

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΑ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ—1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1954 | ΑΡΙΘ. 12—13

ΤΟ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΤΗΣ Α.Θ.Μ. ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Καθ' ἃ ἐγκαίρως ἐπληροφορήθη ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἔχουσα ὑπ' ὄψει ὅτι τῇ 30ῇ Νοεμβρίου π. ἔ. συνεληροῦτο πεντηκονταετία ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', συνῆλθεν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τῆς Παναγίας τοῦ Μπελμόν τῇ 29ῇ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐορτάσῃ τὸ «χρυσοῦν» τοῦτο Ἰωβηλαῖον ἐπαξίως τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ ἡμισυ αἰῶνος προσεχθεισῶν ὑπὸ τῆς Α.Θ.Μ. μεγάλων ὑπηρεσιῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον κατήρτισεν, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τριπόλεως κ. Θεοδοσίου, ἑξαμελῆ ἔξ Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἀνέλαβε τὴν ὅλην προεργασίαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἐορτασμοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Μαρτίου ἔ.ἔ. ἐγγράφου αὐτῆς πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνα ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ ἐπισήμως τὰ κατὰ τὸν ἐορτασμὸν καὶ παρεκάλεσεν αὐτόν, ἵνα τιμῆσῃ τοῦτον διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ.

Κατόπιν τούτου, Συνοδικῇ ἀποφάσει, ὠρίσθησαν οἱ Συνοδικοὶ Σύεδροι Σεβ. Μητροπολίται Θεσσα-

λονίκης κ. Παντελεήμων καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, ὅπως ἐκπροσωπήσωσι τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

κ. Σπυρίδωνα καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν τοῦ Ἰωβηλαίου τῆς Α.Θ.Μ. ἐορτασμὸν.

Ἡ Συνοδικὴ δ' αὕτη ἀπόφασιν ἀνεκοινώθη τῷ Σεβ. Προέδρῳ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐορτασμοῦ Ἐπιτροπῆς διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουνίου ἔ. ἔ. ἀπαντητικοῦ πρὸς αὐτὸν Γράμματος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, σὺν τῇ ἐκφράσει τῆς ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τοῦ χαρμοσύνου γεγονότος πολλῆς χαρᾶς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας.

Ἡ, ὡς ἀνωτέρω, ὀρισθεῖσα Συνοδικὴ Ἀντιπροσωπεία, εἰς ἣν ἐν τῷ μεταξύ προσετέθη καὶ ὁ γνώστης τῆς ἀραβικῆς γλώσσης Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Φρουμέντιος Νάσιος, ἀνεχώρησεν ἤδη, ὡς καὶ ἀλλαγῶ τοῦ παρόντος φύλλου σημειοῦται, ἵνα παρευρεθῇ ἐγκαίρως εἰς τὰς ἀπὸ τῆς 3ης ἀρχομένου μηνὸς Ἰουλίου ἐν Δαμασκῷ διεξαχθησομένης τριήμερους ἐορτὰς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰωβηλαίου.

Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἀλέξανδρος ὁ Γ'.

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἀλέξανδρος ὁ Γ', ἄγων ἤδη τὸ ὀγδοηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀφιέρωσεν ἐβδομήκοντα ὅλα ἔτη εἰς τὴν ἐν ἀδιαπτώτῳ ἀφοσιώσει καὶ ἀκαμάτῳ ἱερῷ ζήλῳ ὑπηρεσίαν τῆς

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Ἀρχιερατικὸν Ἰωβηλαῖον τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.— Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σπυρίδωνος, Ἐδσέβιος Ματθόπουλος.— Πασχάλια Γράμματα.— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος περὶ τοῦ ζητήματος Ν. Καζαντζάκη.— Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι: Περὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Δανείου. Περὶ Ἱεροκηρύκων καὶ Ἐξομολόγων.— Ἀρχιμ. Τιμοθέου Παπουτσάκη, Ὁ εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου πανηγυρικός.— Ἀμίλλα Σ. Ἀλιβιζάτου Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἐγκατελείψαν τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἐγκαταλείπουν καὶ τὴν Ἑλλάδα;— Ἰωάννου Καμίση, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ὁ Πατριάρχης Φώτιος καὶ ἡ ἐν Κων/πόλει Σύνοδος τοῦ 867.— Μητρ. περὶ τὴν Δήμνου Βασιλείου, Ἀνέκδοτος ἀλληλογραφία τοῦ Ἀρχ/που Σύρου καὶ Τήρου Δανιὴλ Κοινοῦδη (τέλος).— Πρωθ. Νικ. Π. Παπαδοπούλου, Ὑμνογράφοι ἀδελφῶν ἡμῶν τῆς Μεγ. Γεσσαρακοστής (τέλος).— Πρεσβ. Ἰωάννου Ρωμανίδου (μετὰ φρ. Σ. Ἀγοριδῆ), Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή.— Ἰωάν. Ἐ. Ἀναστασίου, Ὁ Πριμᾶτος τῆς Ἱρλανδίας περὶ τῆς Ἀνατ. Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας.— Γεωργ. Σ. Μπερμπή, Ἡ ὑπόθεσις Feeeney.— Μητρ. Σάνθης Ἀντωνίου, Ἐνθροιστήριος λόγος.— Τοῦ Παρατηρητοῦ, Τὸ Α' Ἱερὰ Συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους.— Παρατηρήσεων Στήλη: Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἀνάμνησις τεραστία. Καὶ τὸ τίμιον Προσβύτεριον.— Χρονικά.

Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας. Ἐκ τούτων δὲ τὰ πενήκοντα διήνυσσε μέχρι τοῦδε ὡς Ἀρχιερεὺς.

Γνωρίζων νὰ ἐκτιμᾷ πάντοτε τὴν μάθησιν καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, διηυκόλυνε τὴν εἰς ἀνωτέρας Θεολογικὰς Σχολὰς εἰσαγωγὴν πολυαριθμῶν σπουδαστῶν ἐκ τοῦ ποιμνίου του, εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὁποίου πολλαχῶς συνετέλεσε.

Πρὸς τοῦτοις δ' ἔκτισε καὶ ἐξωράισε πλείστους ἱερὺς ναοὺς κατέβαλεν ἀόκνους προσπαθείας πρὸς σημαντικὴν αὔξησιν τῶν οἰκονομικῶν πόρων τῆς Ἐκκλησίας, τὸσον ἐν Μόσχᾳ, ἔνθα διηύθυνε τὸ αὐτόθι Μετόχον τοῦ Θερόνου, ὅσον καὶ ἐν Τριπόλει, ὡς Μητροπολίτης, καὶ ἐν Δαμασκῷ, ὡς Πατριάρχης, καὶ ἐπέτυχε προσφάτως τὴν ἀνοικοδόμησιν ἀξιοπρεποῦς καὶ συγχρονισμένου Πατριαρχικοῦ Οἴκου. Χάρις, τέλος, εἰς τὴν ἰδιαίτερον φιλόστοργον φροντίδα τῆς Α.Θ.Μ., ἐγνώρισαν τὴν εὐήμεριαν αἱ Πατριαρχικαὶ Μοναί, δύο τῶν ὁποίων συντηροῦσιν Ὀρφανοτροφεῖον (ἡ τῆς Σαιντανάγια) καὶ Ἱερατικὴν Σχολὴν (ἡ τοῦ Μπελμόν).

Ἄλλ' ὅ,τι ἰδιαίτερος ἀποτελεῖ μέγιστον τίτλον τιμῆς διὰ τὸν γεραρὸν Πατριάρχην εἶναι τὸ ὅτι, χάρις εἰς τὸν θερμὸν ἀποστολικὸν αὐτοῦ ζῆλον, κατώρθωσεν εἰς πολλὰς ἄκρας λεπτάς περιστάσεις, νὰ κατευθύνῃ, ἐν μέσῳ ποικίλων πειρασμῶν καὶ ἐμποδίων, τὸ σκάφος τῆς εἰς αὐτὸν πεπιστευμένης Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, κρατῶν σταθερῶς τοὺς οἴακας αὐτῆς μετὰ φρονήσεως ἅμα καὶ ἐνεργητικότητος.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἀλέξανδρος Γ' εἶναι καὶ εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γνωστός ἐκ τῆς λιαν προθύμου καὶ τόσον ἐποικοδομητικῆς αὐτοπροσώπου συμμετοχῆς του εἰς τὰς πρὸ τριετίας τελεσθείσας ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ 1900ῃ ἐπετείῳ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα

ἀφίξεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, λαμπρὰς ἐορτὰς ὡς ἡ Α. Θ. Μ. ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας αὐτῆς.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἅμα ὡς ἐπληροφορήθη τὴν συμπλήρωσιν τῆς πενηκονταετίας τῆς Ἀρχιερωσύνης τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας, ἔσπευσε, Συνοδικῇ ἀποφάσει, νὰ ἀποστείλῃ τῇ Α.Θ.Μ. τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς διὰ τοῦ κατωτέρω ἀπὸ 14ης Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. Ἀρχιεπισκοπικοῦ Γράμματος.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ

Μακαριώτατῳ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας

Ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν

ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν.

Μακαριώτατε,

Μετὰ χαρᾶς οὐχὶ συνήθους ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπέιδεν ἐπὶ τὸ εὐχάριστον γεγονός, τῆς κατὰ τὴν 30ῃν παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου, λήξαντος ἔτους, συμπληρώσεως πενηκονταετίας, ἀφ' ἧς ἡ Ὑμετέρα γεραρὰ Μακαριότης ἀνῆλθεν εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, ἐπαξίως τῶν κοσμοῦντων αὐτὴν πολλαπλῶν ἱκανοτήτων.

Ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ, λίαν σημαντικῶς διὰ τὸν Ἀγιώτατον τῆς Ἀντιοχείας Θερόνον, ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδίον αὐτῆς τῆς 1ης Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἔστρεψε τὴν ἐαυτῆς προσοχὴν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, καὶ χαρᾶς ἐπλήσθη, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενηκοντάδος ἐτῶν Ἀρχιερατικῶν, ἣν τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἡ πρόνοια ἐδωρήσατο αὐτῇ, καὶ ἐν τῇ διαδροῇ τῆς ὁποίας πενηκοντάδος ἡ Μακαριότης Ὑμῶν ἠγάλωσεν ἱκανὰς δυνάμεις σώματος καὶ ψυχῆς ἐν τῇ ἐξαοκῆσει τῶν ποιμαντικῶν καὶ Πατριαρχικῶν καθηκόντων, πρὸς δόξαν Χριστοῦ, τοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος, καὶ πρὸς εὐκλειαν τῆς Ἀντιοχικῆς Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστίας δ' ἀναπέμψουσα τῷ χορηγῷ τῆς ζωῆς Κυρίῳ ἡμῶν, εὐδοκήσαντι νὰ παράσῃ Ὑμῖν ἐτῶν πληθύν, καὶ νὰ ἀξιώσῃ Ὑμᾶς τοῦ ἐορταμοῦ τῆς Ἀρχιερατικῆς πενηκονταετηρίδος, δέεται Ἀυτοῦ ἐκτενωῶς, ὅπως διατηρῇ Ὑμᾶς ἐπὶ μήκιστον ὑγιᾶ, καὶ σθεναρῶς διακατέχοντα τὸ πηδάλιον τῆς ὁκάδος τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, τὸν Θερόνον τῆς ὁποίας ἐτίμησαν καὶ ἐκλείσαν διαπρεπεῖς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις Ἱεράρχαι, κοσμήσαντες τὸ νοητὸν στερέωμα αὐτῆς, ἀντάξιως συνεχιστῆς τῶν ὁποίων, ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, τυγχάνει ἡ Ὑμετέρα πεπνυμένη Μακαριότης.

Ταῦτα ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς ἐπιστέλλοντες τῇ Μακαριότητι Ὑμῶν, καὶ ἀδτις αὐτὴν φιλήματι ἀγίῳ καὶ ἀδελφικῷ κατασπαζόμεθα.

+ Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις περὶ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἐορτασμὸν τοῦ «Χρυσοῦ Ἰωβηλαίου» τῆς Α. Θ. Μ. ἀνεκoinώθη αὐτῇ δι' ἰδιαίτερον Ἀρχιεπισκοπικοῦ Γράμματος ἀπὸ 18 Ἰουνίου ἐ. ἔ.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 25ετίας ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀειμνήστου πατρὸς Εὐσεβίου Ματθοπούλου († 29 Ἰουνίου 1929), ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἠδύοχησε νὰ γράψῃ, χάριν τῆς «Ἐκκλησίας», περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἐξόχου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρὸς τὰ ἐφεξῆς δημοσιεύμενα λίαν χαρακτηριστικά.

Εἰς τὰς 29 παρελθόντος συνεπληρώθη μία εικοσιπενταετία ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Εὐσεβίου Ματθοπούλου, ὅστις ὑπῆρξε μία χαρακτηριστικὴ μορφή τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας.

Τὰς ρίζας τῆς προσωπικότητος τοῦ Εὐσεβίου Ματθοπούλου, πρέπει βεβαίως νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ κίνημα τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη. Εἰς τὰ ὑγιᾶ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σιωνίου διδασκάλου ὀφείλεται πᾶσα μεταγενεστέρα ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀφυπνιστικὴ κίνησις.

Ὁ Εὐσέβιος Ματθόπουλος, καθ' ἑαυτὸν κρινόμενος, ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως μία ἔντονος θρησκευτικὴ προσωπικότης, μὲ ἱεραποστολικὸν ζῆλον καὶ πίστιν εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ Μοναστηρίου προορισμὸν τοῦ Μοναχοῦ, προικισμένος συγχρόνως μὲ ἀδιαμφισβητήτους ὀργανωτικὰς ἰκανότητας, αἱ ὁποῖαι δίδουν μορφήν καὶ σχῆμα καὶ τὴν δυνατότητα ἀντικειμενικοποιήσεως εἰς τὴν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ Εὐσέβιος Ματθόπουλος εἶναι μορφή πατερική. Ὁ βίος του, τὸ προφορικὸν κήρυγμά του καὶ τὰ συγγράμματά του, ἀσχέτως πρὸς πᾶσαν συνέχισιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ ἔργου του, αὐτὸν τὸν τίτλον τοῦ δίδουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἔχει τὴν μυστικὴν δύναμιν νὰ ἀναδεικνύῃ πάντοτε καὶ Ἀποστόλους, καὶ Μάρτυρας καὶ Ὁμολογητὰς καὶ Πατέρας καὶ Διδασκάλους.

Ὁ Εὐσέβιος Ματθόπουλος δὲν ὑπῆρξεν ἀορίστως πως μορφή θρησκευτικὴ, ἀλλὰ συγκεκριμένως ἐκκλησιαστικὴ καὶ διὰ καὶ ὀρθόδοξος προσωπικότης.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α'.

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετρούπολιτος κύριε Σπυρίδων, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορευόμεν.

Ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς χριστοπαινώμου πληρώματος καὶ τῶν μακρόθεν ἐνταῦθα συνελθούτων ὑπαντήσαντες καὶ πανηγυρίζαντες τὴν ἐκ νεκρῶν ἔνδοξον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἀνάστασιν, δι' ἧς θανάτου τὸ κράτος ἐσकुλεύθη καὶ ζωὴ ἡμῖν ἐκ τοῦ Τάφου ἀνέθωρεν, ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐκοιμώμεθα τὰ ἐπὶ τῇ ὄντως ἱερᾷ καὶ πανεόρτῳ ἡμέρᾳ τῆς Ἐγέρσεως ἀδελφικὰ τῆς Ὑμετέρας γερασιμιωτάτης καὶ περιποθήτου Μακαριότητος Γράμματα, καὶ γηθόσονται, μετὰ τῶν σεβασμίων καὶ ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, τῶν τὴν περὶ ἡμᾶς Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν συγκροτούντων Σύνοδον, ἀπεδεξάμεθα τὸν διὰ τούτων διαβιβασθέντα ἡμῖν πασχάλιον Ἀυτῆς χαιρετισμὸν καὶ τὰς ἀγαθὰς εὐχὰς.

Τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον ἄσμενοι τῇ Ἀγάπῃ Ἀυτῆς ἀντιποδιδόντες, καὶ τὸ «Ἀληθῶς Ἀνέστη!» ἐν χαρᾷ Ἀυτῇ ἀντιφθεγγόμενοι, ὅλην ψυχῆν δεόμεθα τοῦ τῷ Πάθει καὶ τῇ Ἀναστάσει Ἀυτοῦ τὸν ἄνθρωπον τῆς φθορᾶς ἐλευθερώσαντος καὶ τοῦτον υἱὸν Θεοῦ καὶ κληρονόμον τῆς χάριτος ἀναδείξαντος δωρεῖσθαι τῇ Ὑμετέρᾳ περισπουδαστῶ ἡμῖν Μακαριότητι ὑγιᾶν ἀκλόνητον καὶ μακρότητα ἡμερῶν ἐπὶ τῷ προσκυνεῖν ἐπὶ μήκιστον τὰ σωτήρια Πάθη καὶ γηθοσύνως ἐορτάζειν τὴν τριήμερον Ἀυτοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν, προϊστασθᾶν τε τῆς αὐτόθι ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ χριστομιμήτως καθοδηγεῖν τὴν τῇ πολιᾷ Ἀυτῆς συνέσει πεπιστευμένην λογικὴν ποίμνην εἰς τὰς σωτηρίους νομὰς τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος.

Περιπτυσσόμεθα Ἀυτὴν καὶ αὐτὴς ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

α.Θ.νδ' Ἀπριλλίου κε'.

Β'.

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΙ, τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἀδελφῷ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ, ἀσπασμὸν ἐν Χριστῷ ἀναστάντι.

Νῦν, ὅτε ἐπὶ τῇ Ἀγίᾳ καὶ ἐνδόξῳ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «Πάντα πεπλήρωται φωτὸς Ὀυρανῶν τε καὶ Γῆ καὶ τὰ καταχθόνια», Ἡμεῖς, οἱ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐξαιρετικῶς ἐπὶ τῆς γῆς δοκιμαζόμενοι καὶ ὡς ἐλέω Θεοῦ ἠγοούμενοι τῶν εὐσεβῶν τῆς Ἐκκλησίας

τέκνων ἐμφανιζόμενοι, οὐδὲν ἕτερον ἔχομεν ἢ ἐπα-
ναλέγειν πρὸς παρηγορίαν ὅσα εἰπέ ποτε καὶ ἔγρα-
ψεν ὁ πολὺς καὶ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν πατὴρ τῆς
'Εκκλησίας 'Ιωάννης «'Ανάστη Χριστὸς καὶ πεπτώ-
κασι δαίμονες. 'Ανάστη Χριστὸς καὶ χαίρουσιν ἄγ-
γελοι. 'Ανάστη Χριστὸς καὶ ζωὴ πολιτεύεται, καὶ
νεκρὸς οὐδεὶς ἐπὶ μνήματος».

'Αληθῶς, μεγάλως παρηγορητικὴ ἐστὶν ἡ προσ-
φώνησις αὕτη τοῦ ἐν 'Αγίοις Πατρὸς ἡμῶν 'Ιωάν-
νου τοῦ Χρυσοστόμου. Διὰ τῆς 'Αγίας τοῦ Χριστοῦ
καὶ Θεοῦ ἡμῶν 'Αναστάσεως ἐξ ἐνὸς μὲν ὁ αἰώνιος
κατεβλήθη ἐξ ὀλοκλήρου, ἐξ ἄλλου δὲ οἱ ἄγγελοι
χαίρουσιν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἡ καθα-
ρῶς χριστιανικὴ ἐξασφαλίζεται εἰς τὸ διηνεκές.

'Ὅποσον λοιπὸν δι' ὅλους τοὺς λόγους τούτους
ἔχομεν καθῆκον, ἰδίᾳ ἡμεῖς οἱ ἡγούμενοι, ἵνα χαίρω-
μεν καὶ ἀγαλλώμεθα ἐπὶ τῇ Λαμπροφύρῳ τοῦ Κυ-
ρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ
'Αναστάσει, ἣν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἠξίωσεν ἡμᾶς
ὁ Κύριος ἵνα ἑορτάσωμεν.

Εὐχόμενοι τῇ τε 'Υμετέρῃ Γερασμίᾳ Μακαριό-
τητι καὶ τοῖς περὶ Αὐτὴν Ἀρχιερεῦσι καὶ τῷ Κλή-
ρῳ Αὐτῆς μετὰ τοῦ περὶ Αὐτὴν χριστεπωνύμου
λαοῦ, πᾶσαν ἐπὶ τῇ 'Αναστάσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκ
τοῦ Οὐρανοῦ χαρὰν καὶ ἐνίσχυσιν ἐν τῷ δυσχερεῖ
ὑμῶν ἔργῳ, κατασπαζόμεθα Αὐτὴν φιλήματι ἀγά-
πης καὶ διατελοῦμεν.

Τῆς 'Υμετέρας Μακαριότητος
ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

† 'Ο 'Αλεξανδρείας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

'Εν 'Αλεξανδρείᾳ Πάσχα 1954

Γ'.

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΙ, τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ 'Αθηνῶν
καὶ πάσης 'Ελλάδος, ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ ἐκ
νεκρῶν 'Αναστάντι.

Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦται, κόσμος
δ' ἀγάλλεται, ὁρατὸς τε ἅπας καὶ ἀόρατος, καὶ ἡ ἐν
Σιών Μήτηρ τῶν 'Εκκλησιῶν προσάδει τὰ ἐπινίκια
τῷ μοχλοῦς τοῦ Ἄδου συνθλάσαντι καὶ τριημέρῳ ἐκ
νεκρῶν 'Αναστάντι Θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡ ἐπαγγελία Αὐ-
τοῦ πεπλήρωται καὶ ἡ τῶν μαθητῶν λύπη πέπαιται.

Χαίροντες οὖν καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ πάντας, ὡς κατη-
ξιωμένοι ἀπάτῳ τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητι διακονεῖν,
ἐνθα ἡ περὶ τὸν ἄνθρωπον σωτηρία ἐτελειουργήθη
καὶ λαμπροφύρουσιντες ἐκνκλώσαμεν περὶ μέσην νύ-
κτα τὸ κενὸν Μνημεῖον, ἐν ᾧ ἡ Ζωὴ τῶν ἀπάντων
κατετέθη καὶ ἐξ οὗ παμφοῆς ἐξανέτειλεν ὁ τῆς Δι-
καιοσύνης ἥλιος, λιπαρῶς καὶ ἐν καταλύξει πολλῇ
ἐν μέσῳ τῶν μακρόθεν τε καὶ ἐγγὺς συνελλυθῶτων
ἐλλαβῶν προσκνητῶν δεηθέντες ὑπὲρ τῆς παγιά-
σεως τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῆς εὐσταθείας
τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ 'Εκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ τῆς 'Υμε-
τέρας Γερασμιωτάτης Μακαριότητος καὶ τοῦ θεο-
σώστου Αὐτῆς ποιμνίου.

Καὶ νῦν, εὐφραينوμένη καρδίᾳ ἤκομεν ἀπὸ τῶν
Θεοδοξάστων ὁρέων Σιών τῆς ἁγίας εἰς νοερὰν ἐπι-
σκεψιν τῆς 'Υμετέρας Κορυφῆς, τὸν ἐν Χριστῷ
ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν Αὐτῇ ἀποδώσαντες καὶ τὸ ἠδύ-
μολλον καὶ σωτήριο προσηφθεγόμενοι «Χριστὸς
'Ανάστη», δεόμενοι καὶ αὐθις ἐκ βαθέων τοῦ τὸν θά-
νατον Σκυλεύσαντος καὶ ἐνδόξως 'Αναστάντος ἐκ
νεκρῶν ἀξιοῦν Αὐτὴν ὑγιαίνουσαν καὶ μακροήμερέυ-
ουσαν καὶ ἐν πνευματικῇ χαρᾷ καὶ ἀγαλλίασει ἀεὶ
ἑορτάζειν τὴν Μίαν τῶν Σαββάτων καὶ πανήγυριν
τῶν πανηγύρεων, τὴν Λαμπροφύρον Αὐτοῦ 'Ανάστα-
σιν ἐπὶ ἔτη ὅ,τι πλείστα, εἰρηνικὰ καὶ γηθόδυνα καὶ
ἐνδυναμοῦν Αὐτὴν ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς πεπι-
στευμένης Αὐτῇ 'Αγιωτάτης 'Εκκλησίας καὶ ἐν τῇ
χειραγωγίᾳ ἐπὶ νομᾶς σωτηρίους τῆς Χριστοτεροῦς
Αὐτῆς Ποίμνης εἰς δόξαν τοῦ Ἐδόλογοῦ Αὐτοῦ
'Ονόματος.

'Ἐπὶ ταῖς ἐνθέροις δὲ ταύταις εὐχαῖς καὶ προσ-
ήρσει ἀξιούντες ἀδελφικῶς διαβιβασθῆναι ἐν
Πασχάλῳ ἐν Χριστῷ ἀσπασμῶν τοῖς συγκροτοῦσι
τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον Πανιε-
ρωτάτοις Ἀρχιερεῦσι καὶ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, πόθῳ
ἀδελφικῷ καὶ αὐθις Αὐτὴν περιπτυσσόμεθα ἐν Χρι-
στῷ ἀναστάντι καὶ διατελοῦμεν.

Τῆς 'Υμετέρας Γερασμιωτάτης Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† 'Ο Ἱεροσολύμων ΤΙΜΟΘΕΟΣ

'Εν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ Πάσχα αἰθρῶν.

Δ'.

ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης
'Ελλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ καὶ περισπούδατε
ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργγέ, Κύριε Σπυρίδων, τὴν 'Υμε-
τέραν περισπούδαστον Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν
Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερπλήιστα προσαγορεύομεν.

Χριστὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ Θεός, ὁ τῆς ζωῆς
'Αρχηγός, τοῦ θανάτου τὸ κράτος καθελὼν καὶ τοὺς
μοχλοῦς τοῦ ἄδου συνθλάσας, φαιδρὸς ἐκ τοῦ τάφου,
ὡς ἐκ παστάδος φαιινῶς, ἀνέτειλε, τῇ ἑαυτοῦ ἀνα-
στάσει τὸ γένος ἐξαναστήσας τῶν ἀνθρώπων καὶ
ἀφθαρσίαν αὐτῷ καὶ ζωὴν δωρησάμενος. Χαρᾶς ἐπὶ
τούτῳ τὰ πάντα πεπλήρωται, τὰ κάτω τοῖς ἄνω
συνάπτεται, αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀγάλλονται
καὶ ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εὐφραίνεται.

Πλήρεις χαρᾶς, ὅτι ἀξιούμεθα αὐθις ἑορτάσαι
τὴν ἑορτὴν τῶν ἑορτῶν καὶ πανήγυριν τῶν πανηγύ-
ρεων τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως, εὐχαριστίαν μὲν θεο-
μὴν ἀναπέμπομεν τῷ Οὐρανίῳ Πατρὶ καὶ Δοτῆρι
παντὸς ἀγαθοῦ, ἐν ἀγαλλίασει δὲ ψυχῆς σπεύδομεν
εἰς νοερὰν ἐπίσκεψιν τῆς 'Υμετέρας περισπούδαστον
Μακαριότητος.

Περιπτυσσόμενοι καὶ κατασπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν
ἀγάπῃ ἀδελφικῇ καὶ τὸ ἀγγελικὸν Αὐτῇ μήνυμα
«Χριστὸς Ἀνάστη» προσφωνοῦντες, ὅλη μὲν ψυχῇ
συγχαίρομεν Αὐτῇ ἐπὶ τοῖς περὶ ἡμᾶς θαυμασίοις
τοῦ Μεγάλου ἡμῶν Θεοῦ, ἐκ βάνους δὲ καρδίας

δεόμεθα τῆς χάριτος Αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔλεους, ὅπως σὸζῃ μὲν ἐν ἀκμῇ καὶ δυνάμει τὴν πεπιστευμένην τῇ συνέσει Αὐτῆς Ἀγιοτάτην Ἐκκλησίαν, περιέπων δ' Αὐτὴν ἐν ὑγείᾳ ἀστεμφεῖ καὶ ἐν εὐθηνίᾳ ἀγαθῶν ἀξιοῖ ἐπὶ μήκιστον ἐορτάζειν Πάσχα τὸ θεῖον, θεοφιλῶς μὲν ποιμαίνουσαν τὴν λογικὴν ποιμνὴν καὶ εἰς νομὰς αὐτὴν σωτηρίους ποδηγετοῦσαν, τὰ λυσιτελεῖ δὲ καὶ σωτήρια καταπράττουσαν τῇ ὅλῃ ἀγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ.

Παρακαλοῦντες δὲ μεταδοθῆναι τὰς ἐορτίους προσορήσεις καὶ εὐχὰς τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ Αὐτὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς καὶ προσάγοντες Αὐτῇ καὶ αὐθις τὸν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀσπασμόν, διατελοῦμεν

τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος
† Ὁ Κύριον ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ε'.

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς Ἐμῆς Μετριότητος Κύριε ΣΠΥΡΙΔΩΝ, ἀδελφικῶς ἀσπασόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐγκαρδιώτατα προσαγορεύομεν.

Ἀναμένοντες τὴν μεγάλην ἡμέραν τῶν ἐορτῶν τῆς ἐνδόξου ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, ἐν πνευματικῇ χαρᾷ καὶ εὐαγγελικῇ ἀγάπῃ, Ὑμῖν καὶ τῷ θεοσώστῳ ποιμνίῳ ἐν ὀνόματι ἡμῶν καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας προσαγορεύομεν τὴν ἐορτὴν διὰ τῆς ἀρχαιοτάτης Χριστιανικῆς προσαγορεύσεως

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἡ σημερινὴ δυσχερὴς κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἠθικὴ κρίσις, ἣτις καταθλίβει ἅπαντας ἡμᾶς ὡς ὀλίθος, τὸν ὁποῖον οἱ θεοφρονεῖς εἶδον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀλαζονείᾳ καὶ ἡ φιλαντία ἔκαμεν, ὥστε ὀλόκληρος ὁ κόσμος νὰ κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ (Α' Ἰωανν. 5,19). Ὁ ἀνθρώπος καλεῖ πρὸς βοήθειαν, ἀλλὰ δὲν λαμβάνει ταύτην, διότι δὲν ἐπέτρεψεν ἀκόμη Ἐκεῖνος, Ὅστις μόνος δύναται νὰ τὸν βοηθήσῃ. Σταθερὰ εἶναι ἡ ἡμετέρα πίστις καὶ ἐλπίς, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ λυπηθῇ τὸ ἀνθρώπινον ἀτυχὲς γένος καὶ ὅτι θὰ διακρίνωμεν τὸν Ἄγγελον τοῦ Κυρίου, ἵνα ἀποκλύσῃ τὸν λίθον, ὅστις μᾶς καταδυναστεύει.

Ἡμεῖς θερμῶς καὶ ἀδιαλείπτως δεόμεθα τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος, ἵνα γίνῃ καὶ ἐλεῆμων μέχρι τοῦ τέλους τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵνα χαρίσῃται ἡμῖν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν ἀληθείαν Του, ἵνα δωρήσῃται ἡμῖν ἀφθόνην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀγνότητα, ὅπως ἀδιακόπως βελτιωθῶμεν πρᾶττοντες τὸ θέλημά Του (Ἐβρ. 13,21), ἵνα ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ (Φιλιπ. 4,7).

Μετὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων τούτων διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς
Ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων
ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ

ΣΤ'.

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

Τῇ Αὐτοῦ Μακαριότητι τῷ Μακαριωτάτῳ ΣΠΥΡΙΔΩΝΙ, Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Μακαριώτατε Δέσποτα, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ! ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ.

Χαιρετίζω Ὑμᾶς χαίρων ἐν Κυρίῳ ἀναστάντι καὶ δωρησαμένῳ καὶ ἡμῖν τὴν ἐλπίδα τῆς μακαρίας ἀναστάσεως. Δέξασθε τὸν ἀδελφικὸν ἐμοῦ ἀσπασμόν με ἀἰσθημα χαρᾶς, ὅτι Χριστὸς Ἀνέστη, καὶ ἐν ἀγάπῃ πνευματικῇ.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αἰτησάμενος παρὰ τοῦ Οὐρανίου Αὐτοῦ Πατρός, ἵνα πάντες οἱ πιστεύοντες ἐν ἑσμεν καὶ μετὰ τὴν Ἐαυτοῦ Ἀνάστασιν ἐπηγγείλατο, ὅτι ἔσεται μεθ' ἡμῶν μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἡ χάρις δὲ τῆς Αὐτοῦ παρουσίας καὶ τῆς ἡμετέρας ἐνότητος ἰδιαίτερος ἐμφαίνεται τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς πανηγύρεως πρὸς δόξαν τῆς Αὐτοῦ Ἀναστάσεως. Μὴ ἡ χάρις τῆς Αὐτοῦ παρουσίας δὲν καθιστᾷ τὴν χαρὰν ἡμῶν τόσον ζωηρὰν καὶ πλήρη; Μὴ ἡ χάρις τῆς ἐνότητος δὲν καλεῖ ἡμᾶς πρὸς ἀμοιβαίαν κοινωνίαν λόγου καὶ ἐγκαρδιῶν αἰσθημάτων;

Πρὸς τὸν δωρησάμενον ἡμῖν τὴν χαρὰν ταύτην καὶ τὴν παρηγορίαν αὐτὴν τῆς πνευματικῆς κοινωνίας ἀναπέμπομεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν δέησιν, ὅπως μὲν μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν μετὰ τῆς Αὐτοῦ χάριτος, τοῦ φωτὸς Αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης Αὐτοῦ.

Καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Κυρίου εἴη, κατὰ τὸ θεῖον ὄχημα, ἡ ἰσχὺς ἡμῶν.

Χριστὸς Ἀνέστη!

Ἀληθῶς Χριστὸς Ἀνέστη!

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετ' εἰλικρινοῦς ἀγάπης ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† ΑΛΕΞΙΟΣ Πατριάρχης Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀσχοληθεῖσα ἐσχάτως ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδρίαις ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ λογοτέχνου Ν. Καζαντζάκη ἐκδοθέντων μυθιστορημάτων «Ὁ Καπετὰν Μιχάλης» καὶ «Ὁ τελευταῖος πειρασμός», ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 30ῆς Ἰουνίου, ἐνέκρινεν ὁμοφώνως τὴν ἐκδοσὶν καὶ δημοσίευσιν τοῦ κατωτέρω Ἀνακοινωθέντος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξ αἰτίας τῶν τελευταίως ἐκδοθέντων βιβλίων τοῦ

Ἐλληνας λογοτέχνη Νικολάου Καζαντζάκη «Ὁ Καπετὰν Μιχάλης» καὶ «Ὁ τελευταῖος πειρασμός» καὶ κατόπιν τῆς ἐκ τούτων προκληθείσης ἀναταραχῆς εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν, ἔγνω ἐν τῇ ἀρμοδιότητι αὐτῆς, ὅπως λάβῃ τὰ ἐν τῇ ἑαυτῆς ἐξουσία πνευματικά μέτρα, πρὸς διαφύλαξιν μὲν καὶ προφύλαξιν τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου, πρὸς ἀνάληψιν δὲ καὶ διόρθωσιν τοῦ συγγραφέως.

Ἐπειδὴ ἀμφοτέρω τὰ βιβλία ταῦτα ἀποτελοῦσι μνηκτριισμόν πρὸς τὴν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ δὲ τὸ δεύτερον διαστρέφει καὶ κακοποιεῖ τὴν θεόπνευστον εὐαγγελικὴν διήγησιν καὶ θίγει, κατὰ τρόπον ἀνευθρόιας ἀσεβῆ καὶ ἀνίερον, τὸ θεανδρικὸν τοῦ Κυρίου πρόσωπον, καὶ δὴ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ σωτηρίου Πάθους, διὰ ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πρὸς μὲν τὰ εὐσεβῆ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα ἀπενθύνει τὴν πατρικὴν παραίνεσιν, ἵνα φεύγῃσι τὰ βιβλία ταῦτα, οὐ μόνον μὴ συντελοῦντα εἰς οἰκοδομήν, ἀλλὰ διὰ τῆς σαγήνης τῆς τέχνης ἀνυπόπτως καὶ δηλητηριάζοντα τὰς ψυχάς.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν συγγραφέα Νικόλαον Καζαντζάκη, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καθοριζομένην διαδικασίαν, ἣτοι διαβιβάζει ταύτην εἰς τὴν οἰκείαν ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχήν, ἵνα αὕτη καλέσῃ τοῦτον εἰς ἀνασκευὴν καὶ ἀναίρεσιν τῶν ἐν τοῖς, ὡς εἴρηται, βιβλίοις αὐτοῦ βλασημῶν, ἐπιφυλάσσεται δὲ, ἵνα κατόπιν τούτου ἐκδώσῃ καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ συγγραφέως ἐτυμηγορίαν αὐτῆς.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 768

Περὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Δανείου

Πρωτ. 1391
Ἀριθ. Διεκπ. 745

Ἀθήνησι τῇ 26ῃ Μαΐου 1954

Πρὸς

τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, ὡς εἶναι εἰς πάντας γνωστόν, πάντοτε ἐβοήθησε καὶ συνέδραμε τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Ἔθνος, ὁσάκις τοῦτο εὐρίσκειτο εἰς περιστάσεις δυσκόλους, καθὼς μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ ἡ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ ἡ Ἐθνικὴ ἡμῶν Ἱστορία.

Πάντοτε ἡ Ἐκκλησία, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, καὶ ὡς μεγάλη δύναμις εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν, μετὰ ζήλου καὶ ἀγάπης παρηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ, καὶ ἐθεώρησεν αἰτίαν μεγάλης χαρᾶς τὴν εὐδοκίμησιν καὶ πρόοδον τῆς πατρίδος ἡμῶν, τὰ δὲ ἀτυχήματα αὐτῆς ἐγένοντο αἰτία, ὥστε νὰ λυπηθῇ καὶ νὰ πονέῃ, ὡς μήτηρ βλέπουσα ἀτυχοῦντα καὶ δοκιμαζόμενα τὰ φίλατα αὐτῆς τέκνα. Καὶ τοῦτο, διότι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῆς καὶ ὁστᾶ ἐκ τῶν ὁστέων

αὐτῆς εἶναι ὁ χριστεπώνυμος τοῦ Κυρίου λαός, ὁ τὸ εὐλογημένον ἑλληνικὸν ἔθνος ἀποτελῶν.

Τὴν μακροαῖωνα ταύτην παράδοσιν, τῆς βοηθείας τοῦ Ἐθνους εἰς διαφόρους περιστάσεις, ἀκολουθοῦσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφάσισεν, ὅπως διὰ τῆς παρούσης Ἐγκυκλίου αὐτῆς καλέσῃ εἰς ἔθνικὸν συναγεμὸν τὸν ἱερόν κληρὸν καὶ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ ἐνὸς ἔθνικοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τοῦ Ἐθνους ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας.

Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο εἶναι ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐσωτερικοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἔθνικους καὶ ἀτομικοὺς σκοποὺς καὶ τὸ ὁποῖον ἔνεκα, τῆς σημασίας αὐτοῦ ταύτης ὠνομάσθη **Ἐθνικὸν Παραγωγικὸν Δάνειον**.

Τὸ Κράτος διὰ τοῦ δανείου αὐτοῦ ζητεῖ νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸν λαὸν διὰ μίαν ἑπταετίαν τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα χρειάζονται διὰ νὰ ἐκτελέσῃ παραγωγικὰ ἔργα, πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ. Τὸ δάνειον αὐτὸ δὲν εἶναι ἀναγκαστικόν, ἀλλὰ προαιρετικόν. Ὅποιος πολίτης θέλει, θὰ ἐγγραφῇ εἰς αὐτό, ὑπακούων κυρίως εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀγάπης τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα Ἑλλάδα. Διὰ τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ δανείσῃ εἰς τὸ Κράτος ὁ ἕλλην πολίτης θὰ βοηθήσῃ τὴν πατρίδα εἰς τὸ νὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ ἀποκαταστήσῃ πρόσφυγας, ἀκτήμονας καλλιεργητάς, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ, ἐν γένει, ἔργα προόδου, ἀκμῆς, καὶ ἀνορθώσεως τῶν ἐρειπίων, τὰ ὁποῖα ἐπεσώρρευσεν ἡ τελευταία σκληρὰ κατοχή, καὶ αἱ ἐκ τῶν σεισμῶν δοκιμασθεῖς μεγάλας τμημάτων τῆς χώρας ἡμῶν. Διὰ τοῦ δανείου αὐτοῦ θὰ κατορθωθῇ ὥστε ἡ πατρίς ἡμῶν νὰ γίνῃ αὐτοδύναμος οικονομικῶς, καὶ θὰ καταπολεμηθῇ δι' αὐτοῦ ἡ οικονομικὴ τοῦ λαοῦ ἐξαθλίωσις, θὰ κτυπηθῇ δὲ ἡ ἀεργία, καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ πραγματικὴ βελτίωσις τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ γενικοῦ καλοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ δανείου τούτου, τὸ δάνειον θὰ ὠφελήσῃ καὶ τὰ ἄτομα ἰδιαιτέρως, διότι διὰ τῆς ἐγγραφῆς εἰς αὐτὸ ὁ δανείζων τὸ ἔθνος πολίτης θὰ ἀσφάλισῃ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους τὰς οικονομίας αὐτοῦ, καὶ θὰ τὰς λάβῃ ὀπίσω ἐντὸς μιᾶς ἑπταετίας, μὲ τὴν ἀπόκτησιν συνάμα ἐνὸς κέρδους τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ ὁ τόκος, τὸν ὁποῖον θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ δανείζον Κράτος, ὁ ὁποῖος τόκος εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ καλῆς διαχειρίσεως τῶν οικονομικῶν, καὶ περὶ μιᾶς τιμίας ἀποταμιεύσεως τῶν χρημάτων, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ συνόλου καὶ τῆς πατρίδος.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ διστάσωσιν οἱ πολῖται εἰς τὴν σύναψιν τοῦ ἔθνικοῦ τούτου παραγωγικοῦ δανείου, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος πρὸς τὴν Πατρίδα, τὸ ὁποῖον καθήκον, ὑπὸ διαφόρου μορφᾶς καὶ ἐκδηλώσεως, ἀνέκαθεν μετὰ φιλοτιμίας καὶ ζήλου ἐξεπλήρωσαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων οἱ Ἕλληνες, ἀποκτήσαντες ἕνεκα τῆς πρὸς τὸ Ἔθνος μνημειώδους ἀγάπης των, τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων λαῶν καὶ τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας.

Δὲν πρέπει ὡσαύτως νὰ διατάσωσιν οἱ πολῖται εἰς τὴν σύναψιν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου, διότι ἡ Πατρις ἡμῶν σήμερον ἔχει καταλάβῃ μίαν ἐξέχουσαν θέσιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐξασφαλίζουν τὴν ἀκίνδυνον τοποθέτησιν τῶν οἰκονομιῶν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κράτους.

Ἐχουσα λοιπὸν ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ἡ Ἱερά Σύνοδος τὰ ἀνωτέρω, καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τοὺς ἐθνικοὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει τὸ ἐθνικὸν παραγωγικὸν δάνειον, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ὑγιᾶ καὶ ἀσφαλῆ ἀποταμίευσιν τῶν οἰκονομιῶν τῶν πολιτῶν, καὶ τέλος εἰς τοὺς συμφέροντας ὄρους τῆς συνάψεως αὐτοῦ, προτρέπει πατρικῶς τὸν τε ἱερὸν Κλήρον τῆς χώρας καὶ τὸν εὐσεβῆ λαόν, ὅπως ἐκτιμήσωσι τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα περὶ τοῦ δανείου, καὶ ἐγγραφῶσιν εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ὀρισθὲν δεκαήμερον ἐγγραφῆς, ἧτοι **ἀπὸ τῆς 9 μέχρι τῆς 19 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ἰουνίου.**

Ἐπὶ δὲ τούτοις εὐχεται ὑμῖν τὴν ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίαν καὶ συναντίληψιν εἰς τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔργα, πρὸς δόξαν Κυρίου, οὗ τὸ ἔλεος ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος
- † Ὁ Χίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Φλωρίνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- † Ὁ Καστορίας ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
- † Ὁ Φωκίδος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
- † Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Κασσανδρείας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΔΩΡΟΘΕΟΣ
- † Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαριαφροσάλων ΚΥΡΙΑΛΟΣ
- † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 771

Περὶ Ἱεροκηρύκων καὶ Ἐξομολόγων

Ἀριθ. Πρωτ. 1608
Διεκπ. 853 Ἀθήνησι τῆ 18ῃ Ἰουνίου 1954

Πρὸς

τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Πᾶσι τοῖς Σεβασμιωτάτοις Ἱεράρχαις εἶναι γνωσταὶ αἱ δημιουργηθεῖσαι μεταπολεμικαὶ συνθήκαι ζωῆς τῶν χριστιανῶν τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Οἱ πλεῖστοι ἐκ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ἐδοκιμάσθησαν δεινῶς ἐκ τε τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν ἀνταρτῶν, καὶ φέρουσιν εἰσέτι τὰ στίγματα τοῦ πόνου, τῆς πικρίας, καὶ τοῦ πένθους.

Ἐξ ἀντιθέτου, ἕτεροι βαδίζουν τὴν εὐρύχωρον τῆς ἀμαρτίας ὁδὸν καὶ ἄλλοι δὲν κλείουσι τὰ ὄτα αὐτῶν εἰς τὰ κηρύγματα ἀνθρώπων ἐμπορομένων ὑπὸ ἀντιθρησκευτικῶν καὶ ἀντροδοξῶν φρονημάτων.

Τὰ ἀνωτέρω ἔχουσα ὑπ' ὄψει αὐτῆς καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἧς ἔργον κύριον καὶ πρῶτιστον ἡ μέριμνα περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν βιωτῆς τοῦ χριστεπωνύμου λαοῦ τῆς χώρας ἡμῶν, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ παρακαλέσῃ ὑμᾶς ἵνα, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς θερινῆς περιόδου, διατάξῃτε τοὺς παρ' ὑμῖν Ἱεροκήρυκας νὰ περιέλθωσιν ἅπαντα τὰ τμήματα τῶν θεοσώστων ὑμῶν Ἐπαρχιῶν καὶ νὰ μεταβῶσιν ἀκόμη καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον εἰς πληθυσμὸν συνοικισμὸν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ συστηματικῆς διδασκῆς τῶν χριστιανῶν, ἧτοι στηρίξεως τῶν πνευματικῶς ἀδυνάτων, παραμυθίας τῶν ἐχόντων ἀνάγκην αὐτῆς, καταπολεμήσεως τῶν ἀντιθρησκευτικῶν καὶ ἀντροδοξῶν φρονημάτων, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐπ' ὀφελείᾳ ψυχικῆ, θρησκευτικῆ, καὶ ἐθνικῆ.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἰδιαιτέραν ἀποδίδουσα σημασίαν εἰς τὴν πύκνωσιν τοῦ κηρύγματος, καὶ ἐπιθυμοῦσα, ὅπως ἔχη εἰς χεῖρας αὐτῆς στοιχεῖα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ κηρύγματος τῶν Ἱεροκηρύκων καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν, παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως μετὰ τὸ πέρας τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους, περιοδεῶν τῶν Ἱεροκηρύκων, διαβιβάσῃτε αὐτῇ λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τούτων ἐπὶ τῆς γενομένης ὡς ἀνωτέρω ἐργασίας.

Περαιτέρω ἐφιστῶμεν τὴν ἰδιαιτέραν ὑμῶν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ κατωτέρω ζητήματος.

Τὸ ἐξομολογεῖν, ὡς γνωστὸν, εἶναι ἔργον τῶν εἰδικῶς περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο μυστήριον ἀσχολουμένων πνευματικῶν, οἵτινες ἔχουσιν εἰδικὰ πρὸς τοῦτο Ἐνταλτήρια γράμματα τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν. Κατὰ ταῦτα, οἱ Ἱεροκήρυκες τότε μόνον θὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ μυστήριον τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως, ὅταν ἔχωσι πρὸς τοῦτο ἐμλογίαν καὶ εἰδικὸν Γράμμα τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν. Πᾶσα δὲ ἐκ τῆς τάξεως καὶ πράξεως ταύτης τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν παρέκκλισις θὰ πρέπη νὰ ἔχη τὰς ἀναλόγους ἐκκλησιαστικὰς κυρώσεις.

Ἰδιαιτέρως, πρὸς τούτοις, ὑπογραμμίζομεν καὶ τονίζομεν, ὅτι τὸ ἱερὸν τῆς Ἐξομολογήσεως μυστήριον δέον ἀπαραιτήτως νὰ τελεῖται ἐντὸς τῶν ἱερῶν Ναῶν, ἀπαγορευομένης, ἐπὶ ποιῆ ἀφαιρέσεως τῆς πνευματικῆς πατρότητος, τῆς τελέσεως αὐτοῦ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἢ ἀλλαχοῦ, ἐξαιρέσει βεβαίως τῆς περιπτώσεως ἐξομολογήσεως ἀσθενοῦς ἢ ἐτοιμοθανάτου.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης παραγράφου τῆς παρούσης Ἐγκυκλίου ἐφιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν ὑμῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος
- † Ὁ Χίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Φλωρίνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- † Ὁ Καστορίας ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
- † Ὁ Φωκίδος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
- † Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Κασσανδρείας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης

Ο ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

Κατὰ τὸν ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου τελεσθέντα ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὴν 29ην παρ. μηνός, ἑόρτιον Ἑσπερινόν, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης, Ὑποδιευθυντῆς τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὁμιλήσας ἐντολῇ τῆς Α. Μακαριότητος, εἶπε τὸν κατωτέρω πανηγυρικόν :

«Ἐλλῆσι τε καὶ βαρβάροις ὀφειλέτης εἰμί».

Ὁ μέγας Παῦλος, ὁ τῶν ἔθνῶν Ἀπόστολος, τρεῖς λαμπρὰς νίκας κατήγαγε, Μακαριώτατε, κατὰ τὴν κοσμοϊστορικὴν ἐξόρμησίν του, πρὸς κατάκτησιν τῆς οἰκουμένης καὶ ὑποταγὴν τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν θρησκείαν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς χάριτος.

Τρεῖς τεραστίας πυρκαϊὰς ἦσαν ὁ θεόπεμπτος πυρπολητής, διὰ τὰ ἀνακαινίσθη τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Τρεῖς πύργους καθήρεσε, διὰ τὰ συνθέσθη τὸν τελειότερον καὶ αἰώνιον τύπον ἀληθοῦς πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ Σιών, ἡ Ἀκρόπολις, τὸ Καπιτώλιον τρία πανίσχυρα φρούρια τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἰουδαϊσμός, Ἑλληνισμός, Λατινισμός· Ἰερουσαλήμ, Ἀθῆναι, Ρώμη τρία κέντρα, τὰ ὅποια ἀπετέλεσαν τὸν στόχον καὶ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ μεγαλύτερου τῆς ἀνθρωπότητος πνευματικοῦ κατακτητοῦ.

Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐπυρπόλησε τὴν ἰουδαϊκὴν θεοκρατικὴν ἀποκλειστικότητα, τὸν ἑλληνικὸν νοσηριακὸν πολυθεϊσμόν, τὸ οἰκοδόμημα τῆς εἰδωλολατρικῆς ρωμαϊκῆς κοσμοκρατορίας καὶ ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια καὶ τὰ συντρίμματα τῶν πνευματικῶν, ἠθικοθηρησκευτικῶν καὶ πολιτικοκοινωνικῶν κατασκευασμάτων τῆς Ἰερουσαλήμ, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ρώμης ἔκτισε τὸ νέον πνευματικὸν οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφοῦ ἐκράτησε καὶ ἐχρησιμοποίησεν, ὅ,τι ἦτο ὠφέλιμον ἀπὸ τὸν τεράστιον ὄγκον τῆς ἀρχαίας τοῦ κόσμου πνευματικῆς κληρονομίας.

Ἡ Σιών, ὁ Ἰουδαϊσμός, ἦτο τὸ πρῶτον ἐμπόδιον τῆς ἱεράς τοῦ Παύλου ἐκστρατείας. Δὲν ἠρνήθη ὁ Παῦλος τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γνωρίζει πολὺ καλά ὅτι αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ ἐδόθησαν εἰς τὸν περιούσιον λαόν, ἐξ οὗ τὸ κατὰ σάρκα ὁ Χριστός. Ἀλλ' ἔχει, συγχρόνως, βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὰ ἔθνη, τὰ ὅποια ὀφείλουσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Κ. Διαθήκης. Τὸ φρούριον πρέπει νὰ σπάσῃ, ἡ ἀλήθεια νὰ μεταλαμπαδευθῇ. Ἡ ἰουδαϊκὴ μισαλλοδοξία θὰ ἀποστραφῇ τὸν Παῦλον καὶ θὰ τὸν διώξῃ. Ἀλλ' ὁ Παῦλος ἐκράτησε τὴν δαδα τῆς ἀποκαλύψεως, τὴν αἰωνίαν τοῦ εὐαγγελίου ἀλήθειαν, καὶ ἔτρεξε νὰ πυρπολήσῃ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ρώμην, πρὶν ἀκόμη αἱ ρωμαϊκαὶ λεγεῶνες θὰ ἐξεχύνοντο νὰ σκορπίσουν τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐρήμωσιν εἰς τὸ ἱερὸν κέντρον τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἀναρίθμητα πλήθη λαοῦ θὰ ἐσφάζοντο ἢ θὰ ἐπωλοῦντο δοῦλοι καὶ θὰ διεσκορπίζοντο εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, τρανοὶ μάρτυρες τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ

Θεοῦ καὶ τοῦ φοβεροῦ τῶν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἐγκλήματος, μὴ δυνάμενοι ἕνεκα τῆς ἀπιστίας αὐτῶν νὰ γευθοῦν καὶ μέχρι σήμερον τῶν καρπῶν τῆς Ἀπολυτρώσεως. Ὁ Παῦλος ἤνοιξε τὸ κατάκλειστον φρούριον τῆς ἰουδαϊκῆς θεοκρατίας καὶ ἔφερε τὸν Χριστιανισμόν, ὡς ἐπὶ περσῶν ἀνέμων, εἰς τὴν οἰκουμένην. Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη νίκη τοῦ Παύλου. Ἐκαμε τὴν ἀποκάλυψιν κληρονομίαν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος καὶ διεκήρυξε: «Μὴ μόνον Ἰουδαίον ὁ Θεός; οὐχὶ καὶ ἔθνῶν; ναὶ καὶ ἔθνῶν...».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θὰ περιτρέξῃ τὴν οἰκουμένην καὶ εἰς μίαν στιγμὴν, ταπεινός, ἄσημος, ἄγνωστος καὶ κουρασμένος ὁδοιπόρος, θὰ ἀναπαυθῇ εἰς μίαν ἀχυρίνην στρωμνὴν παρὰ τὸν Τίβεριν. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ, ὅτι ὁ κουρασμένος αὐτὸς διαβάτης θὰ εἶναι ὁ καταλυτῆς τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ ἀρχηγὸς τῆς δραματικωτέρας ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἐπαναστάσεως τῶν αἰώνων.

Θὰ χρεασθῇ αἷμα πολὺ καὶ ἀναρίθμητα πρόβατα τοῦ Χριστοῦ θὰ ὀδηγηθοῦν εἰς τὴν σφαγὴν, θὰ καοῦν καὶ θὰ ξεσχισθοῦν ἀπὸ τὰ θηρία εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἀμφιθέατρα. Ὑπὸ τὸ ξίφος τοῦ δημίου θὰ πέσῃ καὶ αὐτὸς ὁ Παῦλος. Ἡ Ἐκκλησία τῶν μαρτύρων θὰ κατέλθῃ εἰς τὰς κατακόμβας καὶ θὰ προετοιμασθῇ διὰ τὴν μεγάλην ἐξόρμησιν, τὴν νίκην τοῦ Σταυροῦ. Τὸ πνεῦμα τῆς βίας συνετρίβῃ, τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης ἐνίκησε. Τὰ σχέδια τοῦ μεγάλου δραματιστοῦ τῆς Ταρσοῦ ἐπέτυχαν. Ὁ Σταυρὸς ἔγινε λάβαρον καὶ ἀνέβη εὐλαβικὰ εἰς τὰ στέμματα τῶν χριστιανῶν αὐτοκρατόρων. Ὁ Παῦλος ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον εἶναι «δύναμις Θεοῦ εἰς σωτηρίαν» καὶ ἡ πίστις ἐνίκησε καὶ ἐσάρωσε τὴν κραταῖαν τῆς ἀρχαιότητος εἰδωλολατρικῆς αὐτοκρατορίας. Ἰδοὺ ἡ δευτέρα μεγάλη νίκη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἡ ἀνθρωπότης δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς τὰς ὑλικὰς δυνάμεις, οὐδὲ νὰ εὐημερήσῃ μὲ τὴν βίαν καὶ τὸν ἔξανδραποδισμόν.

Εἰς τὸ μέσον τῶν δύο τούτων λαμπρῶν νικῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὀρθώνεται ἡ λαμπροτέρα του νίκη τὸ ἠρωϊκώτερόν του κατόρθωμα. Ἡ ὑποταγὴ τῆς ἑλληνικῆς σοφίας εἰς τὴν «μωρίαν» τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Παῦλος ἔγινεν ὁ νυμφαγωγός, ὅστις ἤρμωσε τὴν θείαν ἀποκάλυψιν μὲ τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν, τὴν ὁποίαν κατέστησε τὸ δραστικώτερον ὄπλον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Ἑλλάς τοῦ λοιποῦ θὰ εἶναι τὸ πνευματικὸν ὄρητῆριον, τὸ κέντρον καὶ ἡ βᾶσις τῆς πνευματικῆς κληρονομίας τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠκούσθη ἡ γοερωτέρα κραυγὴ πρὸς τὸν οὐρανόν, διὰ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς λυτρώσεως. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος, ἐπάνω εἰς τὸν βράχον τοῦτον, ἐθεμελίωσε διὰ τὰ ἔθνη τὴν καθαρὰν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλήθειαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ὁ θεοκρατικὸς φυλετισμὸς τῶν Ἰουδαίων, ἡ ὑλικὴ δύναμις τῆς ρωμαϊκῆς βίας καὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἢ ἀδικος χρησιμοποίησις, οὔτε ἡ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ καὶ ἡ θεωρητικῇ τῶν Ἑλλήνων γνώσει, ἀλλ' ἡ ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις «ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε, ἄγια-

σμός και ἀπολύτρωσις». Τοιουτοτρόπως ὁ Παῦλος ἀποδεικνύεται τὸ εὐγενέστερον τέκνον τῆς γῆς, ὁ μεγαλύτερος μετὰ τὸν Κύριον εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος. Δὲν ἔχει σημασίαν, ὅτι ἡ Σιών τὸν κατεδίωξεν, αἱ Ἀθηναὶ τὸν ἐχλεύασαν καὶ ἡ Ρώμη τοῦ ἠτοίμασε φυλακὴν, ξίφος καὶ θάνατον. Βραδύτερον καὶ οἱ τρεῖς ἠττημένοι ἀντίπαλοί του θὰ κανχῶνται διὰ τὸν Παῦλον. Ἡ Σιών, διότι τὸν ἐγέννησεν· ἡ Ρώμη, διότι κρατεῖ εἰς τὰ σπλάγγνα της τὰ ἱερά του λείψανα· καὶ ἡ Ἑλλάς, διότι εἰς αὐτὴν ἔδωκε τὸ πνεῦμα του καὶ τὴν καρδίαν του.

Ἴδου διατὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες θεωροῦμεν τὸν Παῦλον ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν Ἱεραπόστολον τῆς Ἑλλάδος. Παιδευμένος μετὰ τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν, ἐπῆρε τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ ἐδοκίμασεν εἰς τὸ χωνευτήριον τῆς θείας ἀποκαλύψεως, τὸ ἐξηγήσασεν, τὸ ἐξεχριστιάνισεν καὶ τὸ ἔθεσεν, ὡς ἄλλος Προμηθεύς, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος του, ἐπάνω εἰς τὸν ἱερόν του βράχον, εἶναι ἡ βαθυτέρα θεολογία τῆς εἰς τὰ ἔθνη τεραστίας Ἱεραποστολικῆς αὐτοῦ δράσεως.

Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μακρὰν ἀπὸ κάθε ἀνθρώπου, διότι «ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν» ἀλλ' ἡ ἁμαρτία ἐμποδίζει ἀπὸ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν λατρείαν τῶν κτισμάτων. Παραβλέπων τοὺς χρόνους τῆς ἀγνοίας ὁ Θεός, παραγγέλλει πᾶσι πανταχοῦ νὰ μετανοοῦν καὶ νὰ πιστεύουν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας παθόντα καὶ ἀναστάντα Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ πατροπαράδοτος εὐλάβεια πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὸν ἤδη ἀποκαλυπτόμενον ἄγνωστον Θεόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ συντριβοῦν τὰ εἰδῶλα. Ἴδου ἡ ἀληθὴς καὶ ἀπὸ Θεοῦ σοφία. Δὲν ἐξέρχεται πάνοπλος, ὡς ἡ Αθηνᾶ, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Δίος, ὡς ἀπλῆ γνῶσις καὶ θεωρία δηλονότι· ἀλλ' εἶναι ἡ ἀληθὴς σοφία τοῦ Θεοῦ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, μοναδικῷ Σωτήρῳ καὶ Λυτρωτῷ τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ σοφία ἡ ἀνωθεν, περὶ τῆς ὁποίας ἔλεγεν ἀλλαχοῦ ὁ Παῦλος· «σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν οὐ τοῦ κόσμου τούτου τὴν καταργουμένην...». Εἶναι ἡ σοφία, τὴν ὁποίαν ἐφύτευσεν ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ Μέγας Ἀπόστολος καὶ ἡ ὁποία ἐβλάστησε τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμόν.

Ἴδου διατὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος, ὁ ἀνθρώπος τῆς οἰκουμένης ὀλοκλήρου, εἶναι ἰδιαιτέρως ὁ Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ὁ διδάσκαλός μας, ὁ παιδαγωγός, ὁ πνευματικὸς πατήρ. Ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου ἤστραψε τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου τότε, καὶ δὲν θὰ παύσῃ νὰ καταυγάζῃ καὶ νὰ θερμαίνει τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἄπ. Παύλου ἐδέχτο ἡ Ἑλλάς τὸν Χριστιανισμόν, ἡ χώρα αὕτη προσελάμβανε νέα πρόνομα καὶ προωρίζετο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ ἐκλεκτότερον θυμιατήριον πνευματικῆς εὐωδίας τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς τὸ ἱερόν θυσιαστήριον τῆς λογικῆς λατρείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ προσεφέρετο ἡ εὐγενεσττέρα θυσιά τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅταν οἱ τεχνικοὶ πολιτισμοὶ θὰ κάμουν τὸν

κύκλον των καὶ τὸ μεσουράνημά των εἰς τὸ στερέωμα τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὅταν τὰ συστήματα τῶν ἀνθρωπίνων ἐπινοήσεων θὰ ἔχουν δοκιμασθῇ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ τὰς ἐκφάνσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καὶ ὅταν ἡ πικρὰ πείρα τῆς ἀποστασίας θὰ συντείσῃ τὸν κόσμον, ὅταν οἱ πολιτισμοὶ τῶν μηχανῶν θὰ ἀποδειχθοῦν ἀνίκανοι νὰ βοηθήσουν τὸν κόσμον, τότε θὰ φανῇ λαμπρότερα ἢ ἀξία τῆς διδασκαλίας τοῦ Παύλου, ἣτις θὰ παραμένῃ ἡ ἀσφαλὴς ὁδὸς σωτηρίας καὶ ὁ μοναδικὸς παρήγορος τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ τελεία ἐγγύησις τῆς εἰρήνης καὶ τῆς λυτρώσεως.

Τότε θὰ ἀναγνωρίσῃ ὁ κόσμος τὸν ἄγνωστον Θεόν καὶ θὰ συνάξῃ ὅλα τὰ εἰδῶλα τῆς συγγρόνου πλάνης καὶ εἰδωλολατρείας, διὰ νὰ τὰ συντριψῇ μετὰ κατάνυον.

Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἐπιτακτικὴ προβάλλει ἡ ὑποχρέωσις νὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν πνευματικὸν μας πατέρα καὶ εὐαγγελιστὴν Ἀπόστολον Παῦλον. Νὰ ζήσωμεν μέσα εἰς τὸ ὄραϊον πνεῦμα του. Νὰ βυθισθῶμεν εἰς τὴν μεγάλην καρδίαν του, εἰς τὴν ἁγίαν ψυχὴν ἐκείνου, ὅστις μᾶς ἐχάρισε τὴν ὄραιότεραν παράδοσιν τῶν αἰώνων, τὴν πολυτιμότεραν παρακαταθήκην τῆς ἀνθρωπότητος. Μὴ πλανώμεθα ἀπὸ ὅ,τι δήποτε ζητεῖ νὰ ὑποκαταστήσῃ τὰς ἱεράς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὑποθήκας καὶ ἔρχεται ἴσως ὑπὸ τὸ περίβλημα τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς προόδου καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως. Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων, «θεμέλιον τέθεικε... καὶ θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός». Ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἔχει τεθῆ ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν ὡς εἰς ἀκρογωνιαίος πολύτιμος λίθος εἰς τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀρκεῖ νὰ κατανοήσουν τὰ τέκνα της τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο προνόμιον καὶ νὰ μὴ καταπατήσουν, ἀπὸ πλάνην ἢ κακότητα, τὴν θαυμαστὴν πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος εὐμένειαν τοῦ Θεοῦ.

«Ἐκαστος ὡς βλέπῃ πῶς ἐποικοδομεῖ». Ἀπὸ τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτος, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου καὶ ἀπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. κ. Σπυρίδωνος, τῶν πνευματικῶν στελεχῶν τῆς χώρας, τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν τῆς πατρίδος καὶ μέχρι τοῦ τελευταίου ἑλληνοῦ ἀστοῦ καὶ ἀγρότου, ὡς γίνωμεν ὅλοι μαθηταὶ τοῦ μεγάλου διδασκάλου Παύλου, συνεχισταὶ τοῦ ἔργου του, θιασῶται τοῦ ζήλου του, ὁπαδοὶ τῆς δράσεώς του, Ἱεραπόστολοι ἑνὸς νέου ἑλληνοχριστιανικοῦ ξεκινήματος, μιᾶς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς σταυροφορίας διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ ἐπιστροφὴν τῶν πλανωμένων, διὰ τὴν ἐπίγνωσιν καὶ τὴν βίωσιν τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας, τῆς ὁποίας πρωτεργάτης καὶ πρωταγωνιστῆς ὑπῆρξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὑπερήφανοι διὰ τὰ ἱερά μας πρόνομα, τὴν λαμπρὰν μας ἱστορίαν, τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν μας πολιτισμόν.

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΟΥΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

Ἀπό τινων μηνῶν εὐρισκόμεθα πρὸ ἐνεργειῶν τινων τῶν ἐν Ἑλλάδι — Ἑλλήνων δυστυχῶς — προϊσταμένων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες μᾶς ὑποχρεοῦν νὰ διατυπώσωμεν τὸ ὡς ἄνω ἐρώτημα.

Παρά τισιν ἐξ αὐτῶν ἐγεννήθη, ἡ ψευδαίσθησις διωγμοῦ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῶν Εὐαγγελικῶν. Οὐ μόνον δὲ δι' ἐπανελημμένων ἐνεργειῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ δημοσιευμάτων των εἰς τὸν παγκόσμιον προτεσταντικὸν τύπον διαδίδουν συστηματικῶς καὶ συκοφαντικῶς, ὅτι, δῆθεν, οἱ ἐν Ἑλλάδι Εὐαγγελικοὶ ὑφίστανται διωγμὸν.

Ὡς καὶ προφορικῶς καὶ ἐντόνως ἀνέπτυξα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ γίνεταί λόγος περὶ διωγμοῦ τῶν Εὐαγγελικῶν εἰς χώραν, ὅπου ἡ ἀνεξιθρησκεία ἐφαρμόζεται μέχρις ἀσυδοσίας, καὶ ἐπὶ καταπιγμῶ μάλιστα τῆς δῆθεν ἐπισήμου θρησκείας τοῦ Κράτους, ὑλέμνησα δὲ εἰς αὐτοὺς τί εἶναι διωγμὸς τῶν ὁμοδόξων των εἰς τινὰς δυτικὰς χώρας, ὅπου τὰ πράγματα ἐφθασαν μέχρις ἐμπρησμοῦ καὶ τῶν ναῶν των.

Ἄστοχα ὅλως διαβήματα ὠρισμένων ἀρχῶν, στενοχωροῦντα πῶς τοὺς Εὐαγγελικοὺς, οὔτε ἐγκρίνονται ἀπὸ ὅλους οὔτε, καὶ τυχὸν ἐγκρινόμενα, ἔχουν ἢ δύνανται νὰ λάβουν χαρακτηρισμὸν διωγμοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ταῦτα συκοφαντικῶς διαδίδοντες εἶναι ἐλεύθεροι νὰ δίδουν δημοσίας διαλέξεις περὶ τῶν ἀρχῶν των ἐν μέσαις Ἀθήναις καὶ οὐδεὶς ποτὲ τοὺς ἠμπότισε ἢ καὶ οὐδεὶς ποτὲ ἠμποδίσθη νὰ τοὺς ἀκούσῃ.

Ἄλλὰ καὶ αἱ ἄστοχα, τυχόν, μέτρα λαμβάνουσαι ἀρχαὶ εἶναι γνωστόν, ὅτι δικαιολογοῦνται πῶς, διὰ τὸν ἐπικρεμῆμενον κίνδυνον προσηλυτισμοῦ, ὃ ἐκ τοῦ ὁποίου φόβος εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένος, ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῶν πραγμάτων καὶ ὡς ἐκ τῆς πείρας ἀποδεικνύεται. Ἄμφισβητεῖται τοῦτο τυχόν; Ἄλλὰ ὁ σημερινὸς ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τοὺς προσηλύτους τῶν ξένων πρὸς τοὺς Εὐαγγελικοὺς Χιλιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων προπαδανδιστῶν, πόθεν προῆλθεν; Ἡ δὲ διάθεσις ἐνεργείας προσηλυτισμοῦ δὲν ὑφίσταται πραγματικῶς; Ἄν μὴ τι ἄλλο, ἄς ἀκουσθῇ καὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐπληροφορήθην πρὸ τινος θετικῶς. Εἰς σχετικὴν ἐπισημοτάτην ὑπηρεσίαν μεγάλης ξένης χώρας, με ἐπὶ κερφαλῆς τὸ ὄνομα γνωστοῦ πάστορος τῆς Κατερίνης, ὑπάρχει σημειωμένη εἰς κατάλογον τῶν ἐθελοντικῶς ἐν Ἑλλάδι ἐργαζομένων ὁργανώσεων καὶ νέα τις ἐθελοντικὴ ὁργάνωσις ὑπὸ τὸν τίτλον, πρότερον μὲν «Ἐταιρεία Εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἑλλήνων» (!!), τώρα δὲ «Ἀμερικανικὴ Ἱεραποστολὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα» (!), τὴν ὁποίαν, προφανῶς, διευθύνει ὁ ἴδιος.

Τοιαύτη ἐνδειξις διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀπολύτως ἀπαράδεκτος καὶ ὑβριστικὴ καὶ ὀφείλουεν νὰ γνωρίζουν οἱ ταῦτα γράφοντες, ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα δύνανται, ἂν θέλουν, νὰ γνωρίσουν τὸν πραγματικὸν

Χριστιανισμὸν καὶ οὐχὶ νὰ τὸν διαδόσουν καὶ νὰ τὸν διδάξουν, ὅπως τὸν ἐννοοῦν, ἐπὶ ἐπαληθεύσει τοῦ λεγομένου ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου ἐν Ματθ. κγ' 15.

Τίνα σχέσιν δὲ ἔχουν οἱ τοιοῦτοι Εὐαγγελικοὶ μετὰ τὴν Οἰκουμενικὴν προσπάθειαν, εἰς ἣν καὶ ἀπειλοῦν νὰ μὴ συμμετάσχουν διὰ τὸν διωγμὸν, ὃν δῆθεν ὑφίστανται ἐν Ἑλλάδι; Οὗτοι εὐαγγελίζοντες ἀγνοοῦσι τὸ τοῦ Ματθαίου ιβ' 25 κ.ε. καὶ συνεπῶς πρὸς ἄλλα ἀποβλέπουσι. Δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε ἄλλο. Ἄλλὰ tertium non datur: Ἡ οὔτοι μένουσι πιστοὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ ἑλληνικὸν αἶσθημα—καὶ ἡ παραγγελία ἀμφοτέρων εἶναι σαφῆς καὶ κατηγορηματικὴ διὰ τὰς ἐνεργείας των—καὶ, οὕτω πολιτευόμενοι, οὐδεὶς θὰ τοὺς ἐμποδίσῃ εἰς τὴν πλήρη ἄσκησιν τῶν θρησκευτικῶν των καθηκόντων, ἐν ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ. Ἡ δὲ μένουσι πιστοὶ εἰς αὐτά, καὶ τότε, μὴ ὄντες μήτε χριστιανοὶ μήτε Ἕλληνες, δὲν θὰ ἔχουν θέσιν κοντὰ μας.

Βεβαίως δὲ εἶναι ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἡ ἑλληνικὴ ἀνεξιθρησκεία φθάνει μέχρις ἀνοχῆς τῶν οὕτως ἀντιθρησκευτικῶς καὶ ἀντεθνικῶς δρώντων. Πάντως οἱ ἀρμόδιοι ὀφείλουεν, ἄνευ καὶ πολλῶν ἀστυνομικῶν μέσων, συκοφαντούντων καὶ τὰς ἀγαθωτέρας τῶν προθέσεων, διὰ θετικῆς ἐργασίας καὶ ἐν σαφεὶ διακρίσει τῶν ἐκ τῶν ἑτεροδόξων προπαγανδιστῶν (διότι, προφανῶς, ὑπάρχουν καὶ Διαμαρτυρόμενοι μὴ ἐνεργοῦντες προσηλυτισμὸν) νὰ λάβουν τὰ μέτρα, τὰ ὅποια θὰ δείξουν εἰς αὐτοὺς—ἀφοῦ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνονται μόνοι των—, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα γνησίως χριστιανικὴ καὶ εὐαγγελικὴ καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς Ἱεραποστολῆς των.

ΑΜΙΛΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΦΩΤΙΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 867

Ἀσχοληθέντες ἐπανελημμένως περὶ τὴν ἀπὸ συμβολικῆς καὶ ἱστορικοδογματικῆς ἐπόψεως σημαντικωτάτην Σύνοδον τοῦ ἔτους 867, τὴν συνελθοῦσαν ἐν Κων]πόλει ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μεγάλου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου ἐναντίον τοῦ Πάπα Ρώμης Νικολάου Α' καὶ τῶν ἀπεσταλμένων αὐτοῦ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Βουλγαρίαν, ὡς καὶ κατὰ τῶν περὶ διοικητικοῦ παπικοῦ πρωτείου, filioque, ἐπαναλήψεως τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος καὶ λοιπῶν λατινικῶν καινοτομιῶν, καὶ δημοσιεύσαντες τὴν περιήκουστον τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐγκύκλιον «πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους», δι' ἧς προσεκάλεε αὐτοὺς εἰς τὴν εἰρημένην Σύνοδον (!), προσεκρούσαμεν πάντοτε εἰς τὴν σπάνιν συναφῶν ἱστορικῶν πηγῶν καὶ ἐπαρκῶν συγχρόνων εἰδήσεων περὶ τῆς ἐν λόγω Συνόδου. Διότι αἱ σύγχρονοι μαρ-

1. Βλέπ. Ἰω. Καρμίρη, Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι καὶ τὸ Σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1950, σ. 42 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1952, τ. Α' σ. 271 ἐξ.

τυρίαι και ὀλίγαι και ἀνεπαρκεῖς εἶναι και ἐπὶ πλέον προέρχονται ἀπὸ ἐχθρικός πρὸς τὸν Φώτιον πηγάς, οἷαι αἱ τῶν Συνόδων ἐν Κων]πόλει τῷ 869/70 και ἐν Ρώμῃ ἐπὶ 'Αδριανοῦ Β' τῷ 869⁽¹⁾, αἱ τῶν ἀναξιοπίστων προσωπικῶν ἐχθρῶν τοῦ Φωτίου Μητροφάνους Σμύρνης⁽²⁾ καὶ Νικήτα Παφλαγόνος⁽³⁾, ἡ τοῦ 'Αναστασίου βιβλιοθηκαρίου⁽⁴⁾ και ἡ τοῦ Liber pontificalis⁽⁵⁾. 'Απομένει λοιπὸν ἡ εἰρημένη προσκλητήριος εἰς τὴν Σύνοδον ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ τοῦ Φωτίου τοῦ ἔτους 866, και μετ' αὐτὴν ἐξαιρετικῆς σημασίας πηγὴ θὰ ἦσαν βεβαίως και αὐτὰ τὰ συνοδικὰ Πρακτικά, ἅτινα, ἐὰν ἐσφύζοντο, θὰ ἐχρησίμευον προσέτι και «ὡς τὸ πρῶτον ὀρθόδοξον συμβολικὸν βιβλίον, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν», ὡς ἄλλαχοῦ ἐχαρκτηρίσαμεν ταῦτα⁽⁶⁾. 'Αλλὰ δυστυχῶς τὰ Πρακτικά τῆς παρουσίας Συνόδου κατεκάησαν ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς κατακρινόμενων Λατίνων, ἐχόντων συμφέρον νὰ ἐξαφανίσωσι πᾶν ἕχνος τῆς καταδικῆς των.

'Επειτα οὐδὲν ἔγραψαν περὶ τῆς Συνόδου οὔτε ὁ Φώτιος, λόγῳ τῆς μικρῶν μετὰ τὴν Σύνοδον βιαίας—διὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος⁽⁷⁾—ἐκθρονίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ νέου βασιλέως Βασιλείου τοῦ Μακεδόνοσ και τῆς ἐξορίας και ἀστηγῆσ καιθιέρωσ αὐτοῦ ἄνευ και αὐτῶν τῶν βιβλίων του, οὔτε οἱ πολυαριθμοὶ ὀπαδοί του, λόγῳ τῶν ἐπακολουθησάντων ἐξ ἴσου σκληρῶν διωγμῶν κατ' αὐτῶν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως και τῶν Ἰγνατιανῶν. 'Οτε δὲ βραδύτερον ἐλευθερωθῆς ὁ ἱερός Φώτιος ἐπανηψώθη εἰς τὰ ἀξιώματα τοῦ συμβούλου τοῦ βασιλέως και διδασκάλου τῶν τέκνων του και εἶτα τοῦ Πατριάρχου Κων]πόλεως (τὸ δεύτερον), ἀπέφυγε συνετῶς νὰ γράψῃ τι περὶ τῆς Συνόδου τοῦ 867, καθ' ὅσον ὁ Πάπας Νικόλαος Α' εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 867 ἀποθάσει, αἱ δὲ σχέσεις μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς παλαιᾶς και τῆς νέας Ρώμης ταχέως⁽⁸⁾ εἶχον ἀποκατασταθῆ ὀπωσοῦν και ἐπὶ πλέον ὁ Φώτιος ἀνεγνωρίσθη ὡς κανονικός Πατριάρχης ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰωάννου Η'. 'Οθεν ὁ Φώτιος, θεωρήσας σκόπιμον νὰ λησμονήσῃ τὴν Σύνοδον τοῦ 867 και τὴν προσηγηθεῖσαν ταύτης βραχυχρόνιον σύγκρουσίν του μετὰ τοῦ Νικολάου Α', ἐξ ἀφορμῆς κυρίως τῆς παπικῆς παρ' ἐνορίας ἐπεμβάσεως εἰς Βουλγαρίαν, «οὐ μόνον οὐδὲν ἐπράξε πρὸς διεύρυνσιν ἢ μονιμοποίησιν τοῦ Σχίσματος ἢ πρὸς μετατροπὴν αὐτοῦ ἀπὸ ἀπλῆς προσωπικῆς ἀντιθέσεως και ἀλληλοαναθεματισμοῦ τῶν

δύο ἐπισκόπων τῆς παλαιᾶς και τῆς νέας Ρώμης εἰς ἐτίσημον ἀποκοπὴν και ἀποκήρυξιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὡς συνέβη τῷ 1054, ἀλλ' ὅλως τὸναντίον εἰργάσθη θετικῶς και ἐπέτυχεν ἐντὸς ὀλιγίστων ἐτῶν τὴν συνδιαλλαγὴν και τὴν ἄρσιν τοῦ Σχίσματος διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγκροτηθείσης ἐν Κων]πόλει Συνόδου τῷ 879]80, ἣτις, συμμετεχόντων και συμφωνούντων και τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἐπέτυχε τὴν διευθέτησιν τῶν ὑφισταμένων διαφορῶν και τὴν συνδιαλλαγὴν και ἀποκατάστασιν τῆς κοινωνίας μετὰ τῶν Κων]πόλεως και Ρώμης»⁽⁹⁾.

'Αλλ' εὐτυχῶς νῦν δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰς ἀνωτέρω σποραδικὰς πηγὰς περὶ τῆς Συνόδου τοῦ 867 και τὴν ἐν τῇ τελευταίᾳ πανηγυρικῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς ἐκφωνηθεῖσαν και ἀπαρτήρητον παραμείνανσα ὁμιλίαν τοῦ Φωτίου, ἣτις ἔχει ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Σ. 'Αριστάρχου, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν: «'Ομιλία λεχθεῖσα ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἁγίας Σοφίας, ἡνίκα τοῖς ὀρθοδόξοις και μεγάλοις ἡμῶν βασιλεῦσι Μιχαὴλ και Βασιλείῳ ὁ κατὰ πάσης αἰρέσεως ἐσθηλογραφῆθη θρίαμβος»⁽¹⁰⁾. 'Εξετάσαντες μετὰ προσοχῆς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἐπίσθημεν, ὅτι πράγματι ἀναφέρεται αὕτη εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ 867 και οὐχὶ εἰς πολεμικὰ ἢ ἄλλα γεγονότα ἄλλων ἐποχῶν, ὡς ἐκφωνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου ἐν τῇ τελευταίᾳ πανηγυρικῇ συνεδρίᾳ τῆς Συνόδου, τῇ γενομένῃ ἐν τῷ ναφ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας κατ' Αὔγουστον τοῦ 867, παρουσίᾳ τῶν συμβασιλέων Μιχαὴλ Γ' και Βασιλείου Μακεδόνοσ, τῆς Συγκλήτου, πολλῶν εὐγενῶν, πατρικίων, στρατηγῶν και ἄλλων ἀξιωματούχων, καθ' ἣν ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου και ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς και τοῦ βασιλέως. 'Ὡς γνωστόν, τὰ Πρακτικά τῆς Συνόδου ταύτης ἔφερον περὶ τὰς χιλιάς ὑπογραφὰς ἐπισκόπων και ἄλλων κληρικῶν, ὀλίγιστοι τῶν ὁποίων ἐξεπροσώπων τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας και Ἱεροσολύμων, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κων]πόλεως, κατεδίκασε δ' ἐν αὐτοῖς ἡ Σύνοδος τὰς προσηρημένας λατινικὰς ἑτεροδιδασκαλίας και καινοτομίας και «καθήρεσε τὸν Ρώμης Νικόλαον τὸν Α' κυρίως ὡς εἰσπηδήσαντα εἰς ξένην Ἐκκλησίαν, τὴν Βουλγαρικῆν, ἣτοι εἰς τμήμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, και εἰσαγαγόντα τὰ ῥωμαϊκὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα»⁽¹¹⁾. 'Οτε λοιπὸν διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ βασιλέως εἶχεν ἐπικυρωθῆ ἡ συνοδικὴ ἀπόφασις και ἐπρόκειτο νὰ κηρυχθῆ ἡ λήξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου, ὁ προε-

1. *Mansi*, Concil. 16, 125 ἐξ., 357 ἐξ.

2. *Mansi*, Concil. 16, 417.

3. Βίος Ἰγνατίου, *Migne* P. G. 105, 537.

4. *Mansi*, Concil. 16, 5.

5. 'Εκδ. *Duchesne* τ. Β' σ. 178 ἐξ.

6. *Ἰω. Καρμίρη*, Τὰ Δογματικὰ και Συμβολικὰ Μνημεῖα, τ. Α' σ. 275.

7. *Α. Μπαλάνου*, Οἱ Βυζαντινοὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀπὸ 800—1453, Ἀθῆναι 1951, σ. 38.

8. Πρβλ. *P. Dumont—F. Mercenier—C. Lialine*, *Qu'est-ce que l'Orthodoxie? Vues catholiques*. Paris 1945, σ. 71. *F. Dvornik*, *Rome and Constantinople in the ninth century*, ἐν *«Eastern Churches Quarterly»* 3 (1939) 414.

1. *Ἰω. Καρμίρη*, Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι και τὸ Σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, σ. 54.—Τὰ Δογματικὰ και Συμβολικὰ Μνημεῖα, τ. Α' σ. 227]8.

2. Σ. *Ἀριστάρχου*, Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κων]πόλεως, Λόγοι και ὁμιλίαι, Κων]πολις 1901, τ. Β' σ. 314-326. Κατὰ τὸν ἀσχολούμενον περὶ τὴν κριτικὴν ἐκδοσιν τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Φωτίου και ἐπιστήσαντα τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς παρουσίας φιλόλογον Β. Λαούγδαν τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων ἔχουσι προστεθῆ μεταγενεστέρος εἰς τὸν τίτλον τῆς ὁμιλίας, ὡς αὕτη σφύζεται εἰς τοὺς κώδικας.

3. Β. *Στεφανίδου*, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι 1948, σ. 326. Ἀπὸ ῥωμαιοκαθολικῆς πλευρᾶς βλ. *F. Dvornik*, *The Photian Schism*, Cambridge 1948, σ. 120 ἐξ.

δρεύσας αὐτῆς Πατριάρχης Φώτιος ἀπήγγειλε τὴν παροῦσαν πανηγυρικὴν ὁμιλίαν του, ἵνα ἐγκωμιάσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ληφθεῖσαν ὑπὸ τῆς Συνόδου ἀπόφασιν κατὰ τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν τῶν Λατίνων, τῶν Εἰκονομάχων, τῶν Παυλικιανῶν καὶ Μανιχαίων, ὡς καὶ πασῶν τῶν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καταδικασθεισῶν ἀρχαιοτέρων αἱρέσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν κυρώσαντα ταύτην διὰ τῆς ὑπογραφῆς του βασιλέα καὶ πολυτρόπως συνδραμόντα τὸ ἔργον τῆς Συνόδου.

Οὕτως ἐν ἀρχῇ ὁ Πατριάρχης, στρέφων τὸν λόγον πρὸς τὸν παριστάμενον βασιλέα, παρατηρεῖ, ὅτι «λαμπρὸς μὲν ἔστιν ἰδεῖν αὐτοῦ τοὺς ἐν πολέμοις ἄθλους καὶ τὰς νίκας καὶ τὰ τρόπαια... ἔμοι δὲ τούτων καταλέγειν οὐδὲν εἰς σπουδὴν ἔχει... οὐ μὴν οὐδὲ πόλεων τῶν μὲν πολεμίων ἀνδροποδισμοὺς καὶ μεταναστάσεις, οἰκοδομὰς δὲ καὶ ἀνοικισμοὺς τῶν φίλων... ἀλλ' οὐδ' ὅτι χρυσοῦ ρέουσιν τὴν χεῖρα τῇ πολιτείᾳ προέτεινεν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος πηνίαν ἐξ οἰκίας οὕτως αὐτὸς ἐλάσας ταύτην τοῦ πολιτεύματος... Οὐδὲν οὖν τούτων ἀριθμῶν ἐμὴ μελέτη καὶ σπουδάσμα... τὰ μὲν γὰρ ἄλλοις παρεῖται, τὰ δὲ λόγῳ ἄλλῳ, ὑπόθεσιν ἄλλης ἔχοντι πανηγύρεως· ἐκεῖνα δὲ μόνον τῶν ἄλλων πάντων ἀποτεμνόμενος ποιούμαι διήγησιν, ἢ τῆς εὐσεβείας αὐτῆς ἀκροατοῦ εὐθὺς καὶ θαυμαστὸν ἤλικον τὸν ζῆλον παρίστησιν». Κατὰ ταῦτα περιορίζεται ὁ ρητῶρ νὰ ἐπιδείξῃ τοῦτο μὲν «τὸν θρίαμβον τὸν κατὰ τῶν αἱρέσεων», τοῦτο δὲ «τοῦ καταγαγόντος τὸν θρίαμβον καὶ λαμπρὰ τὰ τρόπαια στήσαντος τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς καὶ τοὺς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶνας» (1) βασιλέως. «Ἐντεῦθεν ἀρχὴν καὶ κρηπίδα τοῦ λόγου» τίθησιν ἔνθεν μὲν τὴν στηλίτευσιν τῶν θεοστιγῶν αἱρέσεων, ἔνθεν δὲ τὸν ἔπαινον «τοῦ τροπαιοφόρου» βασιλέως.

Καὶ πρῶτον, ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν προηγουμένων Συνόδων, περιελάμβανε τὴν καταδίκην πασῶν τῶν ἀναφανείσων αἱρέσεων, ἀπὸ τῆς ἀρειανικῆς μέχρι τῆς εἰκονομαχικῆς καὶ τῶν προβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ Πάπα Νικολάου Α' ἐν Κων]πόλει καὶ Βουλγαρίᾳ λατινικῶν καινοδοξιῶν (2), ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διὰ τοῦτο ὁ Φώτιος ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς «θρίαμβον κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων» καὶ «στήλην ὀρθοδοξίας». Διότι δι' αὐτῆς «ὁ κατὰ πάσης αἱρέσεως ἐστηλογραφῆθη θρίαμβος... ὁ κατὰ πασῶν αἱρέσεων πεπαρησιασμένη καὶ γνώμη

καὶ γλώσση καὶ χεῖρι ἐστηλογραφῆθη θρίαμβος, καὶ τὸ τῆς εὐσεβείας κρατυνθέν, ὡς οὐπω πρότερον, ἀνωμολογήθη μυστήριον... καὶ αὐτῆς τῆς δεσποτικῆς φύσεως ἀνωθεν ἐποπτευούσης». Διὰ τῆς ληφθείσης ὑπὸ τῆς Συνόδου ἀποφάσεως «τὸ θεοστιγῆς τῶν αἱρέσεων στηλιτεύεται», καθ' ὅσον αὕτη δὲν στρέφεται μόνον «κατὰ μιᾶς τῶν αἱρέσεων... ἀλλ' ἅμα πάσας συγκόψασα, βαθεῖαν μὲν εἰρήνην καὶ ἀστασίαστον παντὶ τῷ τῆς Ἐκκλησίας βραβεύει πληρώματι, παραπλησίαν δὲ τὴν ὁμοφροσύνην καὶ ὁμόνοιαν παντὶ πρωτανεύει τῷ πολιτεύματι», ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὀνομάζεται «στήλη ὀρθοδοξίας τῶν ὡς ἀληθῶς εὐσεβεστάτων καὶ καλλινίκων ἡμῶν βασιλέων Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου». Τοιοῦτοτρόπως ἐν τῇ συνοδικῇ ἀποφάσει «Υἱὸς Πατρὶ κηρύσσεται ὁμοούσιος· τὸ Πνεῦμα τοῦτοις εἰς μίαν συναριθμεῖται θεότητα· ὁ Λόγος ἐκ παρθένου σάρκα λαβὼν εἰς κοινὴν τοῦ γένους σωτηρίαν καὶ ἀνάπλασιν οὐ μερίζεται τῆς θεότητος· αἱ φύσεις ἐπ' αὐτοῦ φυλάττουσι τὸ ἀσύγχυτον, καὶ τῶν θελημάτων ἑκάτερον τῇ οἰκείᾳ φύσει συναναφαίνεται ἐνεργούμενον· πᾶσα πλάνη καὶ λῆρος μακρὰν ἀπελήλαται καὶ ψυχῶν οὐδεὶς μετοικισμὸς ἀναπλάττεται, οὐδὲ δαιμόνων ὄχλος, ἧς ἐθελοκακοῦντες αὐτοὶ κατέπεσον λέξεως, εἰς ταύτην ἀναπηδῶσι, τοῖς μύθοις ὀχούμενοι· οὐμμενον, οὐδὲ Χριστὸς αὐτὸς ἐν εὐφημίας προσχήματι πικρῶς ὑβρίζεται χλευαζόμενος· ἄλλο τοῦτο καινολόγημα καὶ ξένος τρόπος τῷ πονηρῷ μεμηχανημένος ἐξουδενώσεως, μαίνεσθαι μὲν κατὰ τῆς εἰκόνας, ἐπὶ τιμῇ δὲ τοῦ εἰκονιζομένου τερατολογεῖν ταύτην σπαράττειν καὶ διπλὴν μανίαν ἐπιμαίνεσθαι». Διὰ τούτων ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἀναφέρεται προδῆλως εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων δεδομένα, ἐξαίρων ἐν τέλει μετ' ἐμφάσεως τὸ κατὰ τῶν Εἰκονομάχων ἔργον τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου τοῦ 787, ἧτις πρωτοβουλία αὐτοῦ ἀνεγνωρίσθη καὶ ἀνεκηρύχθη ὡς ἑβδόμη οἰκουμενικὴ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐν Κων]πόλει συνελθουσῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Συνόδων κατὰ τὰ ἔτη 867 καὶ 879]80 (3), τῆς τοιαύτης ἀνακηρύξεως αὐτῆς ἀναγραφείσης ὡς θέμα τῆς πρώτης Συνόδου ἤδη ἐν τῇ προσκλητηρίῳ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ τοῦ 866 (4). Μόνον ὁ Φώτιος δὲν ἀναφέρεται ρητῶς καὶ εἰς τὰς μνημονευθείσας ἀνωτέρω λατινικὰς καινοδοξίας, προφανῶς λόγῳ τοῦ γενικοῦ καὶ πανηγυρικοῦ χαρακτήρος τῆς ὁμιλίας του, ἀποκλείοντος τὴν ἀναφορὰν εἰς τοιαῦτα σύγχρονα γεγονότα, ὡς καὶ ἐξ ἄλλων λόγων συνέσεως καὶ σκοπιμότητος, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ αὐταὶ κατεκρίνοντο μὲν ἐν τοῖς ἐγκριθεῖσι καὶ ὑπογραφεῖσι συνοδικαῖς πρακτικοῖς, εἶχον δὲ ἤδη καταπολεμηθῆ ἔπαρκῶς ὑπὸ τοῦ Φωτίου καὶ ἐν τῇ ρηθείση προσκλητηρίῳ εἰς τὴν Σύνοδον ἐγκυκλίῳ του (5).

Ἐπειτα ὁ ρητῶρ, κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν Βυζαντίῳ συνήθειαν, ἐπαινεῖ ἐν τῷ πανηγυρικῷ λόγῳ του καὶ τὸν παρόντα καὶ ὑπογράψαντα τὴν συνοδικήν

1. Διαπορῶν δ' οἶονεῖ τί ἐκ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων νὰ ἐπιλέξῃ, παρατηρεῖ: «Καθάπερ ἐν πολυανθῆι καὶ καλῷ λειμῶνι, ἕκαστον τῶν ὠραίων ἀνθῶν καὶ καρπῶν, ἐφ' ἑαυτὸ τὰς ὄψεις μετακλίνει καὶ μετακαλούμενον, εἰς ἄπορον τοὺς ὀρῶντας περιίστασιν, ὁποτέρῳ τῶν ὀρῶμένων τὴν νικῶσαν ἐπιψηφίσονται, οὕτω καὶ τὰ καλὰ ταῦτα καὶ ὀραῖα θεάματα δι' ἑκατέρου τῶν εἰρημένων τὰς τῆς εὐσεβείας ἀγῶας ἐξ ἴσου τοῖς θεαταῖς ἐναπαστρέπτοντα τὴν ἐκλογὴν παρέχοντα ἀδιάκριτον».

2. Τὰς τελευταίας ταύτας βλέπ. ἐν Ἰω. Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα, τ. Α' σ. 271 ἔξ., 277 ἔξ. Τοῦ αὐτοῦ, Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι... σ. 38 ἔξ. Β. Στεφανίδου, μν. ἔ. σ. 324-326.

1. Πρβλ. Ἰω. Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα, τ. Α' σ. 226]7.

2. Αὐτόθι, σ. 284]5.

3. Αὐτόθι, σ. 271-284.

κὴν ἀπόφασιν βασιλέα, ὡς διὰ τῆς ὑπογραφῆς του καὶ τῆς καθόλου συμπαραστάσεώς του καὶ τῆς δι. μι. ουργίας «τῆς ἱερᾶς ταύτης πράξεως» «καταγαγόντα τὸν θρίαμβον καὶ λαμπρὰ τρόπαια στήσαντα», καὶ δὴ «μιᾶ καὶ τῇ αὐτῇ πληγῇ τῆς βασιλικῆς δεξιᾶς» «οἷα γὰρ θεογαλκεύτω λόγχῃ ὁ καλλίνικος ἡμῶν πρωταγωνιστὴς τῆς γραφῆς τῷ καλάμῳ χρῆσάμενος διὰ μέσων αὐτοῖς τῶν ἐγκάτων τὸν ὄλεθρον ἤλασεν..., ἀθρόον καὶ μιᾶς χειρὸς βολίδι ὁ πιστὸς ἡμῶν καὶ μέγας βασιλεὺς κατὰ κράτος ἐτροπώσατο..., τὰς αἰρέσεις πάσας εἰς ἕδον πέταυρον κατασπῶν». Διότι δὲν προσάγει ἄλλῳ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ βασιλεὺς ἕνα τινὰ αἰρετικόν, «οὐκ Ἄρειον γὰρ δεσμώτην ἄγει σοι, οὐδὲ δορυλάωτον Μακεδόνιον, οὐδ' αἰχμάλωτον τὸν Νεστόριον, καὶ Διοσκόρου τέκνα, μυριάς σποραῖς ἐκφυλοῖς τὴν οἰκουμένην ἐκβαρβαρώσαντος, οὐδὲ τοῦτον ἢ τοῦτον τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἐχθρόν καὶ πολέμιον, οὐδ' ἀρχηγὸν μιᾶς ἢ πλειόνων αἰρέσεων, ἀλλ' ἅμα πάσας τὰς φάλαγγας τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῖς ἡγεμόσι καὶ αὐτοῖς τεχνάσμασι καὶ βουλαῖς μιᾶ καὶ τῇ αὐτῇ πληγῇ τῆς βασιλικῆς δεξιᾶς νεκροὺς καὶ ἐσκυλευμένους παρεστήσατο». Καὶ ἐν τέλει ἐπαινεῖται ὁ βασιλεὺς, διότι κατὰ τῶν αἰρέσεων «τὴν τοῦ καλάμου λόγχην προσέτεινε» καὶ διότι «ἡ βασιλικὴ παλάμη οὐ κατὰ μιᾶς τῶν ἀλλοφύλων αἰρέσεων τὴν σταυρικὴν ρομφαίαν ἐσπάσατο, οὐδ' ἀτελῆ παρέσχε τὴν χάριν τοῦ κατορθώματος, οὐδ' ἀναμαχέσασθαι τὴν ἦτταν τοῖς ἐχθροῖς οὐδὲ σκιὰν ἐλπίδος κατέλιπεν, ἀλλ' ἅμα πάσας αὐτῶν τὰς παρατάξεις συγκόπασα καὶ κατὰ πασῶν λαμπρῶς τὰς στρατηγικὰς ἀνδραγαθίας ἐπιδείξασα, βαθεῖαν εἰρήνην καὶ ἀστασίαστον παντὶ τῷ τῆς Ἐκκλησίας βραβεύει πληρώματι». Ὁρθῶς δὲ χαρακτηρίζει «τοῦτο ὡς τῶν ἄλλων τροπαίων κατὰ πολὺ λαμπρότερον τε καὶ ὑψηλότερον... μίαν ὄρᾴν συμφωνίαν καὶ μίαν ὁμολογίαν πίστεως καὶ καθολικὴν Ἐκκλησίαν μίαν, εἰς πάντα διαπλουμένην τὰ πέρατα».

Τοιοῦτον τὸ περιεχόμενον τῆς παρουσίας ὁμιλίας τοῦ Πατριάρχου Φωτίου καὶ τοιαύτη ἡ ἡμετέρα γνώμη περὶ τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀπαγγελίας αὐτῆς. Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσα γνώμη ἡμῶν περὶ τῆς ὁμιλίας εἶναι ὀρθή, νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη αὕτη ἀπαγγελθῆ «κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 867, μετὰ τὴν ἐκ τῆς κατὰ τῶν Μανιχαίων ἐκστρατείας ἐπάνοδον, ὅτε, γενομένων ὀρθοδόξων ἐν ὄλῳ τῷ βασιλείῳ ἀπάντων τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, «τοῖς... βασιλεῦσι Μιχαὴλ καὶ Βασιλείῳ ὁ κατὰ πάσης αἰρέσεως ἐστηλογραφῆθη θρίαμβος», ἤτοι ἀνηγέρθη στήλη ὑπὸ τῶν βασιλέων Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου μετ' ἐπιγραφῆς εἰς μνήμην τοῦ θριαμβίου τῆς ὀρθοδοξίας κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων», ὡς ὑπεστήριξεν ὁ Σ. Ἀριστάρχης⁽¹⁾.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Σ. Ἀριστάρχου, μν. ἔ. σ. 309 ἔξ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝΟΥ ΔΑΝΙΗΛ ΚΟΝΤΟΥΔΗ*

Δ'. Γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλου πρὸς αὐτόν.

«Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Πανιερώτατε Μητροπολίτα Ἁγίε Κυκλάδων κύριε Δανιήλ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφῆ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος! Τὴν φίλην ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὡς ἥδιστα προσαγορεύομεν.

Καίτοι συνηρημολογημένοι πνευματικῶς μετ' Αὐτῆς διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς, κατὰ Χριστόν, ἀδελφικῆς ἀγάπης, οὐκ ἐσχομεν ὁμῶς ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ ἀφορμὴν εὐλογον πρὸς τὴν, διὰ γράμματος νοεράν προσομιλίαν μετὰ τῆς περιποθήτου ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητος.

Ἄλλ' ἤδη παρέχει ἡμῖν τοιαύτην ἡ, καὶ ἐπὶ δύο τῶν ἡμετέρων πνευματικῶν τέκνων, ἐπιχυθεῖσα Ἱεραρχικῆ ἐκείνη ἀγαθότης, ἥτις πλημμυρεῖ ἀενάως τὴν ἱεράν αὐτῆς καρδίαν καὶ ἡς τὰ ἐγκώμια πολλάκις παρὰ πολλῶν ἐνωτίσθημεν μετ' εὐφροσύνης ψυχικῆς.

Τούτου ἕνεκα ἐγκαρδίως χαίρομεν διευθύνοντες σήμερον τῇ φίλῃ ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητι τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἀδελφικὴν ἐπιστολὴν καὶ πάρεσμεν νοερῶς περιπτυσσόμενοι αὐτὴν ἐν Χῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ διατελοῦμεν ἀείποτε συνηνωμένοι τῷ πνεύματι μετ' αὐτῆς, καὶ ἐνθέρμως δεόμενοι αὐτοῦ, ὅπως περισκέπη τὴν Ἱεραρχικὴν Αὐτῆς Κορυφὴν ὑγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν εἰς μακρότητα ἡμερῶν, ἐπιδαφιλεύη δὲ αὐτῇ καὶ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, ἐπὶ καταρτισμῷ τοῦ ἀνωθεν ἐμπεπιστευμένου αὐτῇ Ὁρθοδόξου Ποιμνίου!

Εἶτα δὲ ἐκφράζομεν τῇ περιποθήτῳ Αὐτῆς Πανιερότητι τὴν ἡμετέραν ἐγκάρδιον ἀδελφικὴν εὐγνωμοσύνην, δι' ἣν παρέσχεν Ἱεραρχικὴν προστασίαν καὶ ἐθελέγαθον πατρικὴν κηδεμονίαν πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας αὐτόσε, καὶ εἰς Ἀθήνας παρ' ἡμῶν ἀποστελλομένους, χάριν σπουδῆς, ἡμετέρους πνευματικῶς υἱοὺς καὶ μέλη τῆς Ἱερᾶς, τοῦ Παναγίου Τάφου, Ἀδελφότητος, Πρωτοσύγκελλον κὺρ Ἀνθίμου καὶ Ἱεροδιάκονον κὺρ Εὐθύμιον⁽¹⁾ καὶ ἀναλαμβάνοντες ἐφ'

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 208.

1. Ἡ, πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Σύρου Δανιὴλ εὐχαριστήριος τούτων ἐπιστολὴ ἔχει οὕτω.

«Τὴν Σεβασμίαν ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητα ταπεινῶς ἐν Κυρίῳ προσκυνοῦντες τὴν ἁγίαν Αὐτῆς δεξιάν εὐλαδῶς κατασπαζόμεθα.

Ἡ, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, Πατρικὴ σου φιλοστοργία καὶ ὑποδεξιῶσις, Πανιερώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, ἦν ἐπέδειξας ἡμῖν διαβαίνουσι ἀπὸθεν, ἐποίησεν ἡμᾶς κήρυκας εὐγνωμόνας τῇ Πανιερότητι Σας· διότι καὶ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀξιότιμου Πατρικῆς Σας συστάσεως τῇ ἐνταῦθα ἀξιότιμῳ καλῷ κἀγαθῷ Α. Μάμουκα, καὶ διὰ τῶν ὅσα αὐτόθι ἐδείξω, ἀπέδειξας ὅτι ἀπὸ ψυχῆς τῷ ὄντι ἠγάπησας ἡμᾶς, καὶ ἡμᾶς ὑποκρέους δι' ὅλα ταῦτα κατέστησας· ἀντὶ πάντων λοιπῶν τούτων

ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν ἐνδειξίν ταύτην τῆς ἀγαθῆς καὶ εὐεργετικῆς αὐτῆς διαθέσεως, ὁμολογοῦμεν χάριν ἐξαιρέτου τῆ φιλῆ ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητι, καὶ συνάμα πα-

καὶ ἡμεῖς καὶ αὐτοὺς διατρίβοντες οὐκ ἐπυσοάμεθα ὑποχρέους ἑαυτοὺς κηρύττοντες, καὶ ἐνταῦθα ὄντες τοῦ καθήκοντος τοῦτου οὐκ ἀπελπίζομεθα· διὰ τοῦτο καὶ ἤδη τὴν πρὸς τὴν Σεβασμιότητά Σας υἱικὴν ταύτην ἡμῶν ἐπιστολὴν ἀποστέλλομεν, δεικνύοντες ὅτι οὐκ ἐσμέν ἐπιλήσιμονες τῶν φιλοφρονήσεων Σας.

Οὐκ ἠθέλαμεν δὲ γράφαι πρὸς τὴν Πανιερότητά Σας ὑπόσιν τὴν εὐχαρίστησιν ἔλαβε καὶ ὁ Σεβαστός ἡμῶν Προστάτης καὶ Κυριάρχης διὰ τὰς ἡμῶν δεξιώσεις Σας, καθ' ἃ ἐν ἰδίᾳ ἡμῖν ἐπιστολῇ γράφει, ἐπειδὴ καὶ ἀρκούμεθα εἰς ὅσα ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ περικλεισθῆ ὡς γράφει, ἀποσιωπῶντες τὰ ἐν τῇ ἡμῶν, διότι ἀντιποιούμενος εἰς ἑαυτὸν τὰς ἡμῶν δεξιώσεις Σας, ἐξαποστέλλει ἰδίαν Αὐτοῦ πρὸς τὴν Σεβασμιότητά Σας Εὐχαριστήριον.

Ἡμεῖς δὲ εὐχόμενοι τὸ νέον ἔτος αἰσίων καὶ τὰ ἅγια Θεοφάνεια ἵνα ἐρτάσητε λαμπρῶς καὶ γηθασύνως, ὑποσημειούμεθα τῷ ἀνήκοντι σέβας, περιμένοντες ἀπάντησιν τῆς παραλαβῆς τῆς τοῦ Προστάτου ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἵνα καὶ πρὸς ἡοῦχίαν τοῦ ἀπαντησώμεν Αὐτῷ.

Ταῦτα καὶ ἐσαεὶ τῆς Σεβασμιότητός Σας εὐγνώμονες Αὐτῆς υἱοί.

Ὁ, τε Εὐθύμιος Ἱεροδιάκονος καὶ Ἀνθίμος Πρωτοσύγκελλος.
ἄωνδ 10βρίου κη'. Ἐν Ἀθήναις.

Τὸν Κύριον Παντελάκην τὴν σεβ. Μητέρα σας καὶ λοιποὺς ἀσπαζόμεθα».

Ὅτος δ' ἀπαντῶν γράφει αὐτοῖς τὰ ἑξῆς.

«Ἐλλογιμώτατε Κύριοι Ἀνθίμη καὶ Εὐθύμιοι, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, εὐχομαι ὁμῖν ἀπὸ καρδίας ἐν ὀνόματι τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Τὴν πλήρη φιλοφροσύνην ἐπιστολὴν ἡμῶν 28 μηνός Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἔλαβον ἐν καιρῷ καὶ ἐχάρην ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἀγγελίᾳ τῆς υἱείας ἀμφοτέρων ἡμῶν. Μετ' ἀγαλλιάσεως δὲ καὶ χαρᾶς ἐδεξάμην, ἦν μοι ἐπέμφατε ἐπιστολὴν παρὰ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος. Καὶ ἐβράδυνα μὲν (οὐχὶ ἐκ προθέσεως ἀλλὰ παρὰ γνώμην διὰ τινὰς συμπεσοῦσας περιστάσεις ἀνυπερβλήτους) τὴν ἀπάντησίν μου πρὸς τε ὑμᾶς καὶ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα. Ἡέποιθα δὲ ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Πατήρ καὶ Προστάτης Ἑμῶν γενήσεται μοι συγγνώμων καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐβαρυνθήσατε διὰ τὴν βραδύτητα.

Κατευθύνετε παρακαλῶ, εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον, τὴν ἐγκλειστον ἀπάντησίν μου, καθ' ὃν οἴδατε ἀσφαλτέστερον τρόπον καὶ γράφετέ μοι συνεχῶς, ἵνα χαίρω μανθάνων τὰ καθ' ὑμᾶς.

Εὐχομαι ὁμῖν ἀπὸ ψυχῆς πάλιν καὶ πολλάκις.

Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου τὴν 5 Ἀπριλίου 1855

Ἑμέτερος Εὐχέτης

Ὁ Μητροπολίτης Σύρου καὶ Τήνου Δανιήλ».

Ὅτοι δὲ πάλιν ἀπαντητικῶς, διὰ τῆς ἀπὸ 13/4/855 ἐπιστολῆς των, γνωρίζουσι τὰ ἑξῆς.

«Μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὀφειλομένων ἡμῖν πρὸς αὐτὴν δουλικῶν, ἅμα δὲ καὶ υἱικῶν καθηκόντων, εἰδοποιούμεν τῇ Ἑμετέρᾳ Πανιερολογιότητι, ὅτι τὴν ἀπὸ 8ης τοῦ τρέχοντος ἡδὴ πρὸς ἡμᾶς εὐεργετικὴν ἐπιστολὴν, περιχαρῶς ἐλάβομεν χθὲς μετὰ τοῦ περικλεισίου πρὸς τὴν Α. Θ. Μακαριότητα καὶ τὸν Προστάτην ἡμῶν, διὰ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ φίλου καὶ υἱοῦ αὐτῆς ἀγαπητοῦ Κυρίου Α. Μάμουκα· καὶ τὴν μὲν πρὸς τὸν Μακαριώτατον ἀπεστείλαμεν σήμερον διὰ τοῦ Ταχυδρομείου ἀσφαλῶς κατὰ τὴν, πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς, διαταγὴν τὴν δὲ πρὸς ἡμᾶς, ὡς οὖσαν πλήρη εὐχῶν Πατρικῶν, ἅμα δὲ καὶ εὐλογιῶν καὶ ὡς ἐξαγγελτικῶν τῶν, κατ' αὐτὴν, αἰσίων, φυλάττομεν παρ' ἡμῖν καὶ ἐκτιμῶμεν σχετικῶς ἐκ τῶν, ἐν αὐτῇ, τὴν ἡμετέραν τρισέβαστον ἡμῖν αὐτῆς Πανιερολογιότητα, ἧς αἱ σεβάσμιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησαν ἡμῖν ἀρρωγαί.

Κατὰ πάντα εὐπειθέστατοι υἱοί ἐν Χ'.

Ἀνθίμος Πρωτοσύγκελλος καὶ Εὐθύμιος Ἱεροδιάκονος».

ρακαλοῦμεν ἀδελφικῶς, ὅπως ἔχη τὴν αὐτῶν Ὀσιότητα ὑπὸ τὴν Ἱεραρχικὴν αὐτῆς εὐνοίαν καὶ πατρῶαν ἀγάπην μέχρις οὗ, ἀρθείσης, θεῖω ἑλέει, ἀπ' Ἀθηνῶν τῆς φοβερᾶς μαστίγος τῆς χολέρας μεταβῶσιν ἐκεῖ, ἐφωδιασμένοι ταῖς πατρικαῖς Αὐτῆς εὐλογίαις καὶ συμβουλαῖς.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ τε καὶ εὐχαριστίᾳ. Τὰ δὲ πανίερα αὐτῆς ἔτη δωρηθῆναι παρὰ Κυρίου ἐπιμήκιστα καὶ πανευδαίμονα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἄωνδφ Δεκεμβρίου ιγ'.

Ὁ Ἱεροσολύμων καὶ ἐν Χψ ἀδελφός».

Ε'. Ἀπάντησις τοῦ Σύρου πρὸς αὐτόν.

«Μακαριώτατε, Θειότατε καὶ Ἀγιώτατε Πάτερ καὶ Πατριάρχᾳ Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, Κύριε Κύριλλε τόν, ἐν Χριστῷ τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν, ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εὐλαβῶς ἀπονέμω.

Μετὰ χαρᾶς ἀνεκφράστου ἐδεξάμην τὴν, θεοφίλου ἀγάπης, πλήρη ἐπιστολὴν τῆς Ἑμετέρας Μακαριότητος, κατὰ τὸν μεσοῦντα μὲν μῆνα Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους γεγραμμένην, κατὰ δὲ τὰ τέλη αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ μηνός περιελθούσαν πρὸς ἐμὲ ἐξ Ἀθηνῶν, διὰ τῶν πεφιλημένων Αὐτῇ υἱῶν κατὰ πνεῦμα, τοῦ τε Πρωτοσυγκέλλου Κυρίου Ἀνθίμου καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου Κυρίου Εὐθυμίου.

Μῆ μοι λογισθῆι εἰς ἁμαρτίαν, Μακαριώτατε, ἡ, περὶ τὴν ἀπάντησιν, βραδύτης· ἀλλ' ἀποδοθήτω μάλλον αὐτῇ εἰς τὴν, τῶν πραγμάτων, φορᾶν, ἐξ ἧς ἀδόκητα μὲν κοινῇ πάσχοντες συναλοῦμεν, εἰς δὲ τὸν τὰ πάντα πρὸς τὴν ἡμῶν σωτηρίαν φιλανθρώπως οἰκονομοῦντα Θεὸν θαρροῦντες καὶ τῶν παρόντων κουφισθῆναι δεινῶν καὶ ἀναψῆσαι, οὐδαμῶς ἀπελπίζομεν.

Πρὸς τοὺς προμνησθέντας πνευματικὸς Αὐτῆς υἱοὺς, τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς Ἀνθίμον καὶ Εὐθύμιον, οὐδὲν σύνοιδα πράξας ἄξιον τῆς χάριτος, ἧς ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς ἐμφύτου Αὐτῇ ἀγαθότητος ὁμολογῆι τῇ ἐμῇ ταπεινότητι ἡ Ἑμετέρα Μακαριότης. Ἐπράξα ὅτι, ὠφείλον—ὅτι πράττω συνήθως—κατὰ καθήκον καὶ κατὰ χρέος πρὸς πᾶν τέκνον τῆ ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπράξα καὶ πρὸς τοὺς πνευματικὸς Αὐτῆς υἱοὺς, τοὺς ἐνθάδε ὡς εἰς ξένα (οὐχὶ ἀλλότρια ἀπαγε! ἀλλ' οἴοιαι ξενίζοντα διὰ τὸ ἀσχετον κατὰ κόσμον), τελειότερας ἔνεκεν ἐκπαιδεύσεως ἐνδνημήσαντας· καὶ ἐπὶ βραχὺ μὲν ἐν τῇ ἐμῇ παροικίᾳ διαμείναντας ἐδεξιώθη· εἶτα δὲ εἰς Ἀθήνας ἀποδημήσαι μέλλοντας συνέστησα αὐτοὺς τῷ ἀγαπητῷ μοι συμπολίτῃ Κυρίῳ Ἀνδρέᾳ Ξ. Μάμουκα, Τμηματάρχῃ ἐν τῷ Ἑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, οὐχ ὡς συστατικῶν παρ' ἐμοῦ δεομένους, ἀλλὰ διότι λίαν εὐκαιρον ἔκρινα, ἐκ φιλαδελφίας ὀρμώμενος, ἐκείνῳ τούτους καταστήσαι γνωρίμους, ὅπως δι' αὐτοῦ καὶ τῆς ἐφέσεως καὶ τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, δι' ὃν αὐτόθεν ἀπεδήμησαν, εὐχερέστερον τύχωσιν.

Χαίρω, Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πάτερ καὶ Πατριάρχᾳ—καὶ τὴν χαρὰν μου ταύτην οὐκ ἔστιν ὅστις ἀρεῖ ἀπ' ἐμοῦ—χαίρω (καὶ πάλιν λέγω) πλεονάκις

εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ, ὅτι εὐθετος ἐδόθη μοι ἀφορμή, ἢ παροῦσα, πρὸς τὴν, διὰ γράμματος, νοερὰν προσομιλίαν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Δέομαι δ' ἐνθέρμως αὐτοῦ τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν, ἵνα περισκέπη διὰ παντὸς καὶ διαφυλάττῃ Αὐτὴν υγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν εἰς μακρότητα ἡμερῶν, πρὸς δόξαν καὶ εὐκλειαν τοῦ ἁνωθεν κληρωθέντος Αὐτῇ Πατριαρχικοῦ θρόνου, πρὸς καταρτισμὸν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ πρὸς καύχημα τῶν, ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας, ἀγαπώντων καὶ τιμώντων καὶ σεβομένων Αὐτὴν.

Ἐπικαλοῦμαι τὰς παναγίας Αὐτῆς εὐχὰς καὶ ὑποσημειοῦμαι μετὰ σεβασμοῦ θαυτοτάτου.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφὸς

Ὁ Μητροπολίτης Σύρου-Τήνου Δανιήλ.
Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου τῇ 5 Ἀπριλίου 1855».

ΣΤ'. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Ὁθωνα.

«Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου τῇ 25 Ἰανουαρίου 1856.
Μεγαλειότατε!

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, αἰσίων ἀποβατηρίων τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος—ἀφοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ναφῷ ἀνέπεμψα ἀπὸ καρδίας πρὸς τὸν Ὑψιστὸν τὰς ταπεινάς εὐχὰς μου ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος καὶ εὐημερίας Αὐτῆς τε καὶ τῆς Σεβαστῆς Βασιλείας ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀκλονήτου στερεώσεως τοῦ Ὑμετέρου Βασιλικοῦ Θρόνου πρὸς σωτηρίαν μὲν τῆς Πατρίδος, δόξαν δὲ καὶ εὐκλειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους—τολμῶ ν' ἀπευθίνω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, τὸν σεβαστὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους μου, τὰ ὀφειλόμενα συγχαρητήρια ἐπὶ ταύτῃ τῇ, διὰ τὴν Ἑλλάδα, λαμπρᾶ καὶ βασιλίδι ἑορτῶν καὶ κυρία ἡμέρα.

Τὸν μικρὸν τοῦτον φόρον τοῦ ἀπεριορίστου σεβασμοῦ καὶ τῆς τελείας ἀφοσιώσεώς μου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, δέχθητε, παρακαλῶ, Βασιλεῦ, μετ' εὐμενείας, ὡς ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας προσαγόμενον κατὰ χρέος.

Ὑποσημειοῦμαι μὲ σεβάς βαθύτατον τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος

Ταπεινότητος καὶ εὐπειθέστατος θεράπων καὶ πιστότατος ὑπῆκοος

Ὁ Μητροπολίτης Σύρου καὶ Τήνου Δανιήλ».

Ζ'. Ὁμοίᾳ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόκλητον Φαρμακίδην.

«Ἐρμούπολις τὴν 25 Ἀπριλίου 1856.

Πολύτιμὲ φίλε Κύριε Φαρμακίδη

Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ φιλάτου μοι κυρίου Μάμουκα ἐπληροφόρηθην, ὅτι προθύμως ἀναλαβόντες τὸν κόπον, ὃν ἐπέβαλον φιλικῶς τῇ ὑμετέρᾳ ἔλλογιμότητι, ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως τοῦ φιλάτου συμπολίτου μου καὶ ὑμετέρου φίλου κυρίου Ν. Βλαστοῦ, ἐλαλήσατε τὰ δέοντα πρὸς τὸν κύριον Βέλιον καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐνεγράφη ἤδη εἰς τὸ δικαστικὸν πινάκιον, ἵνα συζητηθῇ ἐν τῇ οἰκείᾳ σειρᾷ. Τοῦτ' αὐτὸ καὶ ὁ κύριος Βέλιος ἔγραψε πρὸς τὸν κύριον Βλαστὸν.

Εὐχαριστῶ, φίλων ἀριστε, διὰ τε τὴν προθυμίαν ταύτην καὶ διὰ τὰ εἰλικρινῆ ὑπὲρ ἐμοῦ αἰσθήματα τῆς Ὑμετέρας ἔλλογιμότητος καὶ τὰς εὐχαριστήσεις μου ταύτας συνοδεύουσι καὶ αἱ τοῦ Κυρίου Βλαστοῦ, πρὸς ὃν ἐγνωστοποίησα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συστάσεώς μου.

Αἰσθάνομαι, φίλε κύριε Φαρμακίδη, πόσον εἶναι ὀχληρὸν τὸ νὰ πολυπραγμονῇ τις περὶ πραγμάτων δικαστικῶν. Ἄλλ' ἡ προκειμένη ὑπόθεσις, ὡς καὶ διὰ τῆς προλαβούσης μου, ὑπέδειξα ὑμῖν, ἔχει τι πέραν τοῦ δικαστικοῦ κύκλου καὶ κατανατᾶ σκανδαλώδης διὰ τοῦτο, ὅτι τὸ δίκαιον ὑποκλέπτεται μετὰ πολλῆς τῆς ἀναιδείας.

Διὰ τοῦτο ἅμα τῇ ἐκφράσει τῆς πολλῆς εὐγνωμοσύνης μου, καὶ τῆς τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ συμπολίτου μου κυρίου Βλαστοῦ, μὴ θαυμάσητε, ἂν ἐπαναλαμβάνω νὰ συστήσω εἰς τὴν φιλικὴν Ὑμῶν ἐπίδρασιν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ὁ κύριος Βέλιος ἔδωκεν ἀληθῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἀρίστην διεύθυνσιν, ἥτις ἐγγυᾶται ὑπὲρ τῆς αἰσίας αὐτῆς ἐκβάσεως. Τοιαύτην ὅμως εἶχομεν καὶ ἐνταῦθα ἰδέαν, ὅτε πρωτοδίκως ἐδικάζετο καὶ παρ' ἐλπίδα ὁ κακὸς δαίμων εἰσδύσας εἰς τὸ δικαστήριον τὰ ἄδυστα ὑπέκλεψε τὸ δίκαιον. Τοῦτο φοβούμενοι μὴ συμβῇ καὶ εἰς τὸ Ἐφετεῖον, συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τὴν ἀδελφικὴν Ὑμῶν ἀγάπην τὴν ὑπόθεσιν, ὅπως μέχρι τέλους σώσωμεν τὸ κινδυνεῦον δίκαιον.

Ἀδιστακτικῶς δὲ πεποιθῶς περὶ τῆς Ὑμετέρας προθυμίας καὶ ὡς πρὸς τὸν δικηγόρον, καὶ ὡς πρὸς πάντα ἄλλον δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δικαίου, διατελοῦμεν εὐγνωμονοῦντες καὶ εὐχόμενοι πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς υἰείας καὶ εὐημερίας τῆς ὑμετέρας ἔλλογιμότητος.

Ὁ ἐν Χῷ εὐχέτης καὶ φίλος προθυμότατος
† Ὁ Σύρου-Τήνου Δανιήλ».

Η'. Δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἴδιον παραλήπτην.

«Ἐρμούπολις τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1856.

Πολύτιμὲ φίλε Κύριε Θ. Φαρμακίδη.

Ἐπαναλαμβανομένων ἤδη τῶν δικαστικῶν ἐργασιῶν, θέλει συζητηθῇ ἡ ὑπόθεσις τοῦ συμπολίτου μου καὶ κοινοῦ ἡμῶν φίλου Κ. Βλαστοῦ. Καίτοι δὲ πέποιθα, ὅτι ἐνηργήθησαν παρὰ τῆς Ὑμετέρας ἔλλογιμότητος τὰ δέοντα ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὅμως καὶ αὐθις παρακαλῶ, ὅπως μετὰ τοῦ Κυρίου Βελίου συνεννοούμενοι ἀντιτάξητε φραγμὸν τινα εἰς τὴν ραδιοουργίαν, ἥτις, τρόποις παντοίοις, προσπαθεῖ νὰ ὑφαρπάσῃ τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίκαιον.

Ὡς καὶ ἄλλοτε ἔγραψα πρὸς Ὑμᾶς, τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον εἶναι ἀσήμαντον· ἡ ἐμφιλοχωρήσασα ὅμως ραδιοουργία καὶ ἐπέμβσεις τοσοῦτον κατήχησε σκανδαλώδης, ὥστε ἀπελπισία καταλαμβάνει πάντα φρόνιμον πολίτην, ὅταν συλλογισθῇ, ὅτι διὰ τὴν τύχην τῆς νομίμου, τῶν δικαίων του, προστασίας, ἔπρεπε νὰ εἶναι τοιοῦτος ἡ τοιοῦτος καὶ ὄχι πολίτης εὐνομούμενης πολιτείας.

Διὰ ταῦτα ἀνυπόμονον ἀναμένει τὸ κοινὸν τῆς Ἐρμούπολεως νὰ ἴδῃ τῆς δίκης ταύτης τὸ ἀποτέλεσμα».

καὶ παρακαλῶ θερμῶς τὴν ἀγάπην Σου νὰ συνεργήσῃ τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν προστασίαν τῶν δικαίων τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ φίλου Κυρίου Βλαστοῦ.

Εὐχόμεθά Σοι ἐν Κυρίῳ υγείαν ἀνεπηρέαστον καὶ πᾶν ἀγαθόν.

Ὁ ἐν ΧϞ Ὑμῶν Εὐχέτης καὶ πρόθυμος φίλος
† Σύρου—Τήνου Δανιήλ».

Θ'. Ὁμοῖα τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιερέως πρὸς τὸν Ἄνδρ. Μάμουκαν.

«Ἐν Ἐρμουπόλει τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1856.

Ἡμέτερον τέκνον, φίλτατον καὶ πολυπόθητον, εὐχόμεθά Σου.

Ἐπιστάντος τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν ἐπαναλαμβάνονται αἱ δικαστικαὶ ἐργασίαι, θέλει συζητηθῆ ἡ σκανδαλώδης ὑπόθεσις τοῦ Κου Βλαστοῦ.

Ὅθεν κατὰ παράκλησιν τοῦ ἰδίου καὶ καθ' ὅπα γόρευσιν τῆς ὁποίας ἔχω σφοδρὰς ἐπιθυμίας, τοῦ νὰ μὴ ἴδω ἀδικούμενον τὸν καλὸν κἀγαθὸν τοῦτον συμπολίτην καὶ φίλον ἡμῶν, διότι δὲν ἔτυχε ραντισμένους, ἐπαναλαμβάνω διὰ τῆς παρουσίας μου νὰ συστήσω πρὸς ὑμᾶς δραστήριον ἔσπον, ἔνεστι, ἐνέργειαν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ραδιουργιῶν.

Τὴν ἐσώκλειστον ἐπιστολὴν ἐγχειρίσατε τῷ ἀξιότιμῳ φίλῳ ΚϞ Φαρμακίδῃ καὶ συνεννοήθητε μετὰ τῆς Πανοσιολογιότητός του περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης στρεφιδίκου ραδιουργίας.

Ὁμοίως δὲ συνεννοήθητε καὶ μετὰ τοῦ Κυρίου Γ. Μεταξᾶ, ὡς καὶ μετὰ τοῦ ἄλλου φίλου τοῦ σεβασμιωτάτου Κυρίου Οἰκονόμου, ὅπως προστατευθῶσι τὰ δίκαια τοῦ Κυρίου Βλαστοῦ.

Ἐν γένει δὲ συσταίνω εἰς τὴν ὑμετέραν φροντίδα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω τακτικὰς πληροφορίας περὶ αὐτῆς, πότε θέλει συζητηθῆ καὶ ὅποιον, ἐλπίζεται τῆς συζητήσεως, τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὑγιαίνετε εὐδαιμονοῦντες

Ὁ ἐν ΧϞ Ὑμῶν εὐχέτης καὶ προθυμώτατος φίλος
† Σύρου—Τήνου Δανιήλ».

Γ'. Γράμμα τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου πρὸς τὸν ἴδιον.

«Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολίτα Σύρου καὶ Τήνου Κύριε Δανιήλ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῆ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος! Τὴν φίλην ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὡς ἥδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ ἐπιφέρων τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἀδελφικὴν, Ὁσιώτατος Πρωτοσύγκελλος τοῦ Παναγίου Τάφου κϞρ Ματθαῖος ἐπαναστρέφει ἐντεῦθεν εἰς τὴν Σύρον ὅπως, παραλαβὼν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἦν διαβάς πρὸ ἡμερῶν κατέλιπεν αὐτόθι παρὰ τινι φίλῳ, κατευθυνθῆ εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλήμ· ἠδεῖας οὖν ἡμῖν παραστάσης ἀφορμῆς, κινούμεν τὸν ἀδελφικὸν ἡμῶν κάλαμον πρὸς τὴν περιοπούδαστον ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα, καὶ προσάγομεν αὐτῇ τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν προσαγορεύσεις μετὰ τοῦ ἐν ΧϞ ἀσπασμοῦ, ἀποστέλλοντες καὶ ἐκ τῶν πρωτολείων τῆς, ἐν Ἱερουσαλήμ, ἡμετέρας Tu-

πογραφίας τὴν, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Προκατόχου ἡμῶν Πατριάρχου Ἀνθίμου, ἐκπονηθεῖσαν καὶ εἰς δύο τόμους τυπωθεῖσαν ἤδη ἐρμηνεῖαν τοῦ ἱεροῦ ψαλτῆρος, καὶ ἀξιοῦντες ἀδελφικῶς τὴν Ἱεραρχικὴν αὐτῆς Κορυφὴν, ὅπως προσδεξαμένη ταύτην, εὐλογήσῃ τοὺς καρποὺς τῆς νεοσυστάτου ἡμῶν Τυπογραφίας.

Ἐνθαρρυνόμενοι δὲ τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ παρακαλοῦμεν τὴν φίλην ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητα, ὅπως ἀναδέξῃται τὴν φροντίδα τῆς ἀσφαλούς ἀποστολῆς πρὸς τὸν, ἐν Ἀθήναις, Αἰδεσιμώτατον διδάσκαλον Οἰκονόμον Κύριον Κωνσταντῖνον τινῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀμφίων, ἅτινα διετάγη ὁ ρηθεις Πρωτοσύγκελλος, ἵνα παραδώκῃ ταῖς χερσὶν αὐτῆς καὶ ἅτινα ἀποσταλήσονται ἐξ Ἀθηνῶν εἰς ἐν τῶν, ἐν Μάνῃ, ἱερῶν, τοῦ Παναγίου Τάφου, Μονηδριῶν, καθ' ἃ γράφομεν ἡμεῖς ἰδίως πρὸς τὸν ρηθέντα διδάσκαλον Οἰκονόμον· ἐκφράζοντες δὲ τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην, ἐξαιτούμεθα παρὰ Κυρίου τὰ πανίερα ἔτη αὐτῆς ἐπιμήκιστα καὶ πανευδαίμονα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἁγαστ'. Αὐγούστου λα'
† Ὁ Ἱεροσολύμων καὶ ἐν ΧϞ ἀδελφός.

Μετὰ τῶν δύο τόμων τῆς Ἐρμηνείας τοῦ ἱεροῦ ψαλτῆρος ἀποστέλλομεν αὐτῇ καὶ τὴν ἐπίσης νεωστὶ τυπωθεῖσαν ἐρμηνεῖαν τῆς Ἱεράς Ἀποκαλύψεως».

ΙΑ'. Ἀπάντησις τοῦ Σύρου εἰς αὐτό.

«Ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1856.

Μακαριώτατε, Θεϊότατε καὶ Ἀγιώτατε Πάτερ καὶ Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης Κύριε Κύριε Κύριλλε τόν, ἐν Χριστῷ, ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εὐλαβῶς ἀπονέμων.

Τὴν Ὑμετέραν εὐχετικὴν τῆς λα' Αὐγούστου λαβόντες, παρὰ τοῦ Ὁσιωτάτου Πρωτοσυγκέλλου τοῦ Παναγίου Τάφου Κυρίου Ματθαίου ἡσθημεν τὰ μάλιστα, ἅτε δὴ περὶ τῆς θεοφυλάκτου υγείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πληροφορηθέντες καὶ τῷ ἐν Χριστῷ ἀσπασμῷ Αὐτῆς τιμηθέντες.

Οὐ μικρὰ δὲ ἡμῶν ἡ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῷ πρωτολείῳ τῆς, ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀρτισυστάτου Τυπογραφίας, λέγω δὴ τὴν, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, φιλοπονηθεῖσαν Ἐρμηνεῖαν τῶν ψαλμῶν τοῦ Προφητᾶνακτος καὶ τὴν τῆς Ἱεράς Ἀποκαλύψεως, ἅπερ ἐλάβομεν, καὶ μετὰ δακρῶν ἠδῆ μεθὰ πρὸς τὸν Οὐράνιον Δοτήρα τῶν ἀγαθῶν ὅπως εὐλογήσῃ τὰ ἔργα τῆς Ὑ. Μακαριότητος καὶ ἐπιμήκιστα ποιήσῃ τὰ ἔτη Αὐτῆς πρὸς στερέωσιν μὲν τῶν ἤδη ἀρξαμένων, σύστασιν δὲ καὶ προαγωγὴν τῶν, ἀπὸ τῆς φιλομούσου Αὐτῆς ψυχῆς, εὐλόγως προσδοκωμένων.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ λάθος, ὡς φαίνεται, τοῦ, τὰ βιβλία, παραδόντος ἔτυχον ἀμφοτέροι οἱ ἀποσταλέντες Τόμοι ὄντες δεύτεροι, παρακαλῶ, ὅπως διατάξῃ τὴν ἀποστολὴν καὶ δύο πρώτων πρὸς ἀπαρτισμὸν δύο σωμάτων, ὧν τὸ μὲν κειμήλιον ἀποκείσεται τῇ ἡμετέρᾳ Μητροπόλει, τὸ δὲ, φίλῳ ἀνδρὶ καὶ εὐσεβεστάτῳ Διδασκάλῳ καὶ ἡμετέρῳ προσφιλεστάτῳ τέκνῳ, δῶρον εὐπρόσδεκτον.

Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη. Τὰ δὲ παραδοθέντα μοι ἱερά σκευὴ καὶ ἀμφια ἀπέστειλα εἰς Ἀθήνας πρὸς

τὸν αἰδεσιμώτατον Διδάσκαλον Οἰκονόμον, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτά, καθ' ἃ, παρὰ τῆς Ὑ. Μακαριότητος, παρήγγελλται.

Ἐπαναλαμβάνοντες δὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ἀξιολόγου προϊόντος τῆς, ἐν Ἱεροσολύμοις, Τυπογραφίας, καὶ τὴν παράκλησιν περὶ τῆς, τῶν πρώτων τόμων, προσθήκης, ἵνα πλήρως γένηται τὸ πολύτιμον δῶρον, παρακαλοῦμεν εἰσέτι, ἵνα εὐαρεστηθῇ καὶ ἀποστείλῃ ἡμῖν σώματά τινά τῆς ἱστορίας τοῦ Παναγίου Τάφου, δι' ὧν ἡ, πρὸς τὴν Αὐτῆς Μακαριότητα, εὐγνωμοσύνη ἡμῶν ἀπειρος ἔσεται· ἐξαιτούμεθα τὰς πανιέρους Αὐτῆς εὐλογίας καὶ προσφερόμεθα τὸ ἐφ' ἡμῖν, προθυμότετοι ἐν παντὶ καιρῷ εἰς πᾶσαν Αὐτῆς ἐντολήν.

Ὁ ἐν Χ' ἀδελφὸς καὶ φίλος προθυμότετος Σύρου· Τήνου Δανιήλ.

ΙΒ'. Ἐπιστολῇ τοῦ Σύρου πρὸς τὸν, ἐν Ἀθήναις, Πρέσβυν τῆς Ῥωσίας Ἀ. Ὁξερῶφ.

«Ἐν Ἐρμουπόλει· Σύρου τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1858.

Ἐξοχώτατε

Ἀρκετὸν καιρὸν διατελέσαντες ἐν σιωπῇ ἐπιχειροῦμεν αὖθις μετὰ χαρᾶς τὴν λύσιν αὐτῆς καθορῶντες πραγματοποιουμένης τὰς πέρυσιν κατὰ τὴν νέαν, τοῦ ἔτους, ἀρχὴν ταπεινάς ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ τοῦ Κραταιστάτου ἡμῶν Μονάρχου, ταπεινάς, πρὸς τὸν Ὑψιστον δεήσεις ἡμῶν.

Μὴ δυνάμενοι δὲ ἀισθητῶς καὶ διὰ ζώσης νὰ ἀπονεύμεν ὑμῖν τὰς, ἐπὶ τῇ αὖριον ἡμέρᾳ φιλικὰς ἡμῶν προσρήσεις, ἐπιχειροῦμεν νοερῶς τοῦ τοιοῦτου, δεόμενοι, ὅπως ὁ Ὑψιστος ὁ Δοτῆρ παντὸς ἀγαθοῦ διαφυλάττῃ ὑμᾶς μὲν καὶ πάντας τοὺς, περὶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, εἰς πολλῶν ἔτων ὁμοίας περιόδους ἐν πλήρει υγείᾳ καὶ ἀπολαύσει πάντων τῶν ἀγαθῶν, τὸν δὲ εὐσεβέστατον Αὐτοκράτορα καὶ Μονάρχην πασῶν τῶν Ῥωσιῶν κρατύνῃ τε καὶ ἐπισκέπῃ παντὸς κακοῦ ἀνεπηρέαστον πρὸς εὐκλειαν μὲν καὶ θρίαμβον τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ πίστεως, χαρὰν δὲ καὶ καύχημα ἡμῶν τῶν ὁμοπίστων καὶ ὁμοδόξων ἀδελφῶν Ὑμῶν, οὗ ἡ βασιλεία εἴη εἰς αἰῶνας αἰῶνων κρατερά.

Τὰς εὐχὰς ταύτας εὐχεται Ὑμῖν ἐκ καρδίας Ἀρχιερεὺς σκιριῶν ὑπὸ χαρᾶς, ὅτι ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειῶται.

Τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος φίλος εἰλικρινῆς καὶ ἐνθερμος πρὸς Θεὸν ἐχέτης.

† Ὁ Σύρου καὶ Τήνου Δανιήλ.

ΙΓ'. Ἀπάντησις τούτου, πρὸς αὐτόν.

«Ἀθῆναι τῇ 14 Ἰανουαρίου 1858.

Πανιερώτατε!

Εὐχαριστῶς ἀνέγνων τὴν εὐχετικὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος χρονολογουμένην τὴν 1ην Ἰσταμῆνου. Ἀπονέμω τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν μου διὰ τὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον ἐνθέρμους δεήσεις Τῆς ὑπὲρ τῆς υγείας καὶ εὐημερίας τοῦ Τρισεβάστου Μονάρχου μου, προσθέτων συγχρόνως τὴν θαυμάτην εὐγνωμοσύνην μου, διὰ τὰς, πρὸς ἐμέ, εὐχὰς καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἅτινα ἡ Πανιερότης τῆς μοι ἐκφράζει ἐν αὐτῇ.

Ἀσπάζόμενος δὲ μετὰ σεβασμοῦ τὴν δεξιάν τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος εὐχομαι Αὐτῇ εὐτυχῆς τὸ νέον ἔτος μετὰ πολλῶν ἄλλων, καὶ μένω προσδοκῶν τὴν μεγάλην τῶν πατρικῶν τῆς εὐχῶν βοήθειαν.

Τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος ταπεινὸς δούλος

Ἀ. Ὁξερῶφ.

ΙΔ'. Τοῦ ἰδίου, πρὸς τὸν αὐτὸν Ἱεράρχην.

«Ἀθῆναι τῇ 24 Ἰανουαρίου 1859.

Πανιερώτατε!

Λαθῶν εὐσεβᾶτως τὰς προσφιλεῖς μοι καὶ συγχαρητικὰς καὶ εὐχετικὰς Ὑμῶν ἐπιστολάς τὴν μὲν διὰ τοῦ, πάσης ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ ἀξίου, κυρίου Α. Μάμουκα ἀπὸ τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους, τὴν δὲ ἀπὸ τῆς 11ης τοῦ τρέχοντος μηνὸς καὶ περιχαρῶς αὐτὰς ἀναγνούς, σπεύδω, ἵνα ἐκφράσω τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι τὴν θαθεϊάν μου εὐγνωμοσύνην, δι' ἧς ἐκπέμπει πρὸς τὸν Ὑψιστον, ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας, εὐχὰς, καὶ δι' ὧν μὲ ἀξιοῖ εὐλογιῶν πρὸς εὐωδίαν τῆς πολυπαθοῦς καὶ πολυμόχθου ζωῆς, ὡς καὶ δι' ἧς αὐτὴν τρέφει πρὸς τὴν ὁμόδοξον καὶ ὁμοιοπαθῆ Ῥωσίαν ἐξαιρέτα καὶ πολύτιμα φιλικὰ αἰσθήματα.

Εἶθε ὁ πανάγαθος Θεὸς ἐπιδαφιλεύσοι διὰ τῶν Ὑμετέρων εὐχῶν τῇ περιποθήτῃ μοι πατρίδι ὡς καὶ πᾶσι τοῖς Ὁρθοδόξοις πᾶν αἴσιον, καλὸν καὶ σωτήριον.

Ἐξαιτούμενος θερμῶς τῶν, ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ τῶν περὶ ἐμοῦ, ἀγ' ὧν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἀσπάζομαι εὐλαβῶς τὴν ἱεράν δεξιάν Ὑμῶν καὶ ὑποσημειῶμαι ὁ, ἐν Χριστῷ, υἱὸς καὶ προθυμότετος θεράπων Ἀ. Ὁξερῶφ.

ΙΕ'. Γράμμα τοῦ Ἀρτῆς Σωφρονίου πρὸς τὸν Δανιήλ.

«Τὴν Σεβασμιότητόν μοι αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενος ἤδιστα προσαγορεύω.

Διαπυθονόμενος μετ' ἀκριβείας καὶ πόθου ἀδελφικοῦ τὴν τρισιπεράστον μοι ἀγαθὴν υγίειαν τῆς καὶ πεποιθῶς, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ἐφίεται ὡς ἀδελφὸς ἐν Χῶ μαθεῖν τὰ τοῦ διάπλου μου, προάγομαι νὰ τῇ δηλώσω, ὅτι ἀποχαιρετήσας αὐτήν, διὰ τοῦ ἐν Χῶ ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ καὶ ἀπάρας αὐτόθεν ἐφθασα υγιῶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου παροικίᾳ ἀπολαύσας τὸ λογικόν μοι ποιμνιον κατὰ τὸν ἐγκάρδιον πόθον μου.

Ταῦτα ἀναγγέλλων τῇ Ὑμετέρᾳ Πανιερότητι προάγομαι νὰ τὴν παρακαλέσω, ὅπως ἐνίοτε εὐαρεστητῆται νὰ μὲ τιμᾷ δι' ἀδελφικῶν τῆς γραμμάτων κατατέρπουσά με διὰ τῶν εὐαγγελίων τῆς τρισιπεράστου μοι ἀγαθῆς υγείας τῆς.

Εὐχαριστῶν δ' αὐτῇ πρὸ πάντων, καὶ διὰ τὰς ἀδελφικὰς τῆς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας μ' ἔκαμε ἐν τῇ αὐτόσε βραχείᾳ διαμονῇ μου εἰμὶ τῆς Ὑμετέρας περιποθήτου Πανιερότητος

Ἐν Χῶ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πρόθυμος τοῖς δρισμοῖς

† Ὁ Ἀρτῆς Σωφρόνιος

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 22 Ἰανουαρίου 1862».

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΙ
ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΥΜΝΩΝ*
ΤΗΣ ΜΕΓ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

Δόξα. 'Ιδιόμελον. 'Ηχος πλάγ. δ'. 'Ανδροέου Πυροῦ⁽¹⁾

Τὴν ψυχοφελῆ πληρώσαντες τεσσαρακοστὴν
καὶ τὴν ἁγίαν ἑβδομάδα τοῦ Πάθους σου.

'Ηχος πλάγ. β'. 'Ιωάννου, μοναχοῦ⁽²⁾

Κύριε, Λαζάρου θέλων τάφον ἰδεῖν
ὁ μέλλων γνώμη τάφον οἰκεῖν

'Ηχος πλάγ. β'. 'Ιωάννου, μοναχοῦ.

Κύριε, ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ τετραήμερου
ἐπὶ τὸ μνήμα ἤλθες Λαζάρου

'Ηχος ὁ αὐτός. 'Ιωάννου, μοναχοῦ.

Κύριε, ἡ φωνὴ σου κατέλυσε
τοῦ 'Αδου τὰ βασίλεια

'Ηχος πλάγ. β'. Βυζαντίου.

Κύριε, πιστῶσαι θέλων τοὺς μαθητὰς σου
τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἔγερσιν

'Ηχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου.

Κύριε, παραλαμβάνων τοὺς μαθητὰς σου
ἐν Βηθανίᾳ παρεγένου

Δόξα. 'Ηχος πλάγ. δ'. Βυζαντίου.

'Επιστὰς τῷ μνήματι Λαζάρου ὁ Σωτὴρ
ἡμῶν καὶ φωνήσας τὸν νεκρὸν

Καὶ νῦν. 'Ηχος ὁ αὐτός. Λέοντος, δεσπότου.⁽³⁾

Τὴν ψυχοφελῆ πληρώσαντες τεσσαρακοστὴν
βοήσωμεν· χαίροις πόλις Βηθανία

Τῷ ΣΑΒΒΑΤῶ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

'Ηχος β'. Κονιάκιον, Ρωμανοῦ.

'Ἡ πάντων χαρὰ, Χριστὸς ἡ ἀλήθεια
τὸ φῶς ἡ ζωὴ, τοῦ κόσμου ἡ ἀνάστασις

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 38.

1. Οἱ κώδικες 1499 (γ' αἰῶνος) τοῦ Βατοπεδίου καὶ Γ 86 (ιδ' αἰῶν.) τῆς Μ. Λαύρας, ἐπιγράφουν τοῦτο ὡς ποίημα Λέοντος τοῦ Δεσπότου. Ὁ τῆς Ἐθνικῆς ὁμοῦ, ὑπ' ἀριθ. 883, τοῦ ΙΒ' αἰῶνος καὶ 884 φύλ. 277 σαφῶς ἐπιγράφουν τὸ ἰδιόμελον τοῦτο ὡς Ἀνδρέου τοῦ Πυροῦ. Τοῦ Λέοντος ὁμοῦ εἶναι ἕτερον ἰδιόμελον εἰς τὸν αὐτὸν ἦχον, ὅπερ ἐπιγράφει τὸ ἔντυπον, ὡς ποίημα Ἀνδρέου τοῦ τυφλοῦ.

2. Τὸ ἔντυπον ἐπιγράφον τοῦτο ὡς ποίημα Λέοντος τοῦ Βασιλέως, διαφωνεῖ πρὸς τοὺς κώδικας 883 καὶ 884 τῆς Ἐθνικῆς.

3. Κώδιξ 884 φύλ. 277α Ἐθνικῆς. Τὸ ἔντυπον γράφει: Ἀνδρέου, Τυφλοῦ. Τὸ περιεχόμενον ὁμοῦ φανερώνει, ὅτι τὸ προηγουμένως σημειωθὲν εἶναι τοῦ Ἀνδρέου τοῦ Τυφλοῦ ἢ Πυροῦ, τὸ δὲ παρὸν Λέοντος τοῦ Δεσπότου. Ἀμφοτέρων τῶν ποιημάτων οἱ πρῶτοι στίχοι εἶναι οἱ αὐτοί, διότι ὁ Λέων ἔλαβεν ἐκ τοῦ Ἀνδρέου τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου του. Ἐντεῦθεν ἡ σύγχυσις.

Στιχηρὰ Αἰώνων.

'Ηχος α'. 'Ιωάννου, μοναχοῦ.

'Ανάστασις καὶ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων
ὑπάρχων Χριστέ, ἐν τῷ μνήματι

'Ηχος ὁ αὐτός. 'Ιωάννου, μοναχοῦ.

Λάζαρον τεθνεῶτα τετραήμερον
ἀνέστησας ἐξ Ἀδου Χριστέ

'Ηχος α'. 'Ιωάννου, μοναχοῦ.

Μάρθα καὶ Μαρία τῷ Σωτῆρι ἔλεγον·
εἰ ἡς ὤδε Κύριε, οὐκ ἂν τέθνηκε

'Ηχος ὁ αὐτός. Λέοντος, τοῦ Σοφοῦ⁽¹⁾.

Τῆς θεότητός σου, Χριστέ,
παρέχων τοῖς μαθηταῖς σου τὰ σύμβολα

'Ηχος δ'. Ἀνατολίου

Τεταρταῖον ἡγείρας τὸν φίλον σου, Χριστέ,
καὶ τὸν τῆς Μάρθας καὶ Μαρίας θρηῖνον

'Ηχος ὁ αὐτός Ἀνατολίου

Μάρθα τῇ Μαρίᾳ ἐβόα·
ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε·

'Ηχος πλάγ. δ'. 'Ιωάννου, μοναχοῦ

Λάζαρον τεθνεῶτα
ἐν Βηθανίᾳ ἡγείρας τετραήμερον·

'Ηχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου

Καθὼς εἶπας Κύριε τῇ Μάρθᾳ·
ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις

Δόξα. 'Ηχος β'. Γερμανοῦ

Μέγα καὶ παράδοξον θαῦμα
τετέλεσται σήμερον!

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

'Ηχος πλάγ. δ'. Νικολάου⁽²⁾

Νηπίων ἐξ ἀκάκων, Χριστέ,
τῷ πάλῳ καθεζόμενος

'Ηχος ὁ αὐτός. Νικολάου

'Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου Σιὼν
πραῦς καὶ σώζων ἔρχεται

'Ηχος πλ. δ'. Νικολάου

Κροτήσωμεν συμφώνως,
πιστοί, τοὺς κλάδους

Δόξα. Καὶ νῦν. Νικολάου

'Ὁ νῶτις Χερουβεῖμ

1. Κατὰ τὸν κώδικα 1499 τῆς μονῆς Βατοπεδίου. Τὸ ἔντυπον ἔχει τὸ ἰδιόμελον τοῦτο ὡς ἀδέσποτον. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 883 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἐπιγράφει τοῦτο ὡς ποίημα, Ἰωάννου, μοναχοῦ. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 884, μὲ διόρθωσιν νεωτέρας γραφῆς, Λέοντος, τοῦ σοφοῦ.

2. Ἐκ τῆς ἀκροστιχίδος.

ὡς Θεὸς ὀχοῦμενος

 **Ἦχος β'.* Νικολάου
 Λαμπρύνου ἢ Σιών
 ἢ νέα καὶ βαίους

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Νικολάου
 Ἀγάλλεσθε Ἀδάμ
 καὶ Εὔα σὺν προφήταις

 **Ἦχος β'.* Νικολάου
 Ὁ ἄνω σὺν Πατρὶ
 καὶ Πνεύματι ἀγγέλων

Δόξα. Καὶ νῦν. Νικολάου
 Ὑμῶ σου τὴν φορικτὴν
 οἰκονομίαν φόβῳ

 **Ἦχος πλ. β'.* Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου⁽¹⁾
 Ὁ ἔχων θρόνον οὐρανῶν
 καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἀνδρέου, Πυροῦ
 Δεῦτε καὶ ἡμεῖς σήμερον
 πᾶς ὁ νέος Ἰσραὴλ

 **Ἦχος πλάγ. β'.* Ἀνδρέου, Πυροῦ
 Τὴν σεπτὴν Ἀνάστασιν
 τὴν σὴν προτυπούμενος ἡμῖν

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἀνδρέου Πυροῦ.
 Πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα
 ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν

 **Ἦχος α'.* Ἀνατολίου⁽¹⁾
 Τὸ πανάγιον Πνεῦμα
 τὸ καὶ τοὺς Ἀποστόλους διδάξαν

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἀνατολίου
 Ὁ συνάναρχος καὶ συναΐδιος Υἱὸς
 καὶ Λόγος τοῦ Πατρὸς

 **Ἦχος α'.* Ἀνατολίου
 Πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα
 ἢ φωνὴ σου ἠκούσθη, Κύριε

 **Ἦχος β'.* Ἰωάννου, μοναχοῦ
 Εἰσερχομένου σου, Κύριε,

1. Ὁ Ἀνδρέας ὁ Ἱεροσολυμίτης, ὁ καὶ ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, ἐγεννήθη ἐν Δαμασκῷ περὶ τὸ ἔτος 660. Εἰς νεαρὰν ἡλικίαν κατέλαβε τὰ Ἱεροσόλυμα. Βραδύτερον μετέβη εἰς Κων/πολιν, καὶ ἐχειροτονήθη διάκονος τῆς Μεγάλ. Ἐκκλησίας. Δόγῳ τῶν προσόντων αὐτοῦ ἐξελέγη Μητροπολίτης Γορτύνης (Κρήτης). Συνέγραψε πλείστα ἔργα ποιητικῆς, καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 740, ἐπιστρέφων ἐκ Κων/πόλεως εἰς Κρήτην. Ἐτάφη ἐν Ἐρεσσῷ τῆς Μυτιλήνης.

2. Ὑπ' ἀριθ. 884 κώδιξ Ἑθνικῆς.

εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἰωάννου, μοναχοῦ
 Δόξα σοι, Χριστέ, τῷ ἐν ὑψίστοις
 καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου

Δόξα καὶ νῦν. Ἦχ. γ'. Ἰωάννου, μοναχοῦ
 Πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ γενέσθαι τὸ Πάσχα
 ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν

 **Ἦχος πλάγ. δ'.* Ἰωάννου, μοναχοῦ, καὶ Ἀνατολίου
 Χαῖρε καὶ εὐφραίνου πόλις Σιών,
 τέρπου καὶ ἀγάλλου ἢ Ἐκκλησία

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἰωάννου, μοναχοῦ
 ἦλθεν ὁ Σωτὴρ σήμερον
 ἐπὶ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ

 **Ἦχος πλάγ. δ'.* Ἰωάννου, μοναχοῦ
 Ὁ τοῖς Χερουβεὶμ ἐποχοῦμενος
 καὶ ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν Σεραφεὶμ

 **Ἦχος πλάγ. β'.* Ἰωάννου, μοναχοῦ
 Σήμερον ἢ χάρις τοῦ ἁγ. Πνεύματος
 ἡμᾶς συνήγαγε

 **Ἦχος πλάγ. β'.* Ὑπακοῆ. Ρωμανοῦ
 Μετὰ κλάδων ὑμνήσαντες πρότερον
 μετὰ ξύλων συνέλαβον ὕστερον

 **Ἦχος πλάγ. β'.* Κοστάκιον. Ρωμανοῦ
 Τῷ θρόνῳ ἐν οὐρανῷ
 τῷ πῶλῳ ἐπὶ τῆς γῆς

 **Ἦχος δ'.* Κοσμᾶ, μοναχοῦ⁽¹⁾
 Ὁ πλείστος ὄχλος, Κύριε,
 ἐστρώννυσον ἐν τῇ ὁδῷ τὰ ἱμάτια

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Κοσμᾶ, μοναχοῦ.
 Μέλλοντός σου εἰσιέναι
 εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, Κύριε,

 **Ἦχος δ'.* Θεοφίλου⁽²⁾, δεσπότου, καὶ Κοσμᾶ⁽³⁾.
 Ἐξέλθετε, ἔθνη, ἐξέλθετε, καὶ λαοί,
 καὶ θεάσασθε σήμερον τὸν Βασιλέα

 **Ἦχος δ' αὐτός.* Ἀνδρέου, Ἱεροσολυμίτου
 Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν

1. Ὑπ' ἀριθ. 884 κώδιξ Ἑθνικῆς.

2. Θεόφιλος, ὁ Ἀντονογράτωρ (ἔτ. 829-842) τοῦ Βυζαντίου, ἦτο μαθητὴς τοῦ σοφωτάτου Ἰωάννου τοῦ Γραμματικοῦ, τοῦ μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ (ἔτ. 832-839) Πατριάρχου. Κατὰ τὸν Γεώργιον Κεδρηγὸν (ἱστορ. ἐπιτ. σελ. 510), ὁ Θεόφιλος «ἐφιλοτιμεῖτο εἶναι μελωδός· διὸ καὶ ἕμνους ποιῶν καὶ στιχηρὰ μελιζῶν, ἄδεδῆσαι προετρέπετο». Λέγεται, ὅτι αἱ λέξεις «τῷ φόβῳ ἐκρύβη», αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὸ γνωστὸν τροπᾶριον τῆς Κασσιανῆς, προσετέθησαν ὑπ' αὐτοῦ.

3. Ὑπ' ἀριθ. 844 κώδιξ Ἑθνικῆς.

πρὸ τοῦ ἔκουσίου πάθους σου

Ἦχος β'. Κυπριανῶ
Ἐκ βαίων καὶ κλάδων
ὡς ἐκ θείας ἐορτῆς εἰς θείας

Ἦχος γ'. Ἡλιοῦ, Πατριάρχου
Φοβερόν τὸ ἔμπεισιν
εἰς χεῖρας Θεοῦ ζώντος

Ἦχος βαρῆς. Ἡλιοῦ, Πατριάρχου
Συναγωγή πονηρὰ καὶ μοιχαλῆς,
ἢ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ

[Τέλος]

ΝΙΚ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Πρωθιερέυς

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗ

Ἡ σύγχρονος ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας, ιδιαίτερα δὲ τῆς ὀρθοδόξου νεότητος, ἡ ὁποία σήμερον ἀποσπᾶται τοῦ φιλελευθερισμοῦ παρελθουσῶν γενεῶν, εἶναι ἡ ἀνακάλυψις τῆς νίκης τῆς Ἀναστάσεως ἐντὸς τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ κοινὴ πίστις καὶ ἡ λατρεία τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων παραμένουν οὐσιωδῶς ἀμετάβλητοι ἐντὸς τῶν λειτουργικῶν καὶ κανονικῶν βιβλίων τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ πράξει ὅμως κυριαρχεῖ ἐνίοτε πλήρης σύγχυσις εἰς τὰ πνεύματα τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν, ὀφειλομένη ἀναμφιβόλως εἰς τὴν ἔλλειψιν πνευματικῆς κατανοήσεως τῆς φύσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀκριβῶς πολλοί, οἵτινες ἰσχυρίζονται, ὅτι εἶναι ὀρθόδοξοι καὶ εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι ὀρθόδοξοι, ἀντιλαμβάνονται κάποτε τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας συμφώνως πρὸς ἀορίστους προσωπικὰς ἀπόψεις, οὐχὶ δὲ πάντοτε κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι ἔλλείπει εἶναι ἡ ζωσα παραδοχὴ τῶν προϋποθέσεων τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἔλλειψις αὕτη ἐξηγεῖ ἐν τινι μέτρῳ καὶ τὰς ἀδυναμίας τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ δυτικοῦ κόσμου, ιδιαίτέρως δὲ ἐκείνην τὴν ἀδυναμίαν, ἣτις χαρακτηριστικῶς ἐκδηλοῦται εἰς τὴν στάσιν τῆς ἐναντι τῶν διαφόρων ποικιλιῶν τοῦ σχίσματος καὶ τῆς αἰρέσεως. Ὅσοι δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσουν, ὅτι «αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἔσμεν τέκνα Θεοῦ» (Ρωμ. 8, 16) δὲν δύνανται νὰ κηρύξουν τὴν Ἀλήθειαν, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ θέσουν εἰς ἑαυτοὺς τὸ ἐρώτημα: μήπως ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα ἐκτὸς τῆς Ἀληθείας καὶ συνεπῶς νεκρὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

I. Προϋποθέσεις τῆς μυστηριακῆς ζωῆς.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πλειονότητα τῶν δυτικῶν ὁμολογιῶν, αἱ ὁποῖαι γενικῶς παραδέχονται τὸν θάνατον ὡς φυσικόν τι φαινόμενον, ἢ τὸν θεωροῦν ὡς συνέπειαν δικανικῆς τινος ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἁμαρτήσαντος ἀνθρώπου, ἢ παράδοσις τῶν Πατέρων τῆς Ἀνατολῆς, μὲ ὄλην τὴν σοβαρότητα ἀποδέχεται, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἐσωτερι-

κῶς συνδεδαιμένος μετὰ τῆς ἁμαρτίας (Α' Κορ. 15, 56) καὶ ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Διαβόλου (Ἐβρ. 2, 14). Οἱ Πατέρες τῆς Ἀνατολῆς ἀπέκρουον τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ θανάτου, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι «φυσικὸς» εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν του καὶ ὅτι ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ζήσῃ «φυσικὴν ζωὴν» ὑπὸ τὸν μόνον ὄρον, ὅτι θὰ ἀκολουθῆ τοὺς φυσικοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι, ὑποτίθεται, κυβερνοῦν τὸ σύμπαν.

Ἡ ὀρθόδοξος ἀντίληψις περὶ τοῦ σύμπαντος εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς πᾶσαν στατικὴν τῶν φυσικῶν ἠθικῶν νόμων ἀντίληψιν. Ὁ κόσμος νοεῖται, ἀντιθέτως, ὡς τὸ πεδῖον τῆς δράσεως καὶ τοῦ ἀγῶνος ζώντων «προσώπων». Ὁ ζῶν καὶ προσωπικὸς Θεὸς εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν ὀλοκλήρου τῆς δημιουργίας. Ἡ πανταχοῦ παρουσία Του δὲν ἀποκλείει τὴν ὑπαρξίν ἄλλων θελήσεων δημιουργηθειῶν ὑπ' αὐτοῦ μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν δυνατότητα νὰ ἀπορρίπτουν τὴν θέλησιν τοῦ Δημιουργοῦ των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Διάβολος δὲν δύναται μόνον νὰ ὑπάρχη, ἀλλ' ἀκόμη καὶ νὰ ἐνεργῇ διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο πράττει ὁ Διάβολος, προσπαθῶν νὰ παρασύρῃ τὴν δημιουργίαν πρὸς τὸ μηδὲν ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθεν. Ὁ θάνατος, ὁ ὁποῖος εἶναι «ἡ ἐπιστροφή εἰς τὸ μηδὲν» (ἀγ. Ἀθανασίου, Περὶ ἐνανθρωπήσεως, 4-5), συνιστᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν τῆς διαβολικῆς δυνάμεως ἐπὶ τῆς δημιουργίας (Ρωμ. 8, 19-22). Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀνάστασις τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ὁστέων Αὐτοῦ (Λουκ. 24, 39) δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἀπόδειξιν τοῦ «ἀφυσικοῦ» χαρακτῆρος τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἐπίσης δηλοῖ, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ὁ πραγματικὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου (Α' Κορ. 15, 26). Ἀλλ' ἐὰν ὁ θάνατος εἶναι «ἀφυσικὸν» φαινόμενον, δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ «ἠθικοῦ νόμου» ἐνυπάρχοντος ἐντὸς τῆς φύσεως καὶ τοῦ σύμπαντος. Ἡ Ἁγία Γραφή, τοῦλάχιστον, οὐδὲν γνωρίζει περὶ τούτου (Ρωμ. 8, 19-22). Ἄλλως, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ματαίως ἔδωκεν ἑαυτὸν «ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ» (Γαλατ. 1, 4).

Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἡ τελειότης· τέλειος ὀφείλει νὰ ἀποβῇ καὶ σήμερον ὁ ἀνθρώπος καθὼς ὁ Θεὸς εἶναι τέλειος (Ἐφεσ. 5, 1, 4, 13). Ἡ ἐπίτευξις τῆς τελειότητος ταύτης κατέστη ἀδύνατος διὰ τῆς εἰσόδου τοῦ θανάτου εἰς τὸν κόσμον (Ρωμ. 5, 12), διότι «τὸ κέντρον τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ἁμαρτία» (Α' Κορ. 15, 56). Ὑποταχθεὶς εἰς τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου, ὁ ἀνθρώπος συνεκέντρωσεν ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον του εἰς τὰ πράγματα τῆς σαρκὸς. Τὸ ἐνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἀπορροφᾷ τὴν καθημερινὴν ζωὴν του καὶ τὸν ὀδηγεῖ πολλᾶκις πρὸς ἀδικίας ἐναντι τῶν ἄλλων δι' ἴδιον προσωπικὸν ὄφελος (Α' Θεσ. 4, 4). Ὁ ὑποτεταγμένος εἰς τὸν φόβον τοῦ θανάτου ἀνθρώπος (Ἐβρ. 2, 15) δὲν δύναται νὰ ζήσῃ τὴν ζωὴν τῆς ἀγάπης τοῦ Δημιουργοῦ καὶ νὰ γίνῃ μιμητὴς τοῦ Θεοῦ (Ἐφεσ. 5, 1).

Ὁ θάνατος καὶ τὸ ἐνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως εὐρίσκονται εἰς τὴν ρίζαν τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία χωρίζει τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῆς ἐνότητος τῆς θείας

ἀγάπης, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀληθείας. Κατὰ Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας, ὁ θάνατος εἶναι ὁ ἐχθρός, ὁ ὁποῖος ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ἄνευ ἀγωνίας ἢ φόβου διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀσφάλειαν καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον. Ἐκ φόβου μήπως χάσῃ κάθε ἀξίαν καὶ κάθε σημασίαν, ὁ ἄνθρωπος δὲν παύει νὰ ἀποδεικνύῃ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι τῷ ὄντι ἀξίζει κάτι. Αἰσθάνεται, κατὰ συνέπειαν, ὑποχρεωμένος νὰ ἐμφανίῃ ἑαυτὸν ἐξωτερικῶς ὡς ἀνώτερον τῶν ἄλλων, τοῦλάχιστον ἀπὸ ὠρισμένων ἀπόψεων. Ἀγαπᾷ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸν κολακεύουν καὶ περιφρονεῖ ὅσους τὸν ὑβρίζουν. Ἡ ὑβρις προσβάλλει βαθέως τὸν ἄνθρωπον, ὅστις φοβεῖται, ὅτι οὕτω καθίσταται ἀσήμαντος! Ὅ,τι ὁ κόσμος θεωρεῖ ὡς «φυσικὸν ἄνθρωπον», ζῆ σχεδὸν πάντοτε μίαν ζωὴν ψεύδους καὶ ἀπάτης. Δὲν δύναται νὰ ἀγαπᾷ, παρὰ τοὺς φίλους του, οἱ ὁποῖοι τοῦ παρέχουν τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας, ἐνῶ τὸ ἐνστικτὸν του τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοσυντηρήσεως τὸν ὠθεῖ εἰς τὸ μῖσος κατὰ τῶν ἐχθρῶν του (Ματθ. 4,46-48· Λουκ. 6,32-36).

Ὁ θάνατος εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀτομισμού: αὐτὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ὑποδουλώῃ ὀλοτελῶς τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς «τὸ σῶμα τοῦ θανάτου» (Ρωμ. 7,18). Εἶναι ὁ θάνατος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καταβιβάζει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν ἐγωκεντρισμὸν καὶ τὸν ἐγωισμὸν, τυφλώνει δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐνώπιον τῆς ἀληθείας. Καὶ ἡ ἀλήθεια ἀπορρίπτεται παρὰ πολλῶν, διότι ἡ παραδοχὴ τῆς εἶναι πολὺ δύσκολος. Ὁ ἄνθρωπος προτιμᾷ πάντοτε νὰ δέχεται ὡς ἀλήθειαν ὅ,τι ἱκανοποιεῖ τὰς προσωπικὰς του ἐπιθυμίας. Ἡ ἀνθρωπότης ἀναζητεῖ μᾶλλον τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐτυχίαν, παρὰ τὴν ὀδύνην τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία δίδεται ὑπὲρ τῶν ἄλλων (Φιλιπ. 1,27-29). Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος ἀναζητεῖ μίαν θρησκείαν συναισθηματικῆς ἀσφαλείας ἐντὸς ἠθικῶν ἐντολῶν καὶ ἀπλῶν κανόνων, οἱ ὁποῖοι γεννοῦν συναισθήματα ἀνέσεως, ἀλλὰ οὐδεμίαν προσπάθειαν αὐταπαρνήσεως ἀπαιτοῦν διὰ τὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ θάνατον «ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου». Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Πατέρες δὲν μας μεταδίδουν πίστιν συνισταμένην εἰς «συναισθήματα εὐσεβείας» ἢ «ἀνέσεως». Ἀφίνουν, ἀντιθέτως, παντοῦ μίαν κραυγὴν νίκης ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς. «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος... Τῷ Θεῷ χάρις τῷ δίδοντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 15,55-57).

Ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Διαβόλου συνέτριψε τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου, ἡ ὁποία ἐχώριζε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον (Ἐφεσ. 2,13-22). Ἡ νίκη αὕτη ἐπὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς συνετελέσθη ἐν τῇ σαρκὶ τοῦ Χριστοῦ (αὐτόθι 2,15), καθὼς ἐπίσης καὶ μεταξὺ τῶν προκεκοιμημένων δικαίων (Α' Πέτρ. 3,19). «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας, καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος». Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡδη ἐγκαθιδρύθη τόσον πέραν τοῦ τάφου, ὅσον καὶ ἐντεῦθεν αὐτοῦ (Ἐφεσ. 2,19). Αἱ πύλαι τοῦ Ἄδου οὐ κατισχύσουσι τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ (Ματθ.

16,18). Ἡ δύναμις τοῦ θανάτου δὲν δύναται νὰ εἰσβάλλῃ εἰς τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς. Καθ' ἡμέραν ὁ Διάβολος καὶ τὸ βασίλειόν του ἐγγίζουσι ἔτι μᾶλλον τὴν τελικὴν ἠττάν των (Α' Κορ. 15,26), ἐνῶ ἡ νίκη εἶναι ἐξησφαλισμένη ἐντὸς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

II. Μυστηριακὴ συμμετοχὴ εἰς τὴν νίκην τοῦ Σταυροῦ (1).

Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν νίκην τοῦ Σταυροῦ δὲν εἶναι μόνον ἐλπίς τοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ καὶ παρούσα πραγματικότητα (Ἐφεσ. 2,13-22). Χορηγεῖται εἰς τοὺς βαπτισμένους (Ρωμ. 6,3-4) καὶ ἐμβολιασμένους εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ (Ἰωάνν. 15,1-8). Δὲν ὑπάρχει, παρὰ ταῦτα, οὐδεμία μαγικὴ ἐγγύησις περὶ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς μονίμου συμμετοχῆς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. 11,19-22).

Ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν δύναμιν τῆς διχονοίας, ἐνώνων τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτόν, εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ Σώματος. Τὸ ἐξωτερικὸν σημεῖον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐνότης ἐν τῇ ἀγάπῃ (Ἰω. 17,21), κέντρον δὲ καὶ πηγὴ τῆς ἐνότητος ταύτης εἶναι ἡ Εὐχαριστία: «ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν» οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν (Α' Κορ. 10,17). Τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Χρῖσμα μᾶς ἐμβολιάζουσι εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἡ Εὐχαριστία μᾶς διατηρεῖ ζῶντας ἐν Χριστῷ καὶ ἠνωμένους μεταξὺ μας διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐντὸς ἡμῶν (Β' Κορ. 6,19-20).

Ἡ πίστις εἶναι ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν σωτηρίαν. Οἱ κατηχούμενοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἤδη «πιστεύοντες», ὤφειλον πρὸ τοῦ Βαπτίσματος νὰ ἀπορρίψουν πᾶν ὅ,τι ὁ κόσμος θεωρεῖ ὡς «φυσικὴν ζωὴν», ἀποθνήσκοντες ἐν τῷ σώματι τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, διὰ νὰ ἀναστηθοῦν ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Πνεύματος, ἥτοι διὰ νὰ ἐνώσουν ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν μιᾶς τοπικῆς κοινότητος ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ κοινῇ ζωῇ τῆς ἀγάπης. Ἡ Ὁρθοδοξία ἀγνοεῖ παντελῶς κάθε εἶδος συναισθηματικῆς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἀγάπης. Ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἠνωμένοι μετὰ ὠρισμένων ἀνθρώπων ἐντὸς συγκεκριμένων καταστάσεων, διὰ νὰ ζήσωμεν ἐν Χριστῷ. Ἡ μόνη ὁδηγοῦσα εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ὁδὸς εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν ἄλλων χριστιανῶν, ὅπως αὐτοὶ πραγματικῶς εἶναι. «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25,40).

Ἡ ἀγάπη ἐν τῷ Σώματι τοῦ Χριστοῦ δὲν συνίσταται εἰς ἀορίστους ἀφηρημένας ἐννοίας περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ὑπηρετῇ τις ὑψηλὰς ἀνθρωπίνους ἰδεολογίας ἢ μεγάλους σκοπούς. Ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, συνίσταται εἰς τὴν σταύρωσιν

1. Σημ. Μεταφρ. Ὁ ἀναγνώστης προτρέπεται νὰ μελετήσῃ ἐν συναφείᾳ τὴν εἰσήγησιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου εἰς τὴν Προπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ Evanston τῆς Ἀμερικῆς, ἀνατυπωθεῖσαν ἐκ τῆς «Θεολογίας» (τόμος ΚΓ' τεύχος Γ'): Ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστάς Κύριος ἢ ἐλπίς τοῦ Κόσμου, τὸ θέμα τῆς Β' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Μελέτη ἐοχτολογικῆ), ἐν Ἀθήναις 1952.

τοῦ ἑαυτοῦ μας διὰ τὸν κόσμον καὶ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν μας ἀπὸ πασῶν τῶν ἀορίστων ἰδεῶν, εἰς τὴν βίωσιν ὅλων τῶν πολυπλόκων ζητημάτων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἐν τῇ ἀναζητήσει τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ σώματι τῶν ἀδελφῶν, οἱ ὅποιοι κέκτηνται ὑπαρξίν ἀρκούντως πραγματικῆν. Εἶναι εὐκόλον νὰ ὀμιλῇ τις περὶ ἀγάπης καὶ καλωσύνης, ἀλλ' εἶναι πολὺ πλέον δύσκολον νὰ ζῆ τις ἐκθύμως καὶ εἰλικρινῶς μετ' ἀνθρώπων διαφόρου προελεύσεως. Ἀλλ' ἀκριβῶς τοῦτο ὁ θάνατος καὶ ἡ Ἀνάστασις ἐν Χριστῷ ἐθεμελίωσαν: μίαν κοινότητα ἁγίων, οἱ ὅποιοι δὲν σκέπτονται ἑαυτοὺς, οὔτε τὰς ἰδίας ἀπίψεις καὶ γνώμας, ἀλλ' ἐκφράζουν ἀδιακόπως τὴν ἀγάπην τῶν διὰ τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ὡς ὁ Χριστὸς ἐταπεινώθη. Ὅ,τι δὲν ἦτο δυνατόν ὑπὸ τὸν νόμον τοῦ θανάτου, ἀπέβη δυνατόν ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς.

III. Πῶς πραγματοποιοῦμεν σήμερον τὴν νίκην τοῦ Σταυροῦ.

Καθ' ὅλην τὴν ἱστορικὴν τῆς πορείας ἡ Ἐκκλησία κατεπολέμησε τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν φθορὰν μετὰ τῶν αὐτῶν τούτων τῶν μελῶν τῆς, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ τῶν κλήρων τῆς. Πάντως, καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἀπέδειξε γνώσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν καταλλήλων μέσων, διότι εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ ἀναγνωρίζῃ τὸν ἀντίπαλον καὶ ἐχθρόν. Ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀληθείᾳ, οὐχὶ διότι ὅλα τὰ μέλη τῆς εἶναι πάντοτε παρόντα, ἀλλὰ διότι ἡ μυστηριακὴ ζωὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι πάντοτε παρούσα, κατὰ δὲ τῆς τελευταίας ταύτης ὁ Διάβολος εἶναι ἀνίσχυρος. «Ὅταν γὰρ πικρῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, καθαιροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ σατανᾶ» (Ἰγνατίου, Ἐπιστ. πρὸς Ἐφεσ., XIII).

Ὅσάκις τὰ μέλη μιᾶς κοινότητος ἐνοῦνται διὰ νὰ τελέσουν τὴν Εὐχαριστίαν καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταλλάξουν τὸν ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης, διὰ νὰ κοινωνήσουν ὁμοῦ τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ Διάβολος ἠττάται. Παρὰ ταῦτα, ὅταν ἐν μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ κοινωνῇ ἀναξίως, «κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει» (Α' Κορ. 11, 29). Ὅταν ἓνας χριστιανὸς δὲν κοινωνῇ καθ' ὅλοκληρίαν τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ καθ' ἐκάστην τελομένην Εὐχαριστίαν, εἶναι πνευματικῶς νεκρὸς (Ἰωάνν. 6, 53). Ἡ Ἐκκλησία κατηγορηματικῶς ἤρνηθη νὰ κατακυρώσῃ τὴν συνήθειαν, καθ' ἣν ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς χριστιανῶν παρίσταται κατὰ τὴν Εὐχαριστίαν, ἐνῶ ἓνας μικρὸς μόνον ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν κοινωνεῖ. Παράστασις, συμμετοχὴ εἰς τὴν προσευχὴν καὶ κοινωνία εἶναι ἀχώριστοι (7 Ἀποστολικὸς Κανὼν: Ἰωάνν. Χρυσόστομος, Ὁμιλ. 3 εἰς Ἐφεσ.): «Μηδεὶς πλανάσθω· ἐὰν μὴ τις ἦ ἐντός τοῦ θυσιαστηρίου, ὑστερεῖται τοῦ ἄρτου τοῦ Θεοῦ... Ὅσὺν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐτος ἤδη ὑπερῆφανεὶ καὶ ἑαυτὸν διέκρινεν» (Ἰγνατίου, Πρὸς Ἐφεσ., V).

Εἶναι ὁμόθυμος ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ παράδοσις τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων: Δὲν εἶναι ζῶν μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, παρὰ μόνον ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι νεκρὸς διὰ τὴν δυνάμιν τοῦ θανάτου, ζῆ

δὲ ἐν τῇ καινότητι τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὅσοι ἠγοροῦντο τὸν Χριστὸν κατὰ τοὺς διωγμούς, μετὰ ἀπὸ πολύωρα βασανιστήρια, ἐθεωροῦντο ἀφωρισμένοι ἐκ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπαξ ὁ χριστιανὸς ἀπέθανε μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ Βαπτίσματι, πρέπει νὰ εἶναι ἕτοιμος ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ: «Ὅστις δ' ἂν ἄρνησθῆται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἄρνησμαι αὐτὸν καὶ γὼ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς» (Ματθ. 10, 33). Ὁ 10ος κανὼν τῆς Α' Οἴκουμ. Συνόδου δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς χειροτονίας παντός, ὅστις ἤρνηθη τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διωγμῶν, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ἄκυρον πᾶσαν τοιοῦτου εἶδους χειροτονίαν, ἀκόμη καὶ ἂν αὕτη ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ χειροτονοῦντος. Πᾶς ὁ τελέας τοιαύτην τινα χειροτονίαν καθηρεῖτο. Πόσον σοβαρότερα δὲν εἶναι ἡ παράβασις τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Βαπτίσματος παρ' ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀμελοῦν τὸν τακτικὸν ἐκκλησιασμόν! Ἡ ὑπὸ τοῦ συγχρόνου ἡμῶν κλήρου ἀνοχὴ καὶ ἐπιδοκίμασι τῶν μυστηριακῶν συνηθειῶν μας εἶναι ἀκόμη περισσότερο ἀπαράδεκτος! Ἐὰν ὁ χριστιανὸς ἀφωρίζετο, διότι μετὰ πολύωρα φυσικὰ βασανιστήρια ἠρνεῖτο τὸν Χριστόν, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι καθ' ἑβδομάδα ἀφωρίζουν αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἶναι ἀκόμη περισσότερο ἀξιοκατάκριτοι!

Ἡ ποιότης καὶ αἱ μέθοδοι τοῦ Διαβόλου δὲν ἔχουν ἀλλάξει. Παρέμεινε ὁ αὐτός, ἰκανός, καθὼς τὸν περιγράφει ὁ Παῦλος, νὰ «μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός» (Β' Κορ. 11, 15). Ἡ δύναμις τοῦ θανάτου ἐν τῷ κόσμῳ παρέμεινε ἡ αὐτή. Τὰ μέσα τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ θανάτου ἐν τῷ Βαπτίσματι καὶ διὰ τῆς ζωῆς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ παρέμειναν ἐπίσης τὰ αὐτὰ (τοῦλάχιστον εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας). Οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐτροποποιήθησαν. Ἀναγινώσκουμε πάντοτε τὰς αὐτὰς Γραφάς, τὰς ὁποίας οἱ Πατέρες καθώρισαν. Πῶς, λοιπόν, ἐξηγοῦνται αἱ σύγχρονοι ἀδυναμίαι μας; Οὐδέποτε αἱ ἀδυναμίαι αὐταὶ ὑπῆρξαν τόσον ἐκδηλοί.

Δὲν ὑπάρχει παρὰ μία μόνον ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτό. Πλείστα μέλη τῆς Ἐκκλησίας δὲν καταπολεμοῦν πλέον τὸ κακὸν ἐν τῷ πνεύματι τῶν Γραφῶν. Πολλοὶ χριστιανοὶ χρησιμοποιοῦν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα καὶ ἐρμηνεύουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἰδέας καὶ κλίσεις. Ἡ οὐσιώδης προσπάθεια τῆς ὀρθοδόξου νεολαίας συνίσταται σήμερον ἐν τῇ ἐπανόδῳ εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων, καὶ εἰς τὴν ἀποποίησιν τῶν νόμων τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους καὶ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου τούτου. Διότι διὰ τοῦτον, ἀκριβῶς, τὸν λόγον ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν. Ἡ ἄρνησις τούτου σημαίνει ἄρνησιν τοῦ Σταυροῦ Του καὶ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων. Πρὶν ἐκφέρειν κρίσιν περὶ τῆς «αὐστηρότητος» τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, ὁ σύγχρονος ὀρθόδοξος ὀφείλει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς προϋποθέσεις τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς κατὰ τὰς Γραφάς καὶ νὰ προσέξῃ νὰ μὴ παραποιῇ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

(Μετάφρ. Σ. ΑΓΟΥΡΙΑΗ) Πρεσβ. ΙΩ. ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ

Ο ΠΡΙΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤ. ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τὴν 11ην Μαΐου ἐ.ξ. ἤρχισε τὰς ἐργασίας της ἐν Δουβλίῳ ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἰρλανδίας. Ὁ Σεβασμ. John F. Gregg, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρμαγκ τῆς Ἰρλανδίας (γνωστός παρ' ἡμῖν ἐκ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸν ἐορτασμόν τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα), ὁμιλῶν κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν, ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου, ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, περὶ τῆς ὁποίας ἐξεφράσθη μετὰ σεβασμοῦ, ἀναγνωρίσας τὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον αὕτη διεδραμάτισεν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερε καὶ ἐξακολουθεῖ προσφέρουσα.

Ἐπειδὴ ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι τὸ μέρος τῆς ὁμιλίας του, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, εἶναι ἐνδιαφέρον, παραθέτομεν τοῦτο κατωτέρω, ἐν μεταφράσει ἐκ τῶν Ἐφημερίδων «Ivish Times» τῆς 12ης Μαΐου καὶ «The Church of Ireland Gazette» τῆς 21ης Μαΐου, ἐ.ξ.

«Πρὶν ἢ καταλείσω τὸν λόγον, θὰ κάμω μίαν ἱστορικὴν ἀναδρομὴν. Τὸ παρελθὸν ἔτος σὰς ὑπέμνησα τὴν πῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸ 500 ἐτῶν. Σήμερον σὰς καλῶ νὰ μεταφερθῆτε νοερῶς 400 ἔτη ἀκόμη πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου, εἰς τὸ ἔτος 1054, κατὰ τὸ ὁποῖον συνέβη, ὅ,τι ἐξωτερικῶς τοῦλάχιστον, εἶναι τὸ πλεόν ὀλέθριον γεγονός εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ πρώτου αἰῶνος τῆς υπάρξεώς της.

»Τὴν 16ην Ἰουλίου 1954 θὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν διανοίξιν τοῦ χάσματος μετὰξὺ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Χριστιανασύνης, τὸ μέγα σχίσμα, τὸ ὁποῖον διαρκεῖ ἐπὶ 900 ἔτη καὶ φαίνεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει δυνατότης νὰ ἐπουλωθῆ. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ εἰσελθῶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα ἐπετάχυναν τὸ σχίσμα. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι πολιτικά, μερικὰ ἐκκλησιαστικά καὶ ἄλλα—τὰ πλεόν ἀποφασιστικά ἴσως—προσωπικά. Ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῆ ἄλλον ἴσον πρὸς ἑαυτόν, ἐνῶ ὁ Πατριάρχης Κ[α]π[ο]λίως ἠρνεῖτο ν' ἀναγνωρίσῃ ἀνώτερον ἑαυτοῦ. Καὶ οὕτω κατὰ τὴν μοιραίαν ἐκείνην ἡμέραν, τὴν 16ην Ἰουλίου 1054, οἱ παπικοὶ ἀντιπρόσωποι, τρεῖς μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πάπα Λέοντος Θ', κατέθεσαν τὴν Βουλᾶν ἀφορισμοῦ τοῦ Πατριάρχου Κηρουλαρίου ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐν Κ[α]π[ο]λί. Ἐκτοτε ἕκαστον τῶν δύο τμημάτων τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Ἀνατολικὸν καὶ τὸ Δυτικόν, ἐθεώρησεν ἑαυτὸ ὡς τὴν μίαν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐτέρου ἡμίσεος θεωρουμένου ὡς σχισματικοῦ ἢ αἰρετικοῦ, ἢ καὶ τὸ συναμφότερον.

»Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν Ἀνατολικοὶ καὶ Δυτικοὶ ἐξηκολούθουν εὐρισκόμενοι ἐν κοινωνίᾳ οἱ μὲν μετὰ τῶν δέ, διετεθεῖτο ἰσορροπία τις, παρ' ὅλον, ὅτι αὕτη δὲν ἦτο πάντοτε φιλική. Ἀφ' ὅτου ὅμως αἱ σχέσεις διεκόπησαν, ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία εὗρεν ἑαυτὴν ἐλευ-

θέραν πρὸς περαιτέρω ἀνέλιξιν, ἄνευ ἐμποδίζοντος ἐλέγχου. Μόλις ὁ ἰσχυρὸς Χίλντεμπραντ, ὁ γνωστός ὡς Γρηγόριος Ζ', ἔγινε πάπας τὸ 1073, ἐφάνη ἐκ τῶν ἐνεργειῶν του ποῦ ἡ ἐλευθερία αὕτη κατέτεινε. Μία ἐκ τῶν πλεόν ἀποφασιστικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐν λόγῳ πάπα, ἦτο ἡ ἐπίθεσις του κατὰ τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν, ὁ ὁποῖος πολὺ ἀπειχε ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν Δύσιν καὶ ἦτο ὁ κανὼν διὰ τὸν ἐφημεριακὸν κληρὸν κατ' ὅλην τὴν ἀνατολικὴν χριστιανασύνην, ὅπως εἶναι καὶ μέχρι σήμερον, ἀλλὰ καὶ ὁ κανὼν—καὶ τοῦτο εἶναι ἀρκοῦντως ἐνδιαφέρον—διὰ τὸν ἐφημεριακὸν κληρὸν τῶν ἑλληνορθόδοξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπεδέχθησαν τὸ παπικὸν πρωτεῖον.

»Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψει μας καὶ τὸ ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐγγώρισε Μεταρρυθμισίαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων τῆς Τουρκικῆς κατοχῆς ἐξηκολούθησε τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς ζωῆν κατ' ἀδιάκοπον συνέχειαν (πλὴν τῆς ρήξεώς της μετὰ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας). Παρ' ὅλον δέ, ὅτι εἶναι τόσον σταθερὰ εἰς τὴν ἀντίστασιν της πρὸς τὰς παπικὰς ἀξιώσεις περὶ πρωτείου, ὅσον καὶ οἱ Λουθηρανοὶ καὶ οἱ Ἀγγλικανοί, ὅμως αἱ Μεταρρυθμισμέναι Ἐκκλησίαι, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἰδικῆς μας, ἀπέχουν ἀπὸ τῆς μετ' αὐτῆς ἐπισήμου ἐπικοινωνίας τόσον, ὅσον καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία. Συγχρόνως ἡ στάσις της πρὸς τὸν Ἀγγλικανισμόν εἶναι στάσις φιλικῆς καλῆς θελήσεως καὶ προθυμίας πρὸς συνεργασίαν καὶ ἐπὶ πνευματικῶν ζητημάτων, ὅπου ἐπίγουσα ἀνάγκη παρουσιάζεται. Οἱ ὀρθόδοξοι δὲν προσπαθοῦν νὰ προσηλυτίσουν ἐξ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως δὲν ἐπιδιώκομεν ν' ἀποσπάσωμεν πιστοὺς ἐξ αὐτῶν.

»Ἀναφέρομαι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν ἐκτάσει διὰ τὸν κατωτέρω λόγον. Καὶ αὕτη ἡ ὑπαρξις τῆς μεγάλης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐξαιρουμένης τῆς δυνάμεώς της, τῆς συνεκτικότητος καὶ τῆς συνεχείας της, εἶναι γεγονός ἀγνωστον εἰς τοὺς λαοὺς γενικῶς τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Ἡ ὀργανωμένη δύναμις τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, μετὰ τοῦ γεγονότος, ὅτι μέγα μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου εὐρίσκειται μετὰξὺ τῶν νήσων μας καὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὅπου ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἰσχυρὰ, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν τῆς ἐντυπώσεως, ὅτι ἡ μόνη σοβαρὰ θρησκευτικὴ πρόκλησις πρὸς τὴν Ρώμην προέρχεται ἀπὸ τὰς ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως προσελθούσας Ἐκκλησίας. Πυκνὸς δὲ πέπλος ἐσύρθη ἐπὶ τῆς σταθερᾶς μαρτυρίας καὶ διαμαρτυρίας τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία συμπεριλαμβάνει ἑκατομμύρια ἀφωσιωμένων πιστῶν καὶ τὰ ἀρχαῖα Πατριαρχεῖα Κων[σ]ταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξανδρείας. Καὶ προσέτι κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσθέτει νέα ἄρθρα εἰς τὴν πίστιν μας, ἴσταται ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μετὰ τῆς ἐκ παραδόσεως θεολογίας της, ἀρνούμενη καὶ τὴν ἐπ' ἐλάχιστον ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς ὁμολογίας της, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ σύνολον τῆς Ἀποστολικῆς πίστεως τῆς ποτε ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας».

ΙΩΑΝ. Ε. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΑΙ ΞΕΝΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Η ΥΠΟΘΕΣΙΣ FEENEY

Ἐν γεγονόσ ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἔλαβε χώραν τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει ἡ στάσις, τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ἐπισήμως ἡ Ρωμαϊκὴ Ἔδρα. Ἀλλὰ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ γεγονότα.

Τὸ 1940 ὁμὰς καθολικῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard ἵδρυσεν ἐν εἶδος ἰδιωτικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ συγχρόνως προπαγανδιστικοῦ κέντρου. Τὸ κέντρον αὐτὸ ἐπωνομάσθη «Κέντρον τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου», «St. Benedict's Centre», δὲν ἤρρησε δὲ νὰ σημειώσῃ ἐπιτυχίαν προσηλυτικῆς μορφῆς. Τὸ ἔργον τοῦ κέντρου ἐπεξετάθη, ὅταν τὸ 1942 ἀνέλαβε τὴν πνευματικὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ὁ δυναμικὸς κληρικὸς (τοῦ Ἰησοῦτικῶν τάγματος) πατὴρ Feeney. Λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς προσωπικότητος καὶ μορφώσεώς του, προσείλκυσε πολλοὺς μορφωμένους νέους εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν του κίνησιν, ἡ ὁποία ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς διδασκαλίας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ 1949 ὁμὰς τέσσαρες νέοι καθηγηταὶ τοῦ περιφημοῦ Boston College (ἐνὸς ἐκ τῶν καλυτέρων καθολικῶν πανεπιστημιακῶν Κολλεγίων τῆς Ἀμερικῆς) ἐν Βοστώνῃ ἦλθον εἰς φανεράν ῥῆξιν μετὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κολλεγίου των. Καὶ οἱ τέσσαρες καθηγηταὶ ἐδίδασκον καὶ ὑπεστήριζον ἀδιστάκτως, ὅτι ἐκτὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Προσέθετον δηλ. τὸν ὄρον «Ρωμαιοκαθολικῆς» εἰς τὸν γνωστὸν δογματικὸν ἀφορισμὸν τοῦ Κυπριανοῦ, «Extra ecclesiam nulla salus». Ἀντιθέτως εἰς ἐκδοθεῖσαν ἀμερικανικὴν Κατήχησιν ἐξεφράζετο διαφοροτικὴ ἢ γνώμη τῶν διευθυνόντων τὸ ρωμαιοκαθολικὸν Κολλέγιον τῆς Βοστώνης κληρικῶν. Κατ' αὐτήν, ναὶ μὲν δὲν ὑπάρχει σωτηρία ἐκτὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τούτοις ὁμὸς οἱ Προτεστάνται, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν εἰς τὴν ζωὴν των τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ἀγάπην, εἶναι δυνατόν νὰ σωθοῦν, ἐφ' ὅσον αἱ πράξεις των ὄ' ἀπεδείκνυσον, ὅτι μόνον συγγνωστὴ ἄγνοια δὲν ἐπέτρειπεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ τέσσαρες ὁμὸς καθηγηταὶ ἐθεώρησαν, ὅτι αἱ ἀντιλήψεις αὗται ἐξασθενοῦν τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοιουτοτρόπως ἐξηκολούθησαν νὰ διακηρύττουν δημοσίᾳ τὰς προσωπικὰς των ἐν προκειμένῳ γνώμας.

Δύο, παρὰ ταῦτα, γεγονότα ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῆς ἐπισήμου ρωμαιοκαθολικῆς ἀρχῆς τῆς Βοστώνης. Πρῶτον μὲν, ὅτι δύο ἐκ τῶν προαναφερθέντων καθηγητῶν ἦσαν προσήλυτοι εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ δεύτερον, ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες καθηγηταὶ ἀνῆκον εἰς τὴν κίνησιν τοῦ πατρὸς Feeney. Ἐπὶ πλέον καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ Feeney δὲν παρέλειψε πλειστάκις νὰ ὑποστηρίξῃ δημοσίᾳ τὰς ἀντιλήψεις τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ νὰ ἀφήσῃ

νὰ νοηθῇ, ὅτι αὐτὸς εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι ὁ ἰθύνων νοῦς τῆς ὅλης αὐτῆς κινήσεως. Αἱ σχετικαὶ συστάσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βοστώνης δὲν ἐπέφερον κανὲν ἀποτέλεσμα, καὶ τοιουτοτρόπως οἱ τέσσαρες καθηγηταὶ ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὸ ρωμαιοκαθολικὸν Κολλέγιον τῆς Βοστώνης, διετάχθη δὲ καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ Κέντρου τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου. Τὸ σχετικὸν δικαιολογητικὸν ἀνέφερον, ὅτι οἱ ἐκδιωχθέντες καθηγηταὶ προσέβαλον τὸ πνεῦμα τῆς ἀνεξιθρησκείας ἐν Ἀμερικῇ, καλλιεργοῦντες ἀντιθέτως ἐπιβλαβῆ φανατισμὸν μεταξὺ τῶν πιστῶν. Ὁ πατὴρ Feeney ὁμὸς δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν του ἀρχὴν καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης στάσεως τοῦ πατρὸς Feeney ἦτο ἡ τιμωρία του δι' ἀργίας. Οἱ συγχάζοντες εἰς τὸ Κέντρον τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου ἐτιμωρήθησαν μετὰ ἀποκλεισμὸν ἐκ τῶν Μυστηρίων τῆς Μετανοίας καὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας (*).

Ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἔλαβε σοβαρὰς διαστάσεις, τόσον εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὰς τάξεις διαφόρων ἄλλων Ὁμολογιῶν. Ποῖος πράγματι εἶχε δίκαιον, ὁ πατὴρ Feeney ἢ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Βοστώνης; Μήπως ἡ ἐπίσημος διδασκαλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν περικλείει καὶ τὸ ἀλάθητον δόγμα, ὅτι «extra ecclesiam nulla salus»; Καὶ ἐὰν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Βοστώνης εὐρίσκειται ἐν δίκαιῳ, τότε δὲν καταρρίπτεται ἡ «Una Sancta»; Ἀπόδειξις τῆς συγχύσεως, ἡ ὁποία ἐπεκράτησεν εἰς τοὺς διαφόρους ἐκκλησιαστικὸς κύκλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τάξεις τῶν πιστῶν, εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ ἐπισήμου ὁργάνου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βοστώνης. Κατὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην, τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς Feeney ἐγεγνημένον ζήτημα ἐπέφερε «σοβαρωτάτην βλάβην εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ διετάραξε τὴν γαλήνην τοῦ πνεύματος εἰς τοὺς Καθολικοὺς κύκλους» (**). Ἡ ὑπόθεσις ἐξέφευγε τῆς τοπικῆς αὐτῆς σημασίας καὶ, κατὰ συνέπειαν, ἀνεφέρθη εἰς τὸ Βατικανόν. Τὴν 27ην Ἰουλίου 1949 οἱ ἐν Ρώμῃ καρδινάλιοι ἐξήτασαν ἐν πλήρει συνεδριάσει τὸ ὄλον ζήτημα καὶ, κατόπιν προσωπικῆς ἐγκρίσεως τοῦ Πάπα, ἐστάλη πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βοστώνης Cushing ἀπαντητικὴ ἐπιστολή, ἐκφράζουσα τὴν ἐπίσημον γνώμην τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ παλικὸν αὐτὸ ἔγγραφο, πλήρες ἐλιγμῶν τῆς δυτικῆς δικονομίας, ἀποτελεῖ δείγμα τῆς ἐξονυχιστικῆς λεπτότητος καὶ τῆς προσπαθείας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δώσῃ ὅπωςδὴποτε μίαν λύσιν καὶ εἰς τὰ πλέον λεπτὰ καὶ ὑπερβαίνοντα τὸν νοῦν ἐκ τῶν θεολογουμένων ζητημάτων. Θὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα δι' ἡμᾶς σημεῖα (*).

Κατ' ἀρχὰς οἱ Καρδινάλιοι ἐκφράζον τὴν γνώμην, ὅτι τὸ ἀξίωμα «Extra ecclesiam nulla salus» δὲν κατενοήθη ὀρθῶς ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Κέντρου τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ἐνῶ συγχρόνως δὲν ἐπέδειξαν

1. Pilot (Ἐπίσημον ὄργανον τῆς Καθολ. Ἀρχιεπισκοπῆς Βοστώνης), 18 Ἀπριλίου 1949.

2. Pilot 21 Φεβρουαρίου 1953 σ. 1.

3. Pilot 6 Σεπτεμβρίου 1952, Τὸ κείμενον ἐδημοσιεύθη λατινιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ.

ταῦτα τὸν προσήκοντα σεβασμὸν πρὸς τὰς νομίμους αὐτῶν ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς. Παραδέχονται κατόπιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἐδίδασκε καὶ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ διδάσκη τὸ ἀλάθητον δόγμα, ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία ἐν τούτοις τὸ δόγμα τοῦτο πρέπει νὰ ἐκλαμβάνηται ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία τὸ ἐκλαμβάνει καὶ τὸ κατανοεῖ. Καὶ βεβαίως, τονίζει τὸ ἔγγραφο, μεταξύ τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ σπουδαιότετην θέσιν κατέχει ἡ ἐντολή, ὅτι ὀφείλομεν διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος νὰ ἐνωθῶμεν μετὰ τὸ Μυστικὸν Σῶμα τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι αὕτη αὕτη ἡ Ἐκκλησία. (Ματθ. 28, 19-20). Ἐπομένως, οὐδεὶς ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν τὸ θεοσύστατον τῆς Ἐκκλησίας, οὐχ ἦττον ὅμως ἀρνούνται ὑπακοὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν πάπαν τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ σωθῇ. Ἐν συνεχείᾳ ἀναπτύσσεται ἡ γνωστὴ θεωρία, κατὰ τὴν ὁποίαν δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ τὴν σωτηρίαν, μὴ ὄν ἐν τῇ πραγματικότητι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' εὐρισκόμενος, τοῦλάχιστον, ἠνωμένος μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ πόθου καὶ σφοδρᾶς τινος ἐπιθυμίας, «*voto solummodo, vel desiderio*». Δὲν ἀπαιτεῖται ὅμως ἡ ἐπιθυμία αὕτη νὰ εἶναι πάντοτε σαφὴς καὶ καθαρὰ, ὅπως π.χ. εἰς τοὺς κατηχομένους. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ Θεὸς δέχεται καὶ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα διακατεχόμενα ἀπὸ ἀκατανίκητον καὶ ἀναπόφευκτον ἄγνοιαν, «*invincibili ignorantia*», ὅμως ἐμφοροῦνται ἀπὸ ἀόριστόν τινα καὶ μόλις διαφαινομένην ἐπιθυμίαν, «*implicitum votum*». Εἰς τὸ, περὶ οὗ πρόκειται, ἔγγραφο τοῦ Βατικανοῦ ὑπάρχουν καὶ σχετικαὶ μετὰ τὸ συζητούμενον πρόβλημα παραπομπαὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου καὶ εἰς τὴν δογματικὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάπα Πίου XII, κυκλοφορήσασαν τὴν 29ην Ἰουνίου 1943 ὑπὸ τὸν τίτλον «*De Mystico Jesu Christi Corpore*». Τὸ παράδοξον, καθ' ἡμᾶς, εἶναι, ὅτι ἐνῶ καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς παπικῆς ταύτης ἐπιστολῆς ἀναγνωρίζεται ἡ γνωστὴ θεωρία τοῦ «ἀσυνειδήτου πόθου καὶ ἐπιθυμίας», ἐν τούτοις ὅμως οὐδεμία ἀπόλυτος διαβεβαίωσις παρέχεται, ὅτι θὰ σωθοῦν οἱ ἐκτὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας διακατεχόμενοι ὑπ' αὐτῶν. Γενικῶς δὲ, εἰς τὴν ἀπαντητικὴν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Βοστώνης ἐπιστολὴν τοῦ Βατικανοῦ παρατηρεῖται ἡ προσπάθεια συμβιβασμοῦ τοῦ δογματικοῦ ἀφορισμοῦ «ἐκτὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία» μετὰ τὴν θεωρίαν τῆς «ἀόριστου καὶ ἀσυνειδήτου ἐπιθυμίας», ἡ ὁποία ἀνεπτύχθη τὰ μέγιστα εἰς τὴν Δύσιν. Δὲν νομίζομεν ὅμως, ὅτι κατορθοῦται ὁ ἐπιδικώμενος σκοπός. Διότι, ὅπως πολὺ ὀρθῶς τονίζει ὁ ἡμέτερος Ἀνδρούτσος, ὁ χριστιανὸς «πρέπει νὰ μὴν ἀποτολμᾷ νὰ ἐρευνᾷ τὰ κρίματα τοῦ θείου ἐλέους» (1).

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βατικανοῦ παρατηροῦμεν, ὅτι αὕτη κατακρίνει ἐν τέλει τὴν στάσιν

τοῦ πατρὸς Feeney, ὁ ὁποῖος, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ «ὑπερασπιστοῦ τῆς πίστεως», ἀποτολμᾷ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν νομίμων αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Ἐν ἐπιλόγῳ οἱ καρδιναῖοι ἐκφράζουν τὴν εὐχὴν, ὅτι ἐφ' ὅσον ἤδη ἡ Ρώμη ὠμίλησεν— «*Roma locuta est*»— ὁ πατὴρ Feeney θὰ δεχθῇ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς προσταγὰς τῆς Ἐκκλησίας του, τῆς ὁποίας εἶναι πνευματικὸν τέκνον.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Βατικανοῦ, προὔξηνε μεν ἐκπληξιν εἰς τοὺς κύκλους τῶν διαφόρων ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, λόγῳ τοῦ συμβιβαστικοῦ χαρακτήρος της, δὲν ἐπέφερεν ὅμως τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Ὁ πατὴρ Feeney ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς αἰρετικὴν, ἰσχυρισθεὶς, ὅτι τὸ Ἱερὸν Κολλέγιον τῶν καρδιναλίων διδάσκει αἰρετικὰς διδασκαλίας! Ἐπενέβη τότε αὐτοπροσώπως ὁ Πάπας, ὁ ὁποῖος καὶ ἐκάλεσε προσωπικῶς τὸν Feeney νὰ μεταβῇ εἰς Ρώμην, διὰ νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίαις ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς στάσεώς του. Ὁ Feeney ὅμως ἐχαρακτήρισεν τὴν πρόσκλησιν ὡς ἀντικανονικὴν καὶ ἠρηγήθη νὰ ἐξέλθῃ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπικρατείας. Τὸ Βατικανὸν ἔταξεν εἰς αὐτὸν προθεσίαν, ὅπως παρουσιασθῇ εἰς Ρώμην, ἀπειλήσαν αὐτὸν μετὰ ἐκκλησιαστικὰς ποινὰς καὶ μετὰ ἀποκάλυψιν τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ἄλλ' ὁ Feeney ἠρηγήθη καὶ πάλιν. Καὶ τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1953 ἡ Παπικὴ Ἐδρα ἐξέδωκεν ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, ἡ ὁποία ἀνέφερε τὸ ἱστορικὸν τῆς ὅλης ὑποθέσεως καὶ ἀνήγγειλε τὸν ἀφορισμόν, «*excommunication*», τοῦ πατρὸς Feeney ἐκ τῶν τάξεων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, λόγῳ «πέισμονος ἀνυπακοῆς» πρὸς τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν (1). Αὐτομάτως τότε ὁ Feeney ἀπεστερήθη τοῦ δικαιώματος τοῦ τελεῖν καὶ λαμβάνειν τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Παρὰ τὸν ἀφορισμόν του ὅμως, ὁ Feeney ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον τὸ ἔργον του. Ἐκάστην Κυριακὴν ἀπόγευμα οἱ περαστικοὶ διαβάται τῆς πλατείας *Commun* τῆς Βοστώνης ἀντικρούζου ἐν παραδόξῳ ἔθραμα: Μία μικρὰ λιτανεὶα κατευθύνεται πρὸς μίαν ἐξέδραν, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἰς κληρικὸς κηρύττει, ὅτι ἐκτὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Εἶναι ὁ Feeney...

Ἐγείρεται ὅμως τὸ ἐρώτημα διὰ ποῖον λόγον ἠναγκάσθη τὸ Βατικανὸν νὰ λάβῃ τὴν στάσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν καὶ διατὶ ἐδημιουργήθη τοσοῦτος θόρυβος, ὅχι μόνον εἰς τὸν θρησκευτικὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν ἐνταῦθα τύπον; Ἄφ' οὗ μάλιστα ὁ Feeney δὲν ἐδίδαξε κἀτι, τὸ ὁποῖον ν' ἀντιβαίνει εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας του! Ἡ ἀπάντησις εἶναι εὐκολος, ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐν Ἀμερικῇ. Ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην χώραν, εἰς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας ἡ ἀνεξιθρησκεία καὶ γενικῶς ἡ ἀνεκτικότης εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὁμαλὴν διαβίωσιν τῶν ἀμερικανῶν πολιτῶν. Τὸ ἀμερικανικὸν Σύνταγμα δὲν ἀφήνει καμμίαν σκιὰν ἀμφιβολίας περὶ αὐτοῦ καὶ αἱ ἐκάστοτε ἀμερικανι-

1. Ἀνδρούτσου Δογματικὴ σελ. 269.

1. Pilot 21 Φεβρουαρίου 1953.

καὶ Κυβερνήσεις εἶναι ἐξαιρετικῶς προσεκτικαὶ ἐν προκειμένῳ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκδηλώσεις θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἀπὸ οἰανδήποτε πλευρᾶν, δημιουργοῦν δυσαρρεσκείας καὶ ἐχθρότητας καὶ συμβάλλουν ἀρνητικῶς εἰς τὸ πνεῦμα τῆς θαυμαστῆς πράγματι συνεργασίας τῶν ποικίλων θρησκευτικῶν ομάδων ἐν τῷ ἔθνικῳ, πολιτικῳ καὶ πολιτιστικῳ στίβῳ τῆς ἀμερικανικῆς κοινωνίας. Ἐπομένως, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔδειξεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν Feeney κατανόησιν καὶ ρεαλισμόν, αὐξήσασα τοιούτοτρόπως τὸ γόητρόν της μεταξὺ τοῦ ἀμερικανικοῦ κοινοῦ. Τοῦτο εἶναι εὐεξήγητον, ὅταν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Feeney κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου δι' ἀντισημιτισμόν καὶ διὰ φανατικὸν ἀντι-προτεσταντισμόν (').

Ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἡ ὅλη ὑπόθεσις Feeney ἐμφανίζει τὰ κάτωθι ἐνδιαφέροντα σημεῖα :

1) Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία δεικνύει τελευταίως ἐλαστικὴν καὶ ἡπίαν τινὰ στάσιν εἰς ζητήματα ἐκκλησιολογικῆς φύσεως. Ἡ μνημονευθεῖσα, τοῦλάχιστον, ἐπιστολὴ τοῦ Βατικανοῦ δεικνύει μίαν στάσιν πρὸς εὐρύτεραν τινὰ ἐρμηνείαν τοῦ «extra ecclesiam nulla salus».

2) Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία συνεχίζει τὴν προσπάθειάν της, ὅπως προσδίδῃ συγκεκριμένην μορφήν καὶ περιεχόμενον εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφεύγουν τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς ἢ ἀνήκουν, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, εἰς τὴν σφαῖραν τῶν θεολογούμενων.

3) Εἰς ζητήματα πειθαρχίας ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία διατηρεῖ πάντοτε τὴν ἀκαμπτον αὐστηρότητά της. Τὸ Βατικανόν, παρ' ὅλην τὴν ὑπομονήν, τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Feeney, ὑπενθύμισε καὶ πάλιν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ παρεκκλίνῃ τῆς κατευθυντηρίου γραμμῆς του.

4) Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία λαμβάνει σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν πάντοτε τὰς ἰδιαιτέρας πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῆ ἕκαστη ἔθνικὴ ἢ τοπικὴ Ἐκκλησία. Ἡ εἰς τὴν ὑπόθεσιν Feeney στάσις της χαρακτηρίζεται ἀπὸ πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν σκοπιμότητα. Ἀπέδειξεν εἰς τὸ ἀμερικανικὸν κοινόν, ὅτι σέβεται τὸ πνεῦμα τῆς ἀνεξιθρησκείας του.

5) Ἡ ὑπόθεσις Feeney ἀπετέλεσε σοβαρὸν πλῆγμα κατὰ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, κατ' ἀρχήν, τελικῶς ὁμως ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἔληξε πρὸς ὄφελος τοῦ Βατικανοῦ. Ἀντιθέτως, ὁ Feeney δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν δρᾶσίν του, περιορισθεῖσαν σήμερον εἰς ἓνα στενὸν κύκλον φανατικῶν ὁπαδῶν του.

Ὁφείλομεν, ἐν τέλει, νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐπέδειξεν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Feeney σώφρονα καὶ ἐλαστικὴν στάσιν. Ἀποτελεῖ δὲ καὶ τοῦτο εὐόμιον σημεῖον τῶν καιρῶν μας.

ΓΕΩΡΓ. Σ. ΜΠΕΜΠΗΣ

Brookline Mass.

1. Boston Herald 20 Φεβρουαρίου 1953.

Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΞΑΝΘΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σεβασμιότατοι Ἱεράρχαι, ἀξιότιμοι κύριοι ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Δήμου, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ἐπὶ ἱερᾶς κατέχομαι συγκινήσεως τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν ἴσταμαι ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ θρόνου, τῆς θεοσώστου Μητροπόλεως Ξάνθης, τὸν ὁποῖον ἐκλείσαν κατὰ καιροὺς διαπρεπεῖς Ἱεράρχαι.

Αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπω πρὸς τὸν θεῖον τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα, Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἤξιώσέ με τῆς μεγάλης ταύτης δωρεᾶς. Χάριτας ὀφείλω, πρὸς τὸν γεραρὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν προκατήμενον Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνα καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνδικοὺς Συνέδρους, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς τιμίας αὐτῶν ψήφου ἀνεβίβασάν με εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης βαθμόν, ὡς ἐπίσης πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ἡμῶν, ὅστις ἠῤῥόκησε πάνυ προθύμως νὰ κυρώσῃ τὰ τῆς Πολιτείας Διατάγματα.

Πρὶν ἢ προχωρήσω ὀφείλω νὰ στρέψω τὴν ἐκφρασίαν τῆς βαθυτάτης μου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Σεβ. Γέροντά μου Μητροπολίτην Ἠλείας κ. Γερμανόν, οὗτινος Πρωτοσύγκελλος ἐπὶ μακρὸν διετελέσα καὶ ἀπὸ τῆς συνετῆς καὶ πεπνυμένης ποιμαντορίας τοῦ ὁποίου πολλὰ διδάγματα χρέεσμα παρέλαβον, ἅτινα μὲ ὑπεβοήθησαν ἐν τῇ εἰκοσαετῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίᾳ μου, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πατρικὴ στοργὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν προαγωγὴν μου εἰς Μητροπολίτην τῆς ἱερᾶς ταύτης παροικίας.

Καὶ ἤδη ἀπευθύνομαι πρὸς τὸ ἐμπιστευθέν μοι παρὰ τοῦ Κυρίου ποιμνιον, ἵνα τὰς πρώτας πατρικὰς ἐπιδαφιλεύσω εὐλογίας. Πράγματι δὲ πρὶν ἢ ἔλθω ἐνταῦθα, ἡ ταχύπερος φήμη μοὶ ἐκόμισε τὴν εὐχάριστον ἀγγελίαν, ὅτι ἐκληρώθη μοὶ λαὸς περιούσιος, διακρινόμενος διὰ τε τὴν εὐσέβειαν, τὴν πίστιν καὶ τὴν προσήλωσιν εἰς τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως. Ἡ ἀγγελία αὕτη ἐπλήρωσε χαρὰς τὴν καρδίαν μου, ἀλλὰ καὶ ἔτι πλέον μοὶ ὑπέμνησεν, ὅτι αἱ εὐθύναι καὶ ὑποχρεώσεις εἶναι ἀκόμη βαρύτεραι.

Οἱ καιροί, οὗς διερχόμεθα, καὶ αἱ συνθήκαι, ὑφ' ἃς διαβιοῦμεν, εἶναι τὰ μάλα χαλεποί, ἡ δὲ ἡγετικὴ θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἴσου σοβαρά. Ὁ Κύριος ἐχαρκτήρισε τὸν χριστιανόν, καὶ ἐν προκειμένῳ τὸν κληρικόν, ὡς φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν ἔργων του καὶ διὰ τῶν λόγων του θὰ φωτίσῃ καὶ θὰ κατευθύνῃ ψυχὰς. Ἐπίσης ὡς καλὸν ποιμένα, ὁ ὁποῖος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θὰ θυσιάσῃ ὑπὲρ τῶν προβάτων, πράγμα ὅπερ καταδεικνύει, ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τοῦ ἀγῶνος εἶναι ὁ κληρὸς τοῦ Ἐπιστόκου.

Ἄλλως τε, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εἶναι Ἐκκλησία μαρτύρων καὶ ἁγίων, οἱ ὁποῖοι διὰ μέσου τῶν αἰῶνων προσέφερον, ὅ,τι πολυτιμότερον εἶχον, χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν πνευματικῶν ἀξιών.

Διὰ τοῦτο, ἔχων ζωηρὰν ἐπίγνωσιν τῆς ἱερᾶς μου ἀποστολῆς, διακατέχομαι ὑπὸ βαθεΐας συγκινήσεως ὡς ὑπεύθυνος ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Τούτου ἕνεκεν, ἀναπτύσσω σήμερον λιτὸν καὶ ἀπέριττον ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πρόγραμμα ἐργασίας, διαισθάνομαι, ὅτι τὰ ὅσα θὰ εἶπω πρέπει νὰ εἶναι ὀλιγώτερα τῶν ὅσων θὰ πράξω, ἵνα μὴ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ ἡμῶν ἀχθῶμεν εἰς ὑπερβολάς, ἀπαδούσας εἰς τὴν ὑψηλὴν ἡμῶν ἀποστολήν.

Γνωρίζω, ὅτι ἀναλαμβάνω τοὺς οἴκους τῆς 'Ιερᾶς ταύτης Μητροπόλεως εἰς στιγμὰς κρίσεως, καὶ μάλιστα διαδέχομαι διαπρεπῆ κατὰ τὰ ἄλλα 'Αρχιερέα, τοῦ ὁποίου ὅμως τὸ βαθύτατον γῆρας καὶ ἡ ἀσθένεια, τὸν ἐστέρησε τῆς ἐνεργοῦ δράσεως ἐν τε τῇ διοικήσει καὶ τῇ καθόλου πνευματικῇ ἐργασίᾳ. Σεμνύνομαι, διότι εὗρισκω εἰς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν λειτουργοῦσαν 'Εκκλησιαστικὴν Σχολὴν καὶ πιστεύω, ὅτι εὐθύς ἀμέσως, θεῖα συνάρσει, θὰ καταστῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦ θερμοῦ ἐνδιαφέροντός μου, ἵνα δυναθῇ καὶ ἐκπληρωθῇ τὴν σοβαρὰν αὐτῆς ἀποστολήν, δηλαδὴ νὰ ἀποδώσῃ κυρίως κληρικούς μεμορφωμένους κατὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὴν γνώσιν εἰς τὴν 'Εκκλησίαν, τῶν ὁποίων δυστυχῶς τόσον στεροῦμεθα σήμερον. Ἐλπίζω δὲ ν' ἀποβῇ φάρος πνευματικός, ὅστις νὰ ἀκτινοβολῇ εἰς τὴν ἐπίκαιρον ταύτην σκοπιὰν τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ φῶς.

Οἱ ὑπ' ἐμὲ κληρικοί, θεωρούμενοι ὡς ἄμεσοι συνεργάται μου καὶ πνευματικοὶ τοῦ λογικοῦ αὐτῶν ποιμνίου καθοδηγηταί, θὰ εὔρουν ἐν ἐμοὶ τὸν στοργικὸν πατέρα καὶ ἀδελφόν, ὅστις εἰς πᾶσαν αὐτῶν ἀνάγκην, θὰ εἶναι πρόθυμος νὰ τοὺς προστατεύῃ καὶ ἐξυπηρετήσῃ, ἀλλ' ἐν ταῦτῳ καὶ τὸν αὐστηρὸν τιμωρόν, δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι, τυχόν θὰ ἐγίνοντο ἐπιλήσιμονες τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποστολῆς καὶ θὰ ἐσκανδάλιζον τὸν λαόν.

'Ιδιαίτερα ἐπίσης μέριμνα θὰ ληφθῇ καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξάπλωσιν τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τὰ ὁποία θὰ προσφέρουν εἰς τὴν νεολαίαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῆς συναίσθημα καὶ νὰ σφουρηλατήσῃ τὸν χαρακτήρα αὐτῆς.

Ἡ τάξις τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν θὰ εὔρῃ ἐν τῷ προσώπῳ μου τὸν πλήρη ἐνδιαφέροντος συνεργάτην, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ἐκ πείρας (διότι διετέλεσα καθηγητῆς) τὴν τεραστίαν συμβολὴν καὶ τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ ὁ ἐκπαιδευτικὸς ἐν τε τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῷ ἔθνει γενικώτερον. 'Ιδιαίτερος σήμερον, ὅποτε τὰ διασταυρούμενα ρεύματα καὶ τὰ διάφορα συστήματα ἀπειλοῦν νὰ διαβρώσουν τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους καὶ νὰ κλονίσουν τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν, συνεργασία στενωπάτη με ἀμοιβαίαν κατανόησιν 'Εκκλησίας καὶ Παιδείας, θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐδραΐωσιν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἐξύψωσιν τῶν αἰώνιων ἀξιών, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἔθνος δύναται νὰ μεγαλοουργήσῃ.

Πρὸς πάσας τὰς 'Αρχάς, τῶν ὁποίων τὴν συμπαράστασιν ἐπικαλοῦμαι, ἵνα δυναθῶ καὶ φέρω εἰς πέρας αἴσιον τὸ ἔργον μου, δηλῶ, ὅτι ἡ 'Ιερὰ Μητρό-

πολις θὰ εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἐνότητος καὶ ἐξυπηρετικότητος.

Ἦδη δὲ στρέφω τὸν λόγον πρὸς τὸ εὐσεβέστατον ποιμνιον, τοῦ ὁποίου ποιμὴν καὶ διδάσκαλος τῆς ἀληθείας ἐτάχθην καὶ διαβεβαίω τοῦτο, ὅτι θὰ ἀναλώσω πάσας τὰς δυνάμεις μου, ἵνα φανῶ, ὅχι ἀπλῶς χρήσιμος, ἀλλὰ πατὴρ στοργικός, ὁ ὁποῖος ἐν ἀγάπῃ πολλῇ, θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν, καὶ θὰ ἔλθῃ ἄρωγός εἰς τὰς ποικίλας αὐτοῦ ἀνάγκας.

Βεβαίως μόνος δὲν δύναμαι νὰ προσφέρω οὐδὲν, ἔχω ἀπόλυτον ἀνάγκην, τὸ μὲν, τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ ποιμνίου μου, τὸ δέ, συνεργατῶν ἰκανῶν κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, οἱ ὅποιοι, ἐν ζήλῳ ἐνθέῳ, θὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ἐλπίζω συντόμως καὶ ἱεροκέρυξ τῆς Μητροπόλεως νὰ διορισθῇ καὶ οἱ δυνάμενοι νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν θὰ κληθῶσιν ἵνα, πάντοτε ὑπὸ τὴν ἰδικὴν μου κατεύθυνσιν καὶ καθοδήγησιν, ἐργασθῶσι καρποφόρος ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ἐν τῇ προσπαθείᾳ μου πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ μου ἐπιπέδου, ἐμπόδια καὶ δυσκολίας θὰ συναντήσω, δηλῶ ὅμως σαφῶς ἀλλὰ καὶ ἀπεριφράστως, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ὀροδῆσω πρὸ οὐδενός, ἐφ' ὅσον μάλιστα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς ζητήματα πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τάξεως.

Αἱ πύλαι τῆς Μητροπόλεός μου θὰ εἶναι ἀνοικταὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπικοινωνήσουν μετὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν πατρός, δηλῶ δέ, ὅτι αἱ διὰ τρίτων ἢ μεσαζόντων προσώπων ἀξιώσεις ἢ παρακλήσεις οὐδεμίαν ἀπήχησιν θὰ εὔρουν, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ με λυπήσουν.

Τέλος, εὐχαριστῶ πάντας τοὺς παραστάντας καὶ τιμήσαντας τὴν 'Εκκλησίαν ἡμῶν κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν καὶ παρακαλῶ, ὅπως τὸ τίμιον προσβύτεριον καὶ τὰ εὐσεβῆ πνευματικά μου τέκνα ἐνώσωσι τὰς πρὸς τὸν Κύριον προσευχάς των, ἵνα με ἐνισχύσῃ εἰς τὸ ἐπίμοχθον ἔργον μου.

ΤΟ Α΄ ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΤΡΟΥΣ

Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος φύλλου σημειοῦται, πρωτοβουλία τοῦ νέου Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, συνήλθεν ἐν Κατερίνῃ τῇ 17ῃ λήξαντος μηνὸς 'Ιουνίου τὸ Α' 'Ιερατικὸν Συνέδριον τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους. Αἱ ἐργασίαι τούτου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Σ., διήρκεσαν μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 19ης χάριν δ' αὐτοῦ προσκληθέντες ὑπὸ τῆς Α. Σ., μετέβησαν εἰς Κατερίνην, ὅτε Γενικός Διευθυντῆς τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλ. Μ. Βέλλας μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ αὐτοῦ Πανμίου κ. Κωνστ. Μπόνη καὶ οἱ παρ' αὐτῇ Διευθυνταί ἐπὶ τοῦ Θ. Κηρύγματος Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Καρανικόλας καὶ ἐπὶ τῆς Θρησκ. Διαφωτίσεως καὶ τοῦ Τύπου Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος.

Μεγίστην ἀποδίδοντες σημασίαν εἰς τὰ τοιαῦτα Συνέδρια, τὰ ὁποία εὐτυχῶς μετὰ τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου τῷ 1932 συγκληθὲν λαμπρὸν Ἐφημερια-

κόν Συνέδριον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ὁσημέραι ἐπεκτείνονται ἀνά τὰς διαφόρους Ἐπαρχίας καὶ συνεχῶς συστηματοποιούνται περισσότερον, καὶ εὐτυχῆσαντες νὰ παρακολουθήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τῆς Κατερίνης, θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ἐν πάσῃ δυνατῇ συντομίᾳ τὰ κατ' αὐτό, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου τελεσθεῖσαν ἐναρκτήριον θ. λειτουργίαν, καθ' ἣν παρήσαν ἅπαντες οἱ ἐφημέριοι τῆς Ἐπαρχίας, οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ τούτῳ ἀφικόμενοι ἐκπρόσωποι τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἀνωτέρων Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τῶν Ὁδηγῶν καὶ πολλοὶ εὐσεβεῖς πιστοὶ καὶ ἐν τέλει τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμανουὴλ Γ. Μυτιληναῖος, ἐψάλη ἐπιμνημόσυνος δέησις ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θυσιασθέντων καὶ λοιπῶν κεκοιμημένων Κληρικῶν τῆς Ἐπαρχίας. Ἀκολουθῶς δὲ ὁ τε Σεβ. Μητροπολίτης καὶ ὁ Κληρὸς μετὰ τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ μετέβησαν ἐν πομπῇ εἰς τὸ Ἡρώον τῆς πόλεως, ἔνθα ἡ Α. Σ. ἐτέλεσε Τρισάγιον ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντων ἡρωϊκῶν τέκνων τῆς Ἐπαρχίας. Μεθ' ὃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης, ἀφ' ὅθ' ἡ Α. Σ. ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, ὠμίλησαν χαιρετίσαντες τὸ Συνέδριον μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ Νομάρχης Πιερίας, ὁ Δήμαρχος Κατερίνης, ὁ Στρατηγὸς κ. Κοντόπουλος, οἱ βουλευταὶ τῆς Ἐπαρχίας, ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Βασ. Βέλλας, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πηλίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Μπόνης, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πηλίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰω. Καλογήρου, οἱ Γεν. Ἐπιθεωρηταὶ τῆς Μέσης καὶ τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως κ. ἄ., ἐκπρόσωπος δὲ τοῦ Ἱ. Κλήρου ἠδωχρίστησεν, ἐκ μέρους τῶν Συνέδρων, τὸν τε συγκαλέσαντα τὸ Συνέδριον Σεβ. Μητροπολίτην καὶ πάντας τοὺς χαιρετίσαντας αὐτό.

Τὴν μεσημβρίαν ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης παρέθηκεν ἐπίσημον γεῦμα, ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ πρὸς τιμὴν τῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν ἐπιτελῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, καθ' ὃ ἀντηλλάγησαν σημαντικαὶ πρόψεις.

Κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνεδρίας ἐξητάσθησαν τὰ θέματα: 1) Ὁ Ἐφημέριος, ἡ οἰκογένειά του καὶ ἡ ἐνορία του, εἰσηγουμένου τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναίου, 2) Ὁ Ἐφημέριος καὶ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, εἰσηγουμένου τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμονος Καρανικόλα, 3) Ὁ Ἐφημέριος ὡς τελετουργός, εἰσηγουμένου τοῦ Ἱεροκέρυκος τῆς Ἐπαρχίας Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Χαρίτωνος Πνευματικῆς, 4) Τὸ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Ἐφημερίου, εἰσηγουμένου τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πηλίου Ἀθηνῶν κ. Κωνστ. Μπόνης, 5) Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, εἰσηγουμένου τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου καὶ 6) Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία καὶ ὁ Ἐφημέριος, εἰσηγουμένου τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πηλίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλ. Βέλλα, Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν (19 Ἰουνίου ἑ.ξ.) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρου κ. Βαρνάβας—ὅστις καὶ κατὰ πάσας τὰς προηγουμένας συνεδρίας ἐνεργῶς μετέσχε τῶν συζητήσεων, κατευθύνων αὐτάς—συνώψισε τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου λεχθέντα καὶ ἐξήγαγε τὰ ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ Πρεσβυτερίου του.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τελευταίας συνεδρίας ὁ Δῆμος Κατερίνης ἐδεξιώθη τοὺς Συνέδρους καὶ, μετὰ

συγκινητικὴν προσφώνησιν τοῦ Δημάρχου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀπεχαιρέτισεν αὐτοὺς καὶ παρέσχε τὴν ἀδειαν τῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπανόδου.

Καθ' ἐκάστην πρωΐαν ἐτελεῖτο ὑποδειγματικῶς ἡ Θ. Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Καρανικόλα, παρισταμένου ἐν τῷ ἰ βήματι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μετ' εὐλαβοῦς προσοχῆς παρακολουθούντων Συνέδρων.

Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ γενομένων ὁμιλιῶν, ὁ μὲν Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Βασίλ. Βέλλας ἔκαμε διάλεξιν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Λέσχῃ ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ σύγκρουσις τῶν δύο κόσμων καὶ ἡ Ἐκκλησία», ὁ δὲ Καθηγητὴς κ. Κωνστ. Μπόνης ὠμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου Κατερίνης ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐνας μεγάλος ποδηγῆτης τῶν νέων» καὶ ἔκαμε διάλεξιν ἐν τῷ Κινηματοθεάτρῳ «Διονύσια» ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ ρεύματα». Ἐνδιαφέρουσαν ἐπίσης καὶ λίαν ἐμπεριστατωμένην διάλεξιν ἔκαμεν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Λέσχῃ ὁ Συνταγματάρχης κ. Νικ. Πετσίλας ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ συμβολὴ τοῦ Κλήρου εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἑθνους».

Τὴν Κυριακὴν, τέλος, τῶν Ἁγίων Πάντων (20 Ἰουνίου) ἐν πανηγυρικῇ λειτουργίᾳ, τελεσθεῖσα ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βαρνάβα, συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. κ. Παντελ. Καρανικόλα καὶ Χαρίτωνος Πνευματικῆς καὶ ἄλλων ὀφθικιάλων Κληρικῶν, ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὁ Καθηγητὴς κ. Βασίλ. Βέλλας. Ὁ δὲ αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖος, ἐπισκεφθεὶς, προτροπῇ τῆς Α. Σ., τὸ προάστειον τῆς Καλλιθέας, ἔνθα ἐγένετο τιμητικῶς δεκτός, ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν πρὸς τοὺς ἀθρόως ἐκκλησιασθέντας εὐσεβεῖς κατοίκους. Τὸ ἑσπέρας, μεταβάντες εἰς Λιτόχωρον ὁ τε Σεβ. Μητροπολίτης καὶ οἱ Ἐπιτελεῖς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένοντο ἀντικείμενον πανδήμου ὑποδοχῆς καὶ ὠμίλησαν ἅπαντες πρὸς τοὺς συρρέσαντας εἰς τὴν πλατείαν τῆς κωμοπόλεως κατοίκους, μεθ' ὃ ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱ. Μοῆν τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ.

Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

Ἡ ἐναγχος πανηγυρισθεῖσα μνήμη τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν πολλὰς καὶ σπουδαίας, ἀναμφιβόλως, προὐκάλεσε σκέψεις παρὰ πᾶσι τοῖς ἀπὸ τὸν κόσμον θιασώταις τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἰδιαίτερος δὲ συνεκίνησε τοὺς πιστοὺς Ἕλληνας καὶ εἰδικώτερον, τὸν εὐσεβῆ ἀθηναϊκὸν λαόν, ὃν καὶ πάλιν ἡ ἱερά ἐπέτειος συνήγειρεν ἐπὶ τοῦ διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θεοῦ Παύλου καθαγιασθέντος βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἐκεῖ, οἱ εὐσεβεῖς ἀθηναῖοι, πρωτοστατοῦντος τοῦ γεραροῦ Ποιμενάρχου τῶν μετὰ τοῦ περικοινοῦντος αὐτὸν τιμίου Πρεσβυτερίου, ἐδοξολόγησαν μὲν ἅπαξ ἔτι τὸν κηρυχθέντα ἐνταῦθα, «ἄγνωστον» τέως, ἀληθινὸν Θεόν, ἐπὶ τῷ δώρῳ τῆς, ἣν ἀπὸ χιλίων ἐνεακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν κατέχουσι, σωτηρίου ἀληθείας, τὴν ὀφειλομένην δὲ πρὸς τὸν ἀπόστολον αὐτῶν καὶ εὐαγγελιστὴν ἀπέειμαν εὐλαβῆ τιμὴν, ἐφ' οἷς ὑπὲρ αὐτῶν καὶ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμόχθησεν. Ἡκούσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἀπὸ τῆς θέσεως,

ἀφ' ἧς τότε ὁ θεὸς Παῦλος ὠμίλησεν, ἡ θεόπνευστος ἐκείνη περὶ τῆς ἀληθοῦς θεογονίας «καινὴ διδαχὴ», ἐν ἣ ἡ χαρακτηριστικῶς μαρτυρεῖται ἡ, καὶ ἐν τῇ εἰδωλολατρικῇ ἐτι δεισιδαιμονίᾳ διαφαινομένη, βαθυτάτη τῶν Ἑλλήνων θεοσέβεια, ἡ ἀείποτε ἀποτελέσασα τὸ βάθος τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας αὐτῶν. Εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ θεοσέβεια αὕτη, τελοῦσα ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀπ. Παύλου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης χάριτος καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐνδυναμουμένη, καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συνειδητὴ καὶ εἰς ἔργα πίστεως καὶ ἀγάπης πλουσίως ἀποδοτικῇ.

Δύναμις τεραστία.

Ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ εὐλαβὴς τιμὴ, μεθ' ὧν ὁ ἑκασταχοῦ εὐσεβῆς ἑλληνικὸς λαὸς ὑποδέχεται τοὺς ἑκάστοτε ἀναδεικνυμένους νέους Ἱεράρχας του, καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη, μεθ' ὧν ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς ἐνθρονίσεώς των στιγμῶν περιβάλλει τούτους—τοῦθ' ὅπερ παρετηρήθη καὶ κατὰ τὴν εἰς τὰς Ἐπαρχίας των ἀφιξίν των ἐσχάτως κατασταθέντων νέων Μητροπολιτῶν—ἀποτελοῦσι φαινόμενα ἄξια πολλῆς προσοχῆς καὶ βαθείας μελέτης. Διότι, πρὸς τοῖς ἄλλοις, συνεπιμαρτυροῦσι, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸν πατηγυρικώτερον τρόπον, τὴν πρὸς τὴν πάτριον Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσιν τοῦ δοθροδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν ὑψηλὴν σημασίαν, ἣν οὗτος δικαίως ἀποδίδει εἰς τὴν Ἀρχιερωσύνην, καὶ τὰς ἀπείρους χρησὶτάς ἐλπίδας, ἃς στηρίζει ἐπὶ τῶν δι' αὐτῆς τετιμημένων, εἰς ὧν τὴν στοργὴν καὶ τὴν δραστηριότητα ἀποβλέπει διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν πάσης, καὶ μὴ ἀπολύτως ἐτι πνευματικῆς ὑποθέσεως, ἧς τὴν διεκπεραίωσιν δὲν ἠτύχησεν ἄλλοθεν νὰ ἴδῃ. Εἶναι δὲ γεγονός ἀναμφισβήτητον, ὅτι, πράγματι, ἔχει τὴν δύναμιν αὐτὴν ὁ τὴν Ἀρχιερωσύνην περιβεβλημένος πνευματικὸς ἡγέτης καὶ εἶναι εὐτυχῆς ἡ Ἐκκλησία, ὁσάκις τὴν δύναμιν αὐτὴν βλέπει ἀποτελεσματικῶς χρησιμοποιουμένην ὑπὲρ τοῦ εἰς Αὐτὴν τόσον ἀφωσιωμένου εὐσεβοῦς λαοῦ. Ἡ δύναμις δ' αὕτη ἀποδεικνύεται, ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασι, ἀληθῶς τεραστία.

Καὶ τὸ τίμιον Πρεσβυτέριον.

Τῆς, περὶ ἧς ἀνωτέρω, μεγάλης, καὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἀνυπολογίστου, δυνάμεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας μετέχουσι, κατ' ἀναλογίαν, καὶ πάντες οἱ ὁπωσδήποτε καλῶς τῶν πιστῶν προϊστάμενοι καὶ πιστῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονοῦντος Κληρικοί, οἱ τὸ τίμιον Πρεσβυτέριον συγκροτοῦντες. Ἐφ' ὅσον, δὲ εἰλικρινῶς καὶ μετὰ ζήλου, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν οἰκείων Ἀρχιερέων πολιτενόμενοι, ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ὑψηλὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἱεροῦ ὑπουργήματός των, ἀποτελοῦσι, προφανῶς, τὰ ἄμεσα ὄργανα, δι' ὧν ἡ ἰθύνουσα Ἱεραρχία ἐνεργητικῶς ἐργάζεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὲρ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ὅστις καὶ ἀμέριστον ἐλλάβειαν καὶ σεβασμὸν τρέφει καὶ μετ' ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης, ἐκ παραδόσεως, ἀποβλέπει πρὸς τοὺς ἐφημερίους του. Ὅθεν, μετὰ χαρᾶς χαιρετίζομεν τὴν, καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος φύλλου ὑπογραμμισμένην, ὡς δομημέραι προοῦσαν ἐπέκτασιν καὶ συστη-

ματοποιήσιν τῶν οὕτω καλουμένων Ἱερατικῶν ἢ Ἐφημεριακῶν Συνεδρίων. Διότι δι' αὐτῶν παρέχεται εἰς τὰ μέλη τοῦ τιμίου Πρεσβυτερίου ἡ εὐκαιρία τῆς, ἐν πνεύματι προσευχῆς καὶ ἐν ἀδελφικῇ ἀναστροφῇ, συμμελέτης τῶν εἰς τε τὰ γενικά καὶ εἰς τὰ καθ' ἕκαστον τοῦ ἐφημεριακοῦ ἔργου ἀφορῶντων θεμάτων, ὑπὸ τὴν ἄμεσον πάντοτε διεύθυνσιν καὶ καθοδήγησιν τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, βοηθουμένων καὶ ὑπὸ τῶν ἀπὸ τε μαθήσεως καὶ ἀπὸ πείρας δυναμένων νὰ συμβάλλωσιν εἰς τὴν ἐπὶ τούτων διαφώτισιν. Περιττὸν δ' εἶναι καὶ νὰ προστεθῇ τὸ προφανές καὶ πασίγνωστον, ὅτι ἡ μετὰ τὴν τοιαύτην διαφώτισιν εὐθύνη τῶν οὕτω διαφωτιζομένων ἀποβαίνει ἐτι μεγαλειτέρα καί, ὅτι καὶ ἐν προκειμένῳ ἔχει ἐφαρμογὴν τὸ τοῦ Κυρίου: «Ὁ γνὸς καὶ μὴ ποιήσας δαρήσεται πολλάς». Δι' ὃ καὶ εἶναι ἀπαραίτητον, ἵνα τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων εὐλογημένων εὐκαιριῶν διαφώτισιν ἀκολουθῇ πάντοτε ἡ σύντονος καὶ προσεκτικὴ προσπάθεια πρὸς ἐπιτέλειαν τῶν γνωσθέντων καὶ ἡ παντοειδῆς τῶν τοῦτο ἐπιδιωκόντων ἐνίσχυσις.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 17ης Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἀπεφάσισεν, ὅπως ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβασμ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος μεταβῇ εἰς ΚΠολ. ν, ἵνα παραλάβῃ παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἀναγκαίουσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ποσότητα Ἀγίου Μύρου.

— Ἀποφάσει τῆς Ἱεράς Συνόδου, ληφθεῖσιν ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω συνεδρία, ἐκοινοποιήθη πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὁ κατάλογος τῆς ἐξ Ἀρχιερέων καὶ Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης συγκροτηθείσης Ἐπιτροπῆς, ἥτις θὰ ἐκπροσωπήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν Ἐβανστον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συγκληθησομένην τὸν προσεχῆ Αὐγούστου Γ' Γεν. Συνέλευσιν αὐτοῦ.

— Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἀπεφασίσθη, ὅπως Συνοδικῇ Ἐπιτροπῇ, ἀπαρτιζομένη ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Συνέδρου Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀγαθονίκου, τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ρωγῶν κ. Διονυσίου, τοῦ Ἀρχιεπισκοπάρχου τῆς Ἱεράς Συνόδου Πανοσιολ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστο. Θέμελη, τῶν Αἰδέσ. Πρωτοπρεσβυτέρων κ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου καὶ Ἰω. Σ. Ράμφου καὶ τοῦ Πρωτονοταρίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Ἐμμ. Φαρλέκα, προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ διὰ τὸ ἐπίδον ἔτος 1955 Ἐγκολπίου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ὅπερ ἐκδίδεται ἤδη ἐπὶ νέων βάσεων, προνοία τῆς Ἱεράς Συνόδου.

— Συνεδρᾷ Συνοδικῇ ἀποφάσει, ληφθεῖσιν ἐν προγενεστέρᾳ συνεδρίᾳ, οἱ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβασμ. Μητροπολίται Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Φρουμεντίου Νασιού, ἀνεχώρησαν εἰς Δαμασκόν, ἵνα ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς αὐτόθι τελεσσομένας τριήμερους ἑορτὰς ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἀλεξάνδρου Γ', κομίζοντες ἅμα τῇ Α. Θ. Μ. τῷ τιμωμένῳ Πατριάρχῳ ἐκ μέρους τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας δλόχρυσον Ἀρχιερατικὸν Ἐγκόλιον ἀρίστης τέχνης, εἰδικῶς πρὸς τοῦτο κατασκευασθὲν καὶ φέρον ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὀψεως αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῳ

Ἀντιοχείας Ἀλεξάνδρῳ ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ τῆς Ἀρχιερατικῆς πεντηκονταετηρίδος Αὐτοῦ. Ἰούλιος 1954».

— Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἐπιτροπῆ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβασμ. Μητροπολιτῶν, Κασσανδρείας κ. Καλλινίκου, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου καὶ Λαρίσης κ. Δωροθέου, ἐπισκεφθεῖσα τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχη κ. Ἀλέξ. Παπάγον, συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, χρῆζόντων τοῦ κυβερνητικοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν, κατὰ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας, ῥύθμισιν τούτων.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1408/769 καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 1-6-954 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἅμα τῇ λήψει ταύτης μεριμνήσωσι κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς «Ἐβδομάδος τῶν δασῶν» (27 Ἰουνίου - 4 Ἰουλίου ἐ. ἔ.) ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1556/770 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἅμα τῇ λήψει ταύτης μεριμνήσωσι διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ναῶν, ὧν ἡ τριετής θητεία ἔληξε τῇ 30ῇ Ἰουνίου ἐ. ἔ. συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ Α. Ν. 2200/40.

— Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 30ῆς Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἡ Ἱερά Σύνοδος διέκοψε, κατὰ τὰ εἰωθότα, ἕνεκα τοῦ θέρους, τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἐπαναληφθησομένας τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου τῇ 28ῃ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου καὶ ἠσχολήθη ἐπὶ διαφορῶν τρεχούσης φύσεως ὑπηρεσιακῶν ζητημάτων.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν, τὸ Κ. Σ. ἀπέφασκε τὴν δι' ἑν εἰσέτι ἐξάμηνον ἀνανέωσιν τῆς θητείας τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Βασιλείου Μ. Βέλλα, ὡς Γενικοῦ Διευθυντοῦ.

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς Καθηγητὴς κ. Βασίλ. Βέλλας μετὰ τῶν Διευθυντῶν Θ. Κηρύγματος Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Καρανικόλα καὶ Ἐθρσκ. Διαφωτισεως καὶ Τύπου Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου καὶ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Μπόνη μετέβησαν εἰς Κατερίνην τῇ 16ῃ τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ αὐτόθι ὑπὸ τῆς Α. Σ. συγκληθέντος Ἀ' Ἐφημεριακοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐπαρχίας.

Ἐκ Κατερίνης, ἐντολῇ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμων Καρανικόλας, μετέβη εἰς Ζαγκλιβέριον Χαλκιδικῆς καὶ ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀπ. Διακονίαν, κληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὀρους κ. Κυπριανοῦ εἰς τὸ αὐτόθι συγκληθῆν ὑπ' αὐτοῦ τῇ 24ῃ-25ῃ Ἱερατικῶν Συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως του.

Συνεργάτης τῶν περιοδικῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μετέβη εἰς Κάλυμνον τὸ δεύτερον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Μαΐου, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Ἰσιδώρου, καὶ ὡμίλησεν αὐτόθι ἐπανειλημμένως. Ὁ αὐτὸς δὲ μετέβη καὶ εἰς Χαλκιδικὴν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγ. Ὀρους κ. Κυπριανοῦ.

Τῇ 30ῇ Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἔληξεν ἡ διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1953-1954 λειτουργία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου καὶ οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἐστίας των.

Οἱ ἐκ τῶν τροφίμων τοῦ Οἰκοτροφείου πτυχιούχοι καὶ ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, συνελθόντες πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, συνέπνεξαν «Ἐνωσιν τῶν ἀποφοίτων τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας», ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συνεχίσεως τῆς μεταξύ αὐτῶν φιλικῆς ἐπι-

κοινωνίας καὶ συνεργασίας καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Οἰκοτροφείου ἀποχώρησιν των, πρὸς συντονισμένην καὶ ἀποτελεσματικὴν χρησιμοποίησιν τῆς μορφώσεως καὶ τῆς δραστηριότητός των, χάριν τοῦ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συντελουμένου πνευματικοῦ ἔργου. Ἐψήφισαν δὲ τὸ Καταστατικὸν τοῦ Σωματείου καὶ ἐξέλεξαν πενταμελὲς προσωρινὸν Διοικ. Συμβούλιον, ὅπερ θὰ διεξαγάγῃ τὰς πρὸς ἐπίσημον τούτου ἀναγνώρισιν νομίμου ἐνεργείας.

Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τῇ μὲν 1ῃ τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου προέστη ἐν τῷ Καθεδρικῷ ναῷ τῶν Ἀθηνῶν τῆς κηδείας τοῦ Ἀντωνίου Μπενάκη, τῇ δὲ 13ῃ ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἐν τῷ πανηγυριστικῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίας Τριάδος Βύρωνος.

— Τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡ Α. Μακαριότης ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πανηγυρικὸν ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἑσπερινόν, καθ' ὃν, ἐντολῇ τῆς Α. Μακαριότητος ὡμίλησεν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρῆτις κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης. Παρήσαν οἱ Σεβ. Συνοδικοί Σύμβουλοι καὶ οἱ λοιποὶ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες Σεβ. Μητροπολίται, οἱ Θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, σύμπασι δ' Ἱερὸς Κλήρος τῆς πόλεως, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Νικολόπουλος μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ μέγα πλῆθος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, μετὰ κατανύξεως παρακολουθήσαντες τὴν ἱεράν τελετήν.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἀνελθὼν τῇ 25ῃ λήξαντος μηνὸς εἰς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῦ, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν Α. Α. Μ. Μ. τῶν Βασιλέων εἰς μακρὰν ἀκρόασιν.

— Τῇ 5ῃ καὶ τῇ 18ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὸν ἐνταῦθα νοσηλευόμενον Μακ. Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρον.

— Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἀλέξανδρος διὰ Γράμματος αὐτοῦ παρεκάλεσε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, ὅπως ἐπιδώσῃ αὐτοπροσώπως τῷ Πρωθυπουργῷ Στρατάρχη κ. Ἀλέξ. Παπάγῳ καὶ τῷ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργῷ κ. Στεφανοπούλῳ τὰ διὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν Βρυττῷ Βασιλικῆς Πρεσβείας ἀποσταλέντα ὑπ' αὐτοῦ διάσημα τῆς μεγάλης ταινίας τῆς Πατριαρχικῆς Τάξεως τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἣν ἡ Α. Θ. Μ. ἀπένειμεν αὐτοῖς διὰ τὴν ἐξαίρετον τούτων πατριωτικῶν δρᾶσιν. Ἡ Α. Μακαριότης, ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν πατριαρχικὴν ταύτην παράκλησιν, ἐπέδωκε τὰ παράσημα τῷ μὲν κ. Πρωθυπουργῷ τῇ 22ῃ τοῦ λήξαντος μηνὸς ἐν τῷ Πολιτικῷ Γραφείῳ, τῷ δὲ κ. Στεφανοπούλῳ τῇ ἐπομένῃ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν.

— Τῇ 10ῃ Ἰουνίου ἐ. ἔ. ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ραγῶν κ. Διονυσίου, παρέστη εἰς τὴν ἐν τῇ Πρωτοσυγκελλίᾳ συγκροτηθεῖσαν πρώτην γενικὴν σύσκεψιν τῶν εἰς τὰς Φυλάκας καὶ τὰ Ἀναμορφωτικὰ Καταστήματα ὡς «Ἐκκλησιαστικῶν Παραστατῶν» ἐργαζομένων ἀπὸ τινος Κληρικῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ, εὐλογήσας τὴν ἑναρξιν τοῦ ἔργου, ἐξέφρασε τὴν ἐπὶ τούτῳ χεράν του καὶ συνέστησεν αὐτοῖς τὰ δέοντα πρὸς ἐπιτυχὴ καὶ καρποφόρον δρᾶσιν.

— Ἡ Α. Μακαριότης προήδρευσε συνεδριῶν: 1) τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ τῇ 2ῃ, τῇ 9ῃ, τῇ 16ῃ καὶ τῇ 23ῃ τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου, 2) τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ τῇ 21ῃ, 3) τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας τῇ 28, καὶ 4) τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Τοισιτείου Κληροδοτήματος τῇ 17ῃ.

— Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν ὑπουργὸν Κοινωνικῆς Προνοίας κ. Σολομωνίδην, τὸν ὑπουργὸν Ἐμπόρου κ. Παπαληγούραν, τὸν ὑφυπουργὸν Στρατιωτικῶν κ. Δημάρατον, τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Ἰσραὴλ κ. Νταρόμ, τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Θράκης κ. Φεσόπουλον, τὸν Μέγαν Ἀυτάρχη τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας κ. Λελοῦδαν, τὸν πρῶτον πρωθυπουργὸν κ. Κων.

Τσαλδάρην, τὸν πρῶτον ὑπουργὸν κ. Σ. Μαρκεζίνη, τὸν πρῶτον ὑπουργὸν κ. Ἀβέρωφ, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Κύρου, τὸν σύμβουλον τῆς Βασιλικῆς Πρεσβείας Βηρυττοῦ κ. Ὑψηλάντην, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Δημητριάδην, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κυριακίδη, τὸν κ. Ζήωνα Ρωσίδην μέλος τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου, τὸν παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν Διευθυντὴν κ. Ἐλιοτ, τὸν Στρατηγὸν ἐν ἀποστρατεία κ. Δεμέστιχαν, τὸ Προεδρεῖον τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑστίας Θεσσαλονίκης κ. ἄ.

Θεολογικὴ Σχολή. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν, ἀνεκρίρουε Διδάκτορα τῆς Θεολογίας τὸν κ. Π. Δημητρόπουλον, ὑποβαλόντα ἐναίσιμον διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἀνθρωπολογία τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου».

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὁρους

Τὴν 24-25 παρελθ. μηνὸς Ἰουνίου συνήλθεν αὐτόθι, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυπριανοῦ, τὸ Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἐπαρχίας, εἰς ὃ, ὡς σημειοῦται καὶ ἄλλαχού τοῦ παρόντος φύλλου, ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ὁ παρ' αὐτῇ Διευθυντῆς Θ. Κηρύγματος Πανοσιολογ. Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Καρανιώτας. Περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τούτου γενήσεται εἰδικώτερος λόγος εἰς τὸ προσεχές.

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρών

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Σερρών ὅτι μετ' ἐξαιρετικῆς λαμπρότητος ἐωρτάσθη ἐν τῷ αὐτόθι μητροπολιτικῷ ναῷ ἡ λήξις τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, παρουσίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κωνσταντίνου, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ μεγάλου πλήθους τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης διμηλῆσας ἐξήρτη τὴν σπουδαιότητα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ πρὸς τε τοὺς εὐσεβεῖς Κατηχητάς καὶ πρὸς τὸ Δ. Συμβούλιον καὶ τὰ μέλη τοῦ, παρὰ πᾶν ἐμπόδιον καὶ παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασιν, λαμπρῶς ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ ἐργαζομένου Συλλόγου τῆς «Ἀναγεννήσεως». Τὰ πεπραγμένα τοῦ ἔτους ἐξέθεκε ὁ ἐπόπτης τῶν Κατηχ. Σχολείων θεολόγος καθηγητῆς κ. Ἀθαν. Δουρδουλᾶκης, τὰ δὲ ἄσματα ἔψαλεν ἡ χορωδία τοῦ Συλλόγου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς μουσικῆς κ. Ἀστερίου Βαρνακοῦδη, καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Κατηχ. Σχολείων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μουσικοῦ κ. Μεϊλεκτοῦδη καὶ τοῦ δημοδιδασκάλου κ. Μορώνη.

Ἱερὰ Μητρόπολις Σισανίου καὶ Σιατίστης

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Σιατίστης:

Τὴν 6 Ἰουνίου, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς πρακτικῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, ἥτις ὡς γνωστόν, ἤρξατο λειτουργοῦσα ἀπὸ 1 Μαρτίου ἕ. ἕ. εἰς τὸ, προνοίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου, ἀνεγερθὲν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Κοιμ. Θεοτόκου Μικροκάστρου Σιατίστης μεγαλοπρεπέστατον κτίριον. Εἰς τὸν ἀρχαιοπρεπῆ Ναὸν τῆς Μονῆς, τῇ συμμετοχῇ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς περιφέρειας καὶ τῆς ἐκκλησ. χορωδίας τοῦ Τραπεαντζείου Γυμνασίου, ἐψάλη ὁ Ἅγιασμός, ἐν τέλει τοῦ ὁποῦ οὗ Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, προσφωνήσας τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, ὑπεγράμμισε τοὺς σκοποὺς, εἰς οὓς ἀποβλέπει ἡ Ἱδρυσις καὶ ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐπαρχίας. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐπισκέφθη εἰτα τὸ ἐγκαινιασθὲν κτίριον τῆς Σχολῆς καὶ τὰς λοιπὰς ἐγκαταστάσεις, ἀφ' ὧν ἀπεκόμισεν ἀρίστας ἐντυπώσεις, καὶ συνεχάρη τὴν Α. Σ. διὰ τὸ ἐπιτελεσθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας νέον κοινωνικὸν τοῦτο ἔργον.

— Τὴν Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας τῆς Ἐπαρχίας ἐτελέσθησαν ἐπιβλητικαὶ τε-

λεται ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τὴν λογοδοσίαν ἀνέγνωσεν ὁ Πανσο. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Ζαφειρόπουλος. Κατ' αὐτήν, ἐλειτούργησαν ἐν συνόλῳ 76 Κατηχητικὰ Σχολεῖα καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπαρχίαν, ἧτοι 4 ἀνωτέρου τύπου, 4 μέσου, 66 κατωτέρου καὶ 2 ἐργαζομένων, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶς εἰς αὐτὰ φοιτησάντων μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνῆλθεν εἰς 3.850. Ἐν αὐτοῖς ἐδίδαξαν 27 ζηλωταὶ ἱερεῖς καὶ 22 εὐσεβεῖς διδάσκαλοι.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ξάνθης

Κατὰ καθυστερήσασαν ἐκ Ξάνθης ἀνταπόκρισιν, ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Σεβασμιωτάτου κ. Ἀντάνιου (Κλαουδάτου) ἐγένετο αὐτόθι τῇ 11ῃ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐν πάσῃ λαμπρότητι καὶ μεγαλοπρεпеίᾳ. Τὸν νέον Ἱεράρχην συνώδευσαν ἀπὸ Θεσσαλονίκης οἱ Σεβ. Μητροπολίται Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομος καὶ Ἡλείας κ. Γερμανός, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργοῦ Βορείου Ἑλλάδος κ. Κ. Παπαγεωργίου καὶ ὁ Γεν. Διοικητῆς Δυτ. Θράκης κ. Γκίκας, ἀφικόμενον δ' ἐπ' αὐτοκινήτου εἰς Ξάνθην τὴν 11ην πρωϊνήν, ὑπεδέχθησαν ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως σύσσωμος ὁ Ἱερός Κλήρος, ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Δήμαρχος μετὰ τῶν λοιπῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ χιλιάδες λαοῦ μετὰ τῶν σχολείων καὶ τῶν προσκόπων, ἐνθουσιωδῶς ἐπευφημούντων. Ἐν πομπῇ ἀκολούθως μεταβάσα ἡ Α. Σ. εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ἐτέλεσεν ἐν αὐτῷ τὴν καθιερωμένην ἐπὶ τῇ ἐνθρόνισι ἱερὰν ἀκολουθίαν καί, μετὰ προσφώνησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ Νομάρχου κ. Νικόγλου, εἶπε τὸν ἀλλαχού τοῦ παρόντος φύλλου δημοσιευόμενον ἐνθρονιστήριον λόγον. Μεθ' ὃ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ ἐδέχθη τὰ εὐλαβῆ συγχαρητήρια τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ. Ὁ Δῆμος Ξάνθης παρέθηκε πρὸς τιμὴν τῆς Α. Σ. ἐπίσημον γεῦμα, εἰς ὃ παρεκάθησαν οἱ τε Σεβ. Ἀρχιερεῖς καὶ αἱ Ἀρχαί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μ. Γ. Μανούσασκα, Ἀνέκδοτα πατριαρχικά ἔγγραφα περὶ Ἀθανασίου τοῦ Ρήτορος. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐπετηρίδος τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου» τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι 1949.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ ὑπ' ἀριθ. 1254 Παρισινὸς Ἑλληνικὸς Κώδιξ καὶ ἡ χειρόγραφος παράδοσις τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Μελετίου Πηγᾶ. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐπετηρίδος τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου» τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι 1951.

Τοῦ αὐτοῦ, Συμπληρωματικὸς κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα. Ἀνάτυπος ἐκ τοῦ ΚΣΤ' τόμου τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν. Ἀθῆναι 1953.

Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ ὁμιλίαι τοῦ Νεκταρίου Ἱεροσολύμων. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Ζ' τόμου Κρητικῶν Χρονικῶν. Ἡράκλειον Κρήτης 1953.

Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ ἀγνώστου Κρητὸς ποιητοῦ πρὸ τῆς Ἀλώσεως. Ὁ Λεονάρδος Ντελλαπόρτας καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι 1954.

Μινονικίου Φήλικος, Ὀκτάβιος ἀπολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰσαγωγή, μεταφράσεις καὶ σημειώσεις ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Βιζύης Χριστοφόρου, διδάκτορος τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς θεολογίας καὶ πτυχιούχου τῆς θεολογικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης. Σάμος 1954 (σελ. 74).

The Schism of the Roman Catholic Church from the Eastern Orthodox 1054—1954. By Archbishop Michael. New York.

I am a Greek Orthodox (An Outline of the Greek Orthodox Catechism), By Nicolas D. Typaldos. Greek Archdiocese of N. & S. America. New York.

Greek Orthodox Service men's Manual 1954. Greek Archdiocese of N. & S. America. New York.

Δημητρίου Π. Βασιλείου, Γεν. Διευθυντοῦ τῶν Δημοσίων Ἔργων, Ὁ κόσμος τῶν ἀδυνάτων Κοινωνικὸν κήρυγμα. Ἡ κοσμοθεωρία ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐν κοινωνίᾳ συμβιώσεως. Ἀθήναι 1954 (σελ. 128).

Κωνστ. Μπόνη, Ποιὸς ὁ συντάκτης τοῦ τετραμεροῦς διαλόγου τοῦ Ψευδο-Καίσαρος Ναζιανζηνοῦ; Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν «Κανισκίον Φαίδωνι Ἰ. Κουκουλέ». Ἀθήναι 1953.

Φαίδωνος Κουκουλέ, Ἡ νεοελληνικὴ ἐρμηνεὺς τῶν ὀνειρων καὶ ἡ ὀνειροκριτικὴ παράδοσις. Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1954.

Π. Χ. Δημητροπούλου, δ. Θ., Ἡ ἀνθρωπολογία τοῦ Μ. Ἀθανασίου (ἐναίσιμος ἐπὶ διδασκαλία διατριβή), Ἀθήναι 1954.

Arch. Benedictos Katsanevakis, I Sacramenti nella chiesa Ortodossa, Napoli 1954.

Ἡ ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία Κύπρου καὶ οἱ σεισοὶ τῆς Πάφου, 1954 (μετ' εἰκόνων).

Μητροπολίτου Ἐμουπολεως Εὐαγγέλου Ψῆμα, Ρητορικὰ Δοκίμια, Ἀλεξάνδρεια 1954, (σελ. 510).

Νικ. Ε. Ζευγαδάκη Θεολόγου, Ἡ τελετὴ τῆς Δευτέρας Ἀναστάσεως εἰς τὸ Ἡράκλειον. Τοπικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα. Ἡράκλειον Κρήτης 1953 (σελ. 20).

Γεωργίου Ἀθ. Οἰκονόμου Θεολόγου· καθηγητοῦ, Ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ νήσου Ἰωαννίνων. Ἀνάπτυον Ἐπιθεωρήσεως «Ἡπειρωτικὴ Ἔστια» τόμ. β', Ἰωάννινα 1953 (σ. 21).

Ὁ προσηλυτισμὸς ἐν Ἑλλάδι, Ἐκδ. «Καθολικῆς», Ἀθήναι 1954.

Μιχ. Β. Κυριακάκη, ποιμένος τῆς Ἀ' Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν, Τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Ἐκδόσεις «Ἡ φωνὴ τοῦ Εὐαγγέλιου». Ἀθήναι 1954 (σελ. 116).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ φύλλα ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Περιοδικὸν «Ἐκκλησία», Μοσχονησιῶν 12α. Ἀθήνας 8 (Τηλέφ. 82-219).

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ εἶναι ἀπολύτως εὐανάγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὄψεως τοῦ χάρτου.

Χρηματικὰ ἐμβάσματα διὰ τὴν «Ἐκκλησίαν» καὶ τὴν «Θεολογίαν»: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τῆς «Ἐκκλησίας», Φιλοθέης 19, Μέγαρον Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἀθήνας (Κ).

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δέον νὰ ἀνακοινουῖται ἀμέσως εἰς τὴν διευθύνσιν (Περιοδικὸν «Ἐκκλησία», Φιλοθέης 19, Ἀθήνας, Μέγαρον Ἀρχιεπισκοπῆς, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄλλως, ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διευθύνσιν.

Παρακαλοῦνται τὰ Γραφεῖα τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, ὡς ἀνακοινουῖν εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» τὸ ὄνομα ἐκάστου χειροτονουμένου καὶ τὴν τοποθέτησίν του, ὡς καὶ πᾶσαν μετάθεσιν ἱερέως, ἢ λόγῳ θανάτου πλήρως ἱερατικῆς θέσεως.

Ι. Μ. Αἰτωλίας: ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀριθ. 780]9 6-54, 806]12 6-54, 807]12 6-54, 850]21 6 54 καὶ 870]24 6-54 ἡμέτερα ἔγγραφα· σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ι. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας: ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 449]18-5 54 ἡμέτερον ἔγγραφο καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ι. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας: ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 743]15-6 54 ἡμέτερον ἔγγραφο· σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Πανος, Ἀρχιμ. Κωνσταντινίδην Φ., Λευκωσίαν Κύπρου· ἐνεγράφητε.— Αἶδης. Θεοφιλόπουλον Ἀλ., Ἰ. Μ. Βελανιδιάς, Καλάμας· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν· φύλλον ὑπ' ἀρ. 2]1952 τοῦ «Ἐφημερίου» δὲν ἐξεδόθη ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3, ἐκ παρα-

δρομῆς δὲ τὸ φύλλον φέρει μόνον τὸν ἀριθ. 3.— Αἶδ. Λαοσπιὰν Βασ., Μακρυνίταν, Βόλου· ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο.— Αἶδ. Παπαλεξίου Ἀλ., Δράμαν καὶ Δαβὴν Κων., Λύραν, Σουφλίου διευθύνσις σας διαρθρώθη.— Αἶδ. Λογκαν Νικ., Κόρινθον. ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— Αἶδ. Ναουμίδην Γεώργ., Ξάνθην· ζητηθέν ἀπεστάλη.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κεφαλοβρούσῳ Αἰτωλικοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ἅγιος Γεράσιμος», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἰ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586/1941 Ν. Δ/τος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200/1940» ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 21 Ἰουνίου 1954

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλατῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας τοῦ Ἰ. Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος τῆς Κοινότητος Λειᾶ καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Νόμων ὀριζόμενα προσόντα, πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως, ὡς ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Παραμυθίᾳ τῆ 9ῃ Ἰουνίου 1954

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλατῶν καὶ Γηρομερίου Δωρόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου «Περὶ Ἰ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἰ. Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς Ἐνορίας Σκοπέλου ὡς ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 16 Ἰουνίου 1954

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ
† Ὁ Φλωρίνης, Ἀλωπίας καὶ Ἐορδαίας ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΔΩΡΟΘΕΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου — Ἀκαδημαϊκός
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητὴς

Ἐπεθεωρητὴς Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰαίου 1.